

Patria 2016

VUOSIKERTOMUS

Sisällys

Patrian vuosikertomus sisältää liiketoimintojen katsauksen, yhteiskuntavastuun tilannekatsauksen ja talouskatsauksen.

Patrian vuosikertomus julkaistaan pelkästään sähköisenä versiona yhtiön verkkosivuilla osoitteessa www.patria.fi.

Vuosikatsaus

Konserni lyhyesti	3
Avainluvut	4
Toimitusjohtajan katsaus	7
Vuosi 2016 lyhyesti	9
Toimintaympäristö	10
Strategiakatsaus	13

Liiketoimintakatsaukset

Aviation	16
Land	20
Systems	23
Millog	25
Nammo	28

Talous

Hallituksen toimintakertomus	31
Konsernitase	36
Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)	58

Vastuullisuus

Yritysvastuu	64
Eettinen toiminta	66
Vastuullinen työnantaja	68
Sidosryhmäyhteistyö	73
Ympäristö	76
GRI-taulukko	81

Hallinto

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä	83
Vastakaupat	85
Riskienhallinta	86
Hallitus	89
Johtokunta	90
Neuvottelukunta	91
Yhteystiedot	92

Konserni lyhyesti

Patria on kansainvälinen puolustus-, turvallisuus- ja ilmailualan luotettu elinkaaren tukipalvelujen ja teknologiaratkaisujen tuottaja. Konserni toimii Suomen lisäksi muun muassa Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Puolassa, USAssa, Yhdistyneissä Arabiemiraateissa ja Etelä-Afrikassa. Konsernissa toimii 2 800 ammattilaista.

Toimipisteet Suomessa:

1. Espoo	●	18. Orivesi	●
2. Halli	● ● ●	19. Oulu	●
3. Hamina	●	20. Pansio	●
4. Hattula	●	21. Pirkkala	●
5. Helsinki	● ●	22. Riihimäki	●
6. Hämeenlinna	●	23. Rovaniemi	●
7. Jyväskylä	●	24. Siikakangas	●
8. Kajaani	●	25. Sodankylä	●
9. Kangasala	●	26. Säskylä	●
10. Keuruu	●	27. Tampere	● ● ● ● ● ●
11. Lappeenranta	●	28. Tervola	●
12. Lapua	●	29. Tikkakoski	● ●
13. Lievestuore	●	30. Upinniemi	●
14. Linnavuori	●	31. Utti	●
15. Lyly	●	32. Vekaranjärvi	●
16. Malmi	●	33. Vihtavuori	●
17. Niinisalo	●		

Toimipisteet kartalla: www.patria.fi/fi/yhteystiedot

Liiketoiminnot ja liikevaihdon osuus konsernin liikevaihdosta

HALLINTO ●

Hallinto, talous, markkinointi, yrityssuunnittelu ja viestintä.

AVIATION ●, AEROSTRUCTURES ●

Lentokoneiden ja helikoptereiden elinkaaren tukipalvelut sekä lentäjäkoulutus. Lentokone- ja avaruusrakenteiden suunnittelu ja valmistus.

28 %

LAND ●

Panssaroidut pyöräajoneuvot ja kranaatinheitinjärjestelmät sekä niiden elinkaaren tukipalvelut.

26 %

SYSTEMS ●

Vaativia ohjelmistointensiivisiä järjestelmä- ja laite-toimituksia puolustusvoimille sekä turvallisuusviranomaisille. Tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmät sekä niiden integrointi, ohjelmistot ja elinkaaren tuki.

5 %

MILLOG ●

Maavoimien ja Merivoimien kunnossapito Suomen puolustusvoimille. Patria omistaa 61,8 prosenttia.

41 %

NAMMO ●

Ammus- ja ohjustuotteet. Patria omistaa 50 prosenttia.

Avainluvut

Patria-konsernin tulos tilikaudella 2016 oli odotusten mukainen.
Liikevaihto nousi edellisvuodesta, ja konsernin kannattavuus oli hyvä.

Liikevaihto

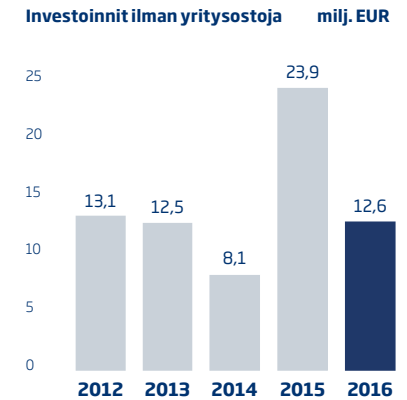
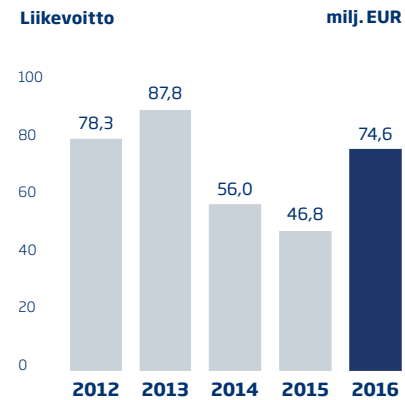
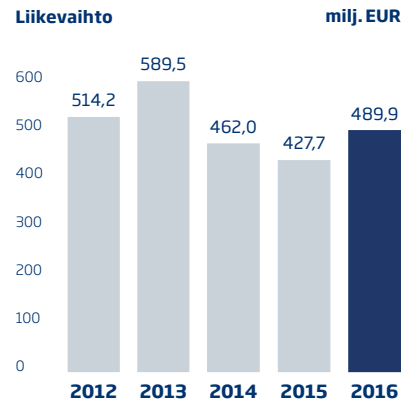
489,9 milj. EUR

Liikevoitto

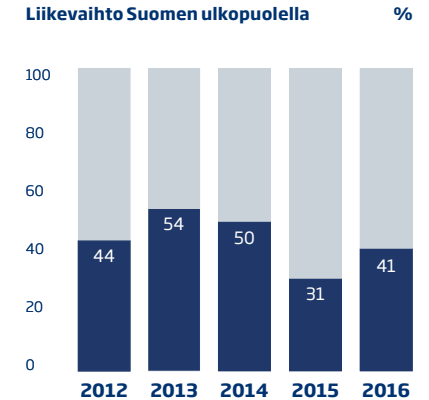
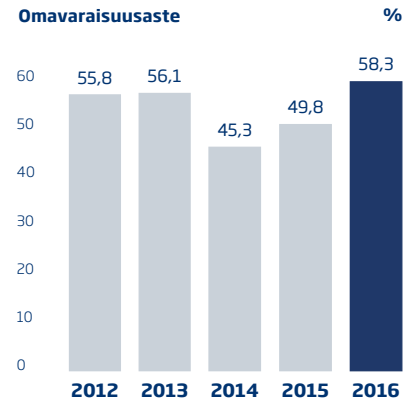
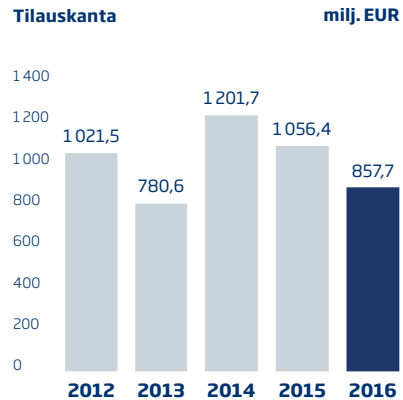
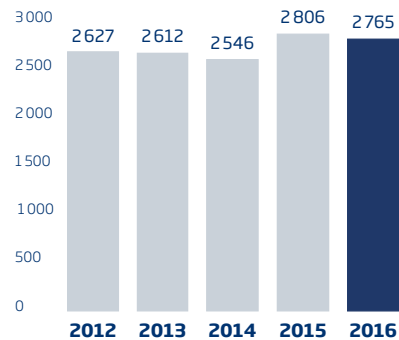
74,6 milj. EUR

Henkilöstö keskimäärin

2 765

Henkilöstö keskimäärin

Vuodet 2012–2013 tässä pro forma Nammon konsolidointitavan muutoksesta johtuen. Vuodesta 2014 alkaen Nammo on yhdistelty Patrian tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Sidosryhmäkohtaiset taloudelliset pääomavirrat (taloudelliset rahavirrat sidosryhmille)

Suora taloudellinen arvo, milj. EUR			2013	2014	2015	2016
		Konsernin liikevaihto	589,5	462,0	427,7	489,9
		Liiketoiminnan muut tuotot	27,7	28,5	20,4	23,4
		Rahoitustuotot	0,4	1,3	0,1	0,4
Asiakkaat	Myynti	Tuotot yhteensä	617,6	491,7	448,2	513,8
Toimittajat	Tavarat, materiaalit, palvelut	Yrityksen ulkopuolelle maksetut rahavirrat, materiaalit ja palvelut, liiketoiminnan muut kulut	356,0	265,1	217,3	254,2
Henkilöstö	Palkat ja palkkiot	Maksut henkilöstölle	156,5	154,7	170,0	169,7
Julkinen sektori	Verot	Maksut valtiolle (verot)	5,9	4,6	4,3	4,3
Yleishyödylliset tahot	Tuet ja lahjoitukset	Lahjoitukset ja muut yleishyödylliset panokset	0,0	0,0	0,0	0,0
		Maksut osakkeenomistajille ja lainantarjoajille				
Osakkeenomistajat	Osingot	Osingot	19,0	38,0	13,9	13,9
Rahoittajat	Rahoituskulut	Korot ja muut rahoituskulut	3,5	2,5	2,5	3,3
	Menot	Jaettu yhteensä	540,9	465,0	408,0	445,4
	Myynti-menot = lisäarvo	Toiminnan kehittämiseen jäänyt taloudellinen arvo	76,7	26,7	40,1	68,4
Investoinnit		Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin sekä yritysten hankinnat	17,7	8,1	23,9	16,5

Nammo-konsernin konsolidointi tapahtuu 1.1.2014 alkaen pääomaosuusmenetelmällä aiemman rivi riviltä -menetelmän sijasta. Vuoden 2013 vertailutiedot on muutettu vastaamaan uutta konsolidointitapaa. Aiemman konsolidointimenetelmän mukaiset vertailutiedot on esitetty talouskatsauksessa 2014, joka löytyy internetsivuilta osoitteesta <http://patria.fi/fi/media/tilinpaatokset>.

Verojalanjälki

Konserni toimii Suomen lisäksi muun muassa Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Puolassa, Yhdistyneissä Arabiemiraateissa, USAssa ja Etelä-Afrikassa.

Patrian periaatteena on maksaa kussakin maassa sille kuuluvat välilliset ja välittömät verot paikallisten lakien ja säännösten mukaisesti. Patrialla ei ole toimivia yhtiöitä alhaisen verotuksen maissa.

Patrian verostrategiana on tukea liiketoimintaratkaisuja ja varmistaa niiden asianmukainen toteuttaminen myös verotuksen näkökulmasta. Lähtökohtana on paikallisen lainsäädännön noudattaminen sekä ilmoitusvelvoitteiden hoitaminen.

Tiedot tilikaudelta 2016	Suomi	Ruotsi	Puola	Kroatia	Norja	Yhteensä
Tilikaudelta maksettavat välittömät verot, milj. EUR (yhtiön suoraan maksamat verot ja veronluonteiset maksut)						
Tuloverot (EVL-vero)	10,1				0,0	10,1
Työnantajamaksut (työnantajan eläke- ja sosiaaliturvamaksut ym)	2,8	1,7				4,4
Kiinteistöverot	0,2	0,0				0,3
Muut verot (tonnisto-, varainsiirtoverot ym)	0,0					0,0
Tilikaudelta maksettavat välilliset verot, milj. EUR (verot, jotka yhtiö maksaa osana palvelun / tuotteen hintaa ja jotka jäävät yhtiön kuluksi)						
Muut verot	0,1					0,1
Tilikaudelta tilittettävät verot, milj. EUR (verot, jotka yhtiö perii asiakkailtaan tai työntekijöiltään ja tilittää verottajalle)						
Palkkaverot (ennakonpidätykset, työntekijän sosiaaliturvamaksut ym)	35,6	1,6				37,2
Arvonlisäverot, myynnit	99,8	4,9	12,2			116,9
Arvonlisäverot, hankinnat	-71,1	-5,5	-15,0	-0,3		-91,8

Luvut sisältävät merkittävimmät ulkomaiset toiminnot.

Henkilöstöluvut

Henkilöstö	2014	2015	2016
Henkilöstö keskimäärin	2 546	2 806	2 765
Näistä Suomessa	2 436	2 746	2 646
Työntekijät, %	40	45	43
Toimihenkilöt, %	21	22	21
Ylemmät toimihenkilöt, %	39	33	36
Naisten osuus koko henkilöstöstä, %	17	15	15
Naisten osuus hallituksessa	1/6	2/5	2/8
Naisten osuus johtokunnassa	1/7	1/7	2/8

Koulutus	2014	2015	2016
Yliopisto, %	17	14	15
Ammattikorkeakoulu, %	32	31	31
Ammattikoulut/lukio, %	49	53	52
Peruskoulu, %	2	2	2

Työsuhteet	2014	2015	2016
Keski-ikä	44,2	44,9	45,4
Työsuhteen kesto, v	14,3	14,8	15,1
Vaihtuvuus, %	2,4	5,2	4,5
Vakituiset työsuhteet, %	95	95	95
Osa-aikaiset työntekijät, %	2,4	2	2,1

Terveys ja turvallisuus	2014	2015	2016
Sairauspoissaolot, %	4,2	4	4
Tapaturmataajuus	17	19,7	15

Kasvua ja uuden perustan luomista

//

Me ajattelemme asiakkaan parasta joka hetki ja teemme sen minkä lupaamme. Arvojemme mukaisesti tahdomme menestyä - olemme ylpeitä työstämme ja tahdomme sen näkyvän.

Vuosi 2016 oli uudistumisen aikaa monestakin näkökulmasta. Patrialla on nyt kaksi vahvaa omistajaa - Suomen valtio ja norjalainen Kongsberg. Kilpailuviranomaiset hyväksyivät toukokuussa 2016 osakekaupan, jolla Suomen valtio myi 49,9 prosenttia Patria Oyj:stä Kongsberg Defence & Aerospace AS:lle. Suomen valtio omistaa Patria Oyj:stä 50,1 prosenttia. Samalla ylimääräinen yhtiökokous nimitti Patria Oyj:lle uuden hallituksen ja hallitus puolestaan uuden toimitusjohtajan.

Aloitin tehtävässäni elokuussa 2016, kun edeltäjäni Heikki Allonen siirtyi sopimuksensa mukaan eläkkeelle. Itselleni syksy on ollut siis uuden oppimista. Olen kiertänyt paljon eri toimipaikoilla ja eri yksiköissä sekä keskustellut ja haastatellut ihmisiä. Olen käynyt moninaisia keskusteluja uuden

hallituksemme jäsenten, asiakkaiden ja eri sidosryhmien kanssa. Nämä keskustelut ovat olleet antoisia ja luoneet itselleni hyvän ja realistisen kuvan yhtiöstä. Se kuva on sama, joka minulla oli taloon tullessani: suuria yllätyksiä ei ole tullut vastaan.

Meillä on paljon ainutlaatuista huippuosaamista sekä upeita tuotteita ja palveluita. Työurat Patrialla ovat pitkiä, mikä osaltaan kertoo vahvasta sitoutumisesta. Patria on vahva yritys, jonka taloudellinen tilanne on vakaa. Olen erittäin ylpeä tästä yhtiöstä, jolla on pitkät perinteet ja vankka perusta Suomen historiassa sekä merkittävä asema yhteiskunnassamme. Patria on luotettu toimija kotimaassa, ja sillä on erittäin keskeinen rooli Suomen valtion puolustuskyvyn ja huoltovarmuuden takaamisessa.

Lupauksemme asiakkaille

Jotta Patrian menestystarina jatkuu, on uutta strategista suuntaa luotu tiiviissä aikataulussa vuoden 2016 aikana. Siitä kerrotaan tarkemmin toisaalla tässä katsauksessa. Tätä työtä on pohjustanut joulukuussa sisäisesti julkistamamme asiakaslupaus - **Kun kaiken on pakko toimia.**

Lupauksen luomiseen osallistui yli 300 patrialaista, jotka kokevat, että Patria on yritys, johon asiakkaamme voivat luottaa. Patriassa työskentelee sitoutuneita ja ammattitaitoisia ihmisiä, jotka hoitavat pitkiä ja vaativia projekteja luotettavasti. Me ajattelemme asiakkaan parasta ja teemme sen minkä lupaamme. Arvojemme mukaisesti tahdomme menestyä - olemme ylpeitä työstämme ja tahdomme sen näkyvän. Toimimme asiakasläheisesti, sillä yhteistyö takaa molempien menestymisen.

Kun kaiken on pakko toimia - tähän lupaukseen me kaikki patrialaiset sitoudumme. Asiakaslupaus alleviivaa osuvasti toimintamme vastuullisuutta. Kannattavan toimintamme haluamme perustaa hyvään kumppanuuteen, jossa kaiken on toimittava.

Kasvun vuosi

Vuosi 2016 oli kasvun vuosi ja lukujen valossa hyvä, ja yhtiön tase on hyvässä kunnossa. Konsernin liikevaihto nousi edellisvuodesta. Tätä pohjustivat useat jo käynnissä olevat kalustojen elinjakson hallintaan liittyvät hankkeet ja Millogille ulkoistetun huoltotoiminnan suunnitelmallinen eteneminen.

Hankkeet etenivät suunnitellusti monella eri taholla tilikauden aikana. Tässä on niistä kooste, joka valottaa Patrian monipuolista toimintaa luotettavana puolustusalan toimijana ja joka kertoo pääpiirteissään, mistä tilikauden tulos on kertynyt.

Alkuvuodesta 2016 Patria julkisti merkittävän Patria AMV 8x8 panssaroidun pyöräajoneuvotilauksen Arabiemi-

Vastuullisuus on olennainen osa liiketoimintaamme, sillä meille hyvä yrityskansalaisuus on toiminnan perusedellytys.

raatteihin. Sopimus on jatkoa menestyksekkäälle yhteistyölle Arabiemiraattien puolustusvoimien kanssa.

Toukokuussa Patria osti vähemmistöosuuden (25 %) kyberturvallisuuden erikoistuneesta Silverskin Information Security Oy:stä. Kaupalla Patria kasvattaa liiketoimintaansa kyberturvallisuuden alueella, ja tehty kauppa avaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia sekä kansainvälisillä markkinoilla että Suomessa.

Patrian tytäryhtiö Millog Oy perusti tilikauden alussa modernin sensoriteknologian kehittämiseen ja vaatimaan järjestelmäintegraation tuottamiseen keskittyvän Senop Oy -nimisen tytäryhtiön. Senop Oy osti kesäkuussa oululaisen optoelektroniikkaan erikoistuneen Rikola Ltd Oy:n liiketoiminnan.

Heinäkuussa BAE Systems Australian ja Patrian yhteistyössä Australian Land 400 -hankkeeseen tarjoama panssaroitu tiedusteluajoneuvo AMV35 valittiin mukaan asiakkaan 12 kuukautta kestävään testi- ja arviointivaiheeseen.

Syyskuussa Patria teki sopimuksen Rajavartiolaitoksen kahden Agusta/Bell 412 EP-helikopterin modernisoinnista. Järjestelmäpäivitys sisältää avioniikan ja tehtäväjärjestelmien, potilasparien ja lämpökameran (FLIR) uusinnan sekä videodatayhteyden integroinnin koptereihin.

Patria Pilot Training ja ASTCO Finland solmivat sopimuksen lentoyhtiöiltä edellytettävän lentävän henkilökunnan turvakoulutusyhteistyöstä syyskuussa.

Lokakuussa Finnair ja Patria Pilot Training solmivat sopimuksen uusien liikennelentäjien kouluttamisesta. Sopimuksen mukaan Patria toteuttaa MPL eli Multi-Crew Pilot License -koulutusohjelman Finnairille yhdessä Finnair Flight Academy Oy:n kanssa.

Patria teki tilikauden aikana sopimuksen osavalmistuksesta Airbusin A320-koneohjelmaan. Patrian jatkossa valmistamat hiilikuiturakenteet toimitetaan Saksaan osaksi A320-pyrstökokoonpanoa.

Joulukuussa Patria luovutti Suomen ilmavoimille viimeisen Mid-Life Upgrade 2 -elinkaaripäivityksen läpikäyneen F/A-18 Hornet -monitoimihävittäjän. Elinkaaripäivityksessä Patria on toteuttanut Ilmavoimien Horneteihin muun muassa ilmasta maahan -aseistuksen edellyttämiä laitteiden ja järjestelmien asennus- ja muutostöitä.

Patria on vuoden aikana ollut esillä myös useassa eri puolustusalan suuressa tapahtumassa, kuten esimerkiksi DIMDEX-tapahtumassa Qatarissa, Defence Services Asia -tapahtumassa Malesiassa, Black Sea Defense & Aerospace -tapahtumassa Romaniassa, Eurosatory-tapahtumassa Ranskassa, DVD2016-tapahtumassa Isossa-Britanniassa sekä Helitech International -tapahtumassa Hollannissa.

Vastuullista työtä

Vastuullisuus on olennainen osa liiketoimintaamme, sillä meille hyvä yrityskansalaisuus on toiminnan perusedellytys. Patria on panostanut edelleen eettisen toiminnan kehittämiseen ja jatkanut työtään ympäristöministeriön koordinoiman Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoutumuksen parissa, jossa olemme sitoutuneet kehittämään hallinnoimamme kiinteistöjen energiatehokkuutta sekä

kehittämään työturvallisuutta entisestään ja siten vähentämään työtapaturmia.

Patria ja Vapo tekivät tilikauden aikana yhteistyösopimuksen energiaratkaisujen ja kumppanuuden kehittämisestä. Kehitämme yhdessä energiatehokkuutta ja lisäämme kotimaisten polttoaineiden osuutta. Lisäksi solmimme kaksi merkittävää pitkäaikaista lämmöntoimitussopimusta.

Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen on jo vuosia ollut Patrian tuen piirissä. Tätä työtä olemme jatkaneet myös kuluneella tilikaudella. Patria tukee ainoan suomalaisen sarjatuotantoon päässeän hävittäjäkoneen VL Myrskyn entisöintiä projektia. Tärkeä osa entisöintityötä on Jyväskylän ja Vantaan nuorisotyöpajojen sekä teknisen alan oppilaitoksissa opiskelevien nuorten osallistuminen.

Katsaus tulevaan

Kotimaisella asiakkaallamme Puolustusvoimilla on edessään Patrialle strategisesti elintärkeitä ja ennätyksellisen suuria projekteja. Laivue 2000 ja 2020 -hankkeet sekä Hornetin korvaushanke ovat koko maan puolustusteollisuudenkin ja sen tulevaisuuden kannalta keskeisiä. Kansainvälisillä markkinoilla suuntaamme katseemme lähialueiden lisäksi muun muassa Australiaan ja Lähi-itään.

Tästä on hyvä jatkaa eteenpäin. Kiitokset asiakkaillemme, omistajillemme, kumppaneillemme ja muille sidosryhmillemme hyvästä yhteistyöstä.

Olli Isotalo

toimitusjohtaja

Vuosi 2016 lyhyesti

Q1

Merkittävän Patria AMV 8x8 panssaroidun pyöräajoneuvotilauksen julkistus. Sopimus Arabiemiraatteihin on jatkoa menestykselle yhteistyölle maan puolustusvoimien kanssa.

Patrian tytäryhtiö Millog perusti modernin sensoritekniikan kehittämiseen ja vaativaan järjestelmäintegraation tuottamiseen keskittyvän Senop Oy:n.

Q2

Kilpailuviranomaiset hyväksyivät osakekaupan, jolla Suomen valtio myi 49,9 prosenttia Patria Oy:stä Kongsberg Defence & Aerospace AS:lle. Suomen valtio omistaa Patria Oy:stä nyt 50,1 prosenttia.

Yhtiön uudeksi toimitusjohtajaksi nimitettiin Olli Isotalo.

Patria osti vähemmistöosuuden (25 %) kyberturvallisuuteen erikoistuneesta Silverskin Information Security Oy:stä.

Senop Oy osti oululaisen optoelektroniikkaan erikoistuneen Rikola Ltd Oy:n liiketoiminnan.

Q3

BAE Systems Australian ja Patrian yhteistyössä Australian Land 400 -hankkeeseen tarjoama panssaroitu tiedusteluajoneuvo AMV35 valittiin mukaan asiakkaan 12 kuukautta kestävään testi- ja arviointivaiheeseen.

Sopimus Rajavartiolaitoksen kahden Agusta/Bell 412 EP-helikopterin modernisoinnista.

Q4

Finnair ja Patria Pilot Training solmivat sopimuksen uusien liikennelentäjien koulutamisesta.

Sopimus hiilikuiturakenteiden osavalmistuksesta Airbusin A320-koneohjelmaan.

Patria luovutti Suomen ilmavoimille viimeisen Mid-Life Upgrade 2 -elinkaaripäivityksen läpikäyneen F/A-18 Hornet -monitoimihävittäjän.

Maailman tilanne heijastuu puolustusalan markkinoihin

Kotimaan puolustuksen merkitys on korostunut monissa maissa, mutta samaan aikaan taloudellinen tilanne on jatkunut haasteellisena. Yhtälö edellyttää uusia ja entistä kustannustehokkaampia ratkaisuja. Puolustusbudjettien kasvattamisen ja varsinaisten hankintapäätösten välillä on usein pitkä viive.

Puolustusteollisuuden markkinoihin vaikuttavat samanaikaisesti lyhyen aikavälin tekijät, kuten muutokset turvallisuustilanteessa ja toisaalta pitkän aikavälin kehitys esimerkiksi teknologiassa. Yritysten menestymisen kannalta tärkeää on seurata näitä molempia. Puolustusmarkkinoilla käydään voimakasta kilpailua. Patrian menestyksen perustana ovat ensiluokkaiset tuotteet, asiantunteva henkilöstö sekä joustava toimintatapa asiakasta lähellä.

Puolustus puheenaiheena

Euroopan turvallisuustilannetta ovat heikentäneet muun muassa Venäjän toimet Ukrainan konfliktissa. Euroopan turvallisuustilanteen epävarmuutta on lisännyt myös Yhdysvaltojen presidentinvaalien tulos ja sen myötä spekulatio Yhdysvaltojen roolista Euroopan turvaajana.

Epävarmuudet näkyvät vilkastumisena puolustusteollisuusmarkkinoilla. Puolustushankinnoissa korostuvat järjestelmät, jotka on mahdollista saada käyttöön tarvittaessa nopeasti, ilman pitkää kehitysvaihetta. Tämä asettaa vaatimuksia myös huollolle, jonka näkökulmasta valmiuden nosto ja kyky toimia nopeasti ovat entistä tärkeämpiä. Monissa maissa kotimaan puolustuksen merkitys on kasvanut, ja painopistettä siirretään kansainvälisistä operaatioista kotimaahan. Samaa aikaan kuitenkin myös taistelu ääriliikkeitä ja terrorismia vastaan jatkuu.

Pohjoismaiden yhteistyö on viime vuosina syventynyt turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alalla, sillä erilaisista perusratkaisuista huolimatta pohjoismaisten asevoimien haasteet ovat samankaltaisia. Pohjoismaiden puolustusalan yhteistyöllä (Nordic Defence Cooperation, Nordefco) tavoitellaan verkottumisen tuottamaa etua puolustuskyvyn

kehittämiseksi ja käytölle. Suomi toimii Nordefcon puheenjohtajana vuonna 2017, jonka aikana käydään keskustelua myös puolustusmateriaalialasta ja teollisuusyhteistyöstä.

Nordefcon lisäksi puolustusyhteistyötä kehitetään Suomen ja Ruotsin välillä kahdenvälisesti. Myös EU:n yhteinen puolustus on noussut jälleen puheenaiheeksi, ja EU panostaa merkittävästi varoja puolustustutkimukseen.

Pitkän aikavälin kehitystä

Puolustusmarkkinoihin vaikuttavat myös pitkän aikavälin kehityssuuntaukset teknologiassa, josta tärkeänä esimerkkinä on erityisesti digitalisaatio. Tulevaisuuden tarpeita varten on tärkeää sijoittaa tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan.

Keskeinen puolustustarvikealaan vaikuttava pitkän aikavälin tekijä on jo nykyisellään ICT-alan kehitys ja sen myötä

//

Patrian menestyksen perustana ovat ensiluokkaiset tuotteet, asiantunteva henkilöstö sekä joustava toimintatapa asiakasta lähellä.

tapahtuva järjestelmien monimutkaistumien ja verkottuminen. Samalla kyberturvallisuuden merkitys on kasvanut niin puolustuksessa kuin puolustusteollisuudessaakin. Tällä painopistealueella Patria on aktiivisesti mukana kehittämässä liiketoimintaansa.

Teknologisen kehityksen ohella puolustusala kehittyy myös yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Vastuullinen toiminta on yhtiöiden menestymiselle ehdottoman tärkeää, ja vastuullisuus on painotetusti esillä. Puolustusallalla yhteiskuntavastuuraportointia tekevien yhtiöiden määrä on kasvussa sekä Suomessa että kansainvälisesti. Kasvussa on myös Global Reporting Initiative (GRI) -ohjeiston käyttö raportoinnissa.

Ajankohtaisia vastuullisuusteemoja ovat myös Pariisin ilmastositopimus, veroraportoinnin laajeneminen sekä vuoden 2016 alussa voiman astuneet YK:n kestävä kehityksen tavoitteet. Nämä teemat näyttävät tulevaisuuden suuntaa myös puolustusallalle.

Mittavia hankkeita ja kustannustehokkuutta

Kotimaassa Patrian pääasiakkaalla, Puolustusvoimilla, on meneillään mittavia tulevaisuuden hankkeita, jotka ovat myös Patrian kannalta tärkeitä. HX-hävittäjähankeessa korvataan vuonna 2025 alkaen poistuvaa Hornet-kalustoa uuteen monitoimihävittäjään perustuvalla ratkaisulla. Patrian rooli Ilmavoimien elinkaaren tukipalveluissa on vahva, ja HX-hanke on Patrian kannalta erittäin merkittävä.

Puolustusvoimien Laivue 2020 on taistelualushanke, jossa korvataan 2020-luvulla vanhentuvat Merivoimien Rauma-luokan ohjusveneet ja Hämeenmaa-luokan miinalaivat ja niiden suorituskyky.

Puolustusvoimat on viime vuosina joutunut myös tekemään kustannussäästöjä erityisesti toimintamenoissa. Säästöillä on ollut vaikutusta Patrian saamien materiaalitilausten ja huoltotöiden määrään.

Esimerkkillistä kustannustehokasta toimintaa edustaa elinkaaripalveluihin erikoistunut Patrian tytäryhtiö Millog, joka tuottaa Maa- ja Merivoimien järjestelmiin elinkaaren tukipalveluita toimien Puolustusvoimien strategisena kumppanina. Vastaavalla tavalla Patrian Aviation-liiketoiminta turvaa Ilmavoimien käytettävyyden ja suorituskyvyn kehittymisen.

Konsolidaatiota ja kumppanuuksia

Kansainvälinen kilpailu puolustusmarkkinoilla on jatkanut kiristymistään. Tämä on johtanut yhtiöiden konsolidaatiokehitykseen, jonka tuloksena markkinoille muodostuu entistä suurempia toimijoita.

Patrian kannalta keskeinen tapahtuma, ja samalla esimerkki alan konsolidaatiosta, oli keväällä toteutettu kauppa, jolla Suomen valtio myi 49,9 prosenttia Patriasta norjalaiselle Kongsberg Defence & Aerospace AS:lle. Uusi omistusrakenne voi avata Patrialle uusia markkinoita ja liiketoimintamahdollisuuksia.

Patrialle merkityksellistä konsolidaatiota edustaa myös 1998 perustettu Nammo-konserni, jonka omistajina ovat Patria (50 %) ja Norjan valtio (50 %) tasaosuuksin.

Hankekohtaiset kumppanuudet eri alan toimijoiden välillä ovat menestymisen kannalta tärkeitä tekijöitä mittaluokaltaan suurissa hankkeissa. Patria on mukana merkittävässä hankkeissa vientimarkkinoilla muun muassa Australiassa ja Lähi-idässä.

Strategiakatsaus

Patria

Uuden omistusrakenteen myötä Patrian hallitus uusiutui merkittävästi, ja samalla vaihtui myös toimitusjohtaja. Onkin luonnollista, että Patrian strategiaa tarkasteltiin tavanomaista perusteellisemmin syksyn aikana. Hallitus hyväksyi strategian tilikauden jälkeen tammikuussa 2017. Prosessin aikana kiteytyivät myös uusi missio ja visio.

Hyväksytyn strategian mukaisesti Patria keskittyy edelleen tarjoamaan ilmailu- ja sotilasasiakkailleen näiden kaluston käytettävyyttä ja suorituskyvyn jatkuvaa kehittämistä. Tavoitteena on edelleen laajentaa elinkaarentukipalveluita eri puolustussektoreilla. Näiden palveluiden kansainvälistäminen korostuu jatkossa entistä enemmän. Toisena kasvusuuntana on järjestelmä- ja integrointiliiketoiminta sekä sen kansainvälistäminen.

Kasvualueita ovat puolustusvoimien strategiset kumppanuudet elinkaaren tukipalveluissa erityisesti Pohjois-Euroopassa, helikopterien huoltopalvelut kansainvälisesti sekä valitut tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmien tuotteet ja palvelut.

Suomen puolustusvoimilla on meneillään Patrialle strategisesti hyvin merkittäviä ja ennätyksellisen suuria projekteja, jotka ovat koko maan puolustusteollisuuden tulevaisuuden kannalta keskeisiä.

Asiakaslupaus

Osana strategiatyötä on ollut joulukuussa sisäisesti julkaistu asiakaslupaus – **Kun kaiken on pakko toimia.** Sen luomiseen osallistui yli 300 patrialaista, jotka kokevat,

että Patria on yritys, johon asiakkaat voivat luottaa. Patriassa työskentelee sitoutuneita ja ammattitaitoisia ihmisiä, jotka hoitavat pitkiä ja vaativia projekteja luotettavasti. Patrialaiset ajattelevat asiakkaan parasta ja tekevät sen, minkä lupaavat. Lupauksen taustalla ovat yrityksen arvot. Patria on asiakaslupauksemme mukaisesti tae toimintavarmuudesta. Asiakaslupaus alleviivaa osuvasti myös toiminnan vastuullisuutta. Kannattava toiminta perustuu hyvään kumppanuuteen, jossa kaiken on toimittava.

MISSION

We give our customers
confidence in all
conditions.

VISION

The #1 Partner
for critical operations.

Kun kaiken on pakko toimia

ARVOMME

TAHDOMME MENESTYÄ

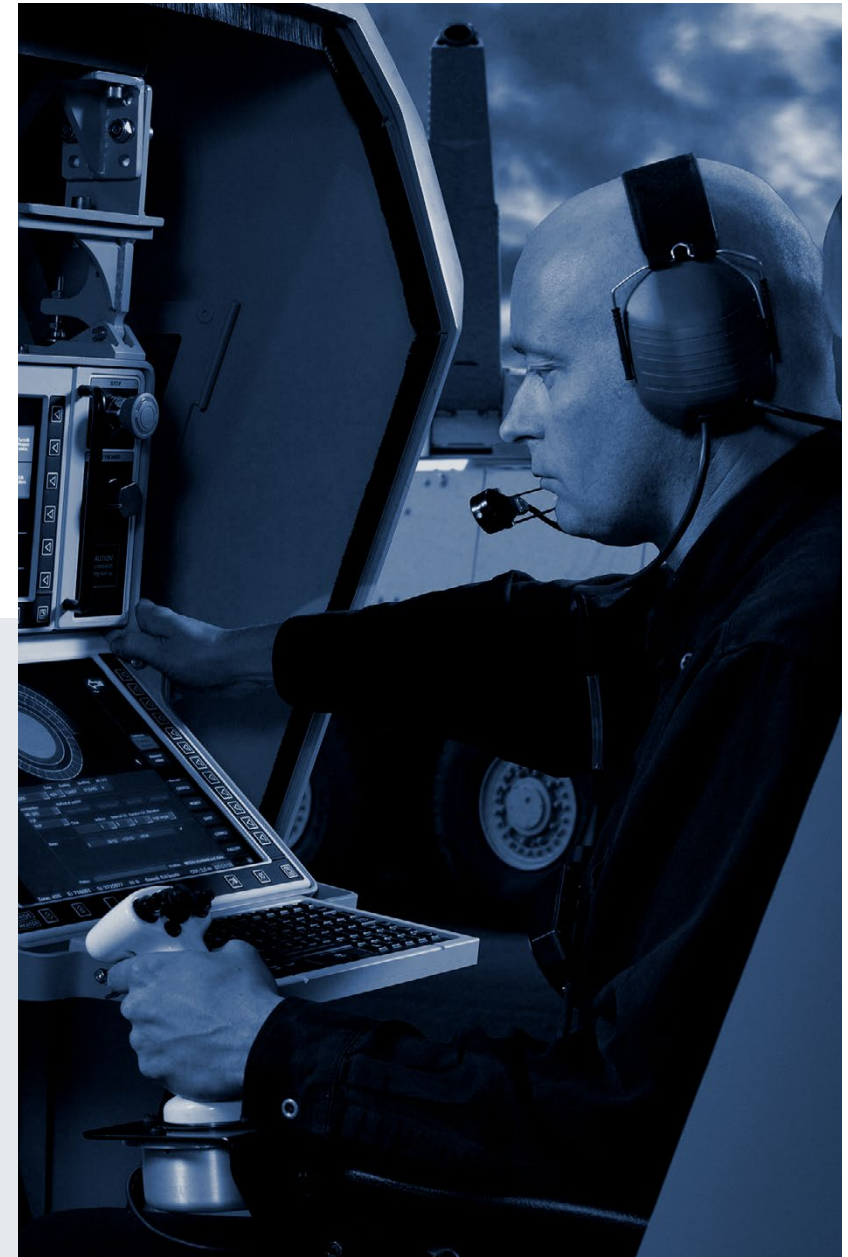
Olemme ylpeitä
työstämme ja
tahdomme sen
näkyvän.

TOIMIMME ASIAKAS- LÄHEISESTI

Yhteistyö takaa
molempien
menestymisen.

ONNISTUMME YHDESSÄ

Iloitsemme
onnistumisista
yhdessä.

Ilmailun strategista kumppanuutta

Ilmailutoimintojen elinkaaren tukipalveluprojektit etenivät vuoden aikana suunnitelmallisesti. Loppuvuodesta Patria luovutti Suomen ilmavoimille viimeisen Mid-Life Upgrade 2 -elinkaaripäivityksen läpikäyneen F/A-18 Hornet-monitoimihävittäjän. Lentäjäkoulutuksen osaamisalueella keskeisiin tapahtumiin lukeutuu Patrian ja Finnairin käynnistämä liikennelentäjien Multi-Crew Pilot License -koulutusohjelma.

Ilmailun elinkaaren tukipalvelut ja lentokoulutus edustavat Patrian keskeistä asiantuntemusta. Palvelutarjontaan kuuluvat lentokoneiden ja helikoptereiden sekä niiden moottoreiden, laitteiden ja järjestelmien huolto- ja korjauspalvelut, vaativat järjestelmä- ja rakennemodifikaatiot sekä sotilas- ja siviililentokoulutus.

Patria tuottaa strategisen kumppanuussopimuksen mukaisesti Puolustusvoimien sotilasilmailun lentokalustoon ja järjestelmiin liittyviä elinjakson tukipalveluja, muun muassa Ilmavoimien F/A-18 Hornet -hävittäjiin ja maavoimien NH90-kuljetushelikoptereihin ja näiden järjestelmiin liittyen.

Patria Aviation Oy:n ja Puolustusvoimien välinen strategisen kumppanuuden sopimus päivitettiin joulukuussa. Päivityksen myötä sopimuksen soveltamisalan piiriin tulivat uusina elementteinä sotilaslentokoulutus ja merimoottorit niihin liittyvine järjestelmineen sekä tiedustelun, valvonnan

ja johtamisen järjestelmät. Sopimus vahvistaa Patrian mahdollisuuksia tarjota laajaa palvelukokonaisuutta esimerkiksi käynnissä olevissa uusissa kalustohankkeissa.

Patria ja Puolustusvoimat allekirjoittivat joulukuussa materiaali- ja varastointipalvelusopimuksen koskien Hallissa ja Linnavuoressa sijaitsevaa asiakkaan materiaalia. Kolmevuotinen sopimus on arvoltaan noin 1,3 miljoonaa euroa, ja siihen sisältyy optio myös seuraavalle kolmelle vuodelle.

Elinkaaren tukipalvelut ilma-aluksille

Syyskuussa Patria solmi sopimuksen Rajavartiolaitoksen kahden Agusta/Bell 412 EP -helikopterin modernisoinnista. Modifikaatiolla kopterit saatetaan vastaamaan nykyisiä operatiivisia tarpeita vuoden 2017 loppuun mennessä.

Suomen puolustusvoimien NH90-kuljetushelikoptereiden retrofit-hankkeessa, jossa helikopterit päivitetään lopulli-

seen konfiguraatioonsa, Patria toimitti hyväksytysti neljä helikopteria ja viides eteni vastaanottoon. Retrofit-linjan tavoitteiden saavuttamista tuki Airbus Helicoptersin ja Patrian yhdessä toteuttaman toiminnan kehitysprojektin (HIP7) onnistunut läpivienti.

Joulukuussa 2015 Puolustusvoimien kanssa solmitun sopimuksen mukaisesti seitsemän Hawk Mk51 -lisäkoneen lentokuntoonlaitto ja avioniikkamodifikaatio etenivät sopimuksen mukaisessa aikataulussa ja ensimmäisen koneen koelennot alkavat suunnitellusti alkuvuonna 2017. Hawk Mk66 -kaluston moottorin kunnon valvonta (EHM) ja asejärjestelmän modifikaatio (WCP) sekä Link-valmius toteutettiin sopimuksen mukaisesti loppuvuonna 2016.

Patria luovutti joulukuussa Suomen ilmavoimille viimeisen Mid-Life Upgrade 2 -elinkaaripäivityksen läpikäyneen F/A-18 Hornet -monitoimihävittäjän. MLU 2 -elinkaaripäivityksessä

Patria toteutti Ilmavoimien Horneteihin muun muassa ilmasta maahan -aseistuksen edellyttämiä laitteiden ja järjestelmien asennus- ja muutostöitä. Työt toteutettiin Patrian yksikössä Jämsän Hallissa.

Joulukuussa Patria solmi sopimuksen Ilmavoimien uusien Grob-alkeiskoulutuskoneiden käyttöönottoon liittyvistä asiantuntijapalveluista.

Monipuolista lentokoulutusta

Patria ja Finnair solmivat lokakuussa sopimuksen uusien liikennelentäjien kouluttamisesta. Sopimuksen mukaan Patria

toteuttaa MPL eli Multi-Crew Pilot License -koulutusohjelman Finnairille yhdessä Finnair Flight Academy Oy:n kanssa.

Ensimmäinen uuden yhteistyön mukainen kurssi käynnistyi joulukuussa. Vuosittain on tarkoituksena aloittaa kolme uutta, puolitoista vuotta kestävä kurssia. Koulutuksen hyväksyttävästi läpäisseet saavat Finnairista työpaikkalupauksen ja suoran reitin Finnairin Airbus A32S -lentokoneen perämiehen tehtäviin.

Myöhemmin lokakuussa Patria teki sopimuksen Airbus 320 -lennonharjoittelulaitteen (A320 FNPT-II/MCC ja FTD1) hankkimisesta hollantilaiselta Multi Pilot Simulationsilta.

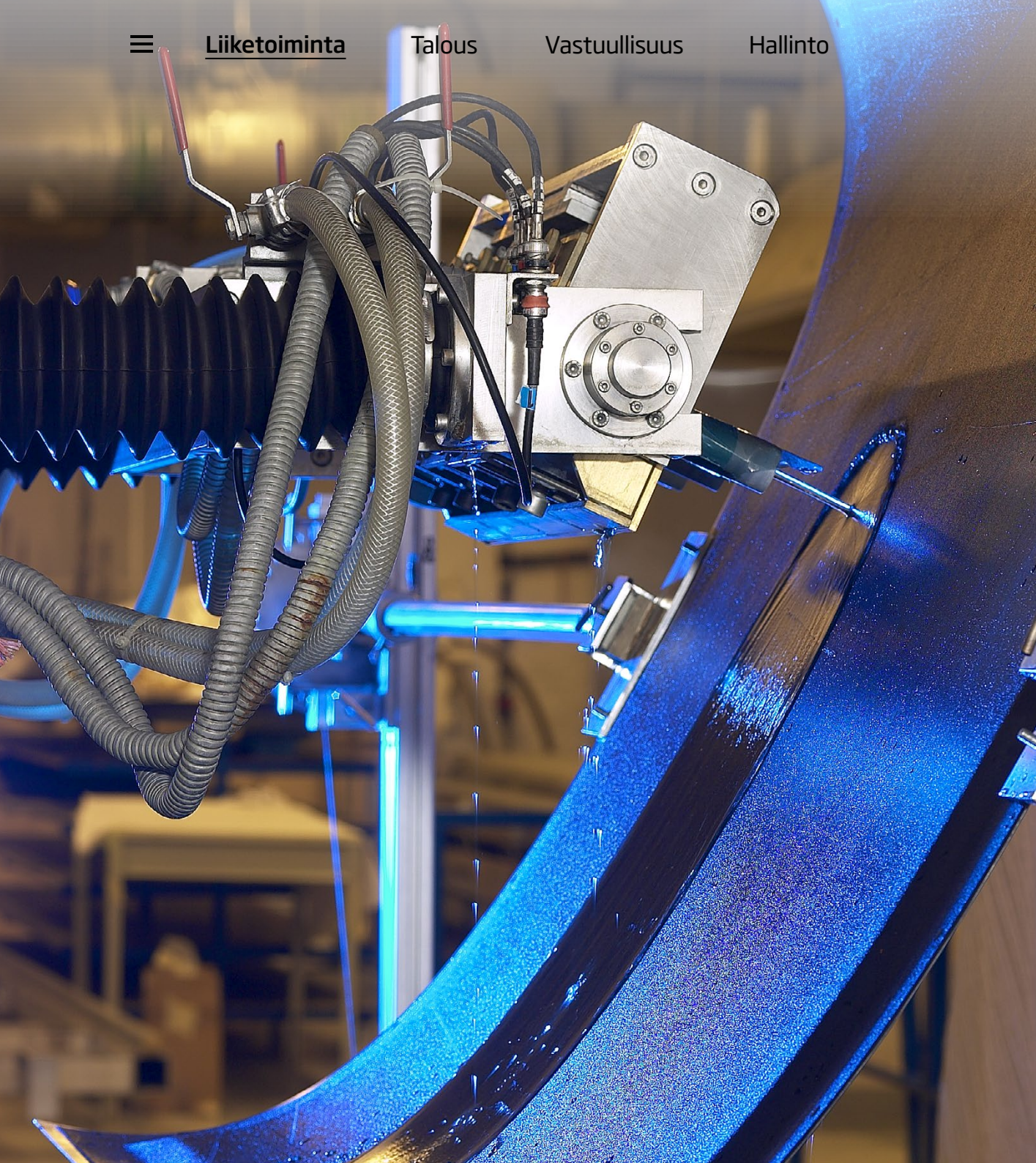

Patria tuottaa strategisen kumppanuussopimuksen mukaisesti Puolustusvoimien sotilasilmailun lentokalustoon ja järjestelmiin liittyviä elinjakson tukipalveluja.

Patrian ja Finnairin Multi Crew Pilot License -koulutusohjelmassa lentäjän peruskoulutukseen yhdistetään tyypikoulutus Airbus A320 -tyypin lentokoneisiin, ja lennonharjoittelulaite mahdollistaa modernin simulaatiotekniikan hyödyntämisen koulutuksessa.

Patria Pilot Training siirsi toimintansa Tampere-Pirkkalan lentoasemalle tammikuun alussa 2017. Uuden sijaintipaikan löytämiseksi kartoitettiin useita lentoasemia ja neuvotteluja käytiin useiden vaihtoehtojen tarjoajien kanssa. Pirkkalaan päädyttiin, koska se on sijainniltaan ja toiminnan sekä kustannusten kannalta paras vaihtoehto. Lisäksi Patrialle ovat erityisen tärkeitä lentokentän toiminnan jatkuvuuden turvaaminen pitkällä aikavälillä sekä se, että sieltä operoi useita toimijoita. Siirtyminen liittyy valtion päätökseen vetäytyä Helsinki-Malmin lentoasemalta. Myöhemmin keväällä toiminta jatkuu samalla alueella uuden koulutuskeskuksen tiloissa, joista tulee Patrian käyttöön noin 40 %. Toisena toimijana kiinteistössä on Tampereen seudun ammattiopisto, joka sijoittaa sinne lentokoneasentajien koulutuksen.

Patria Pilot Training ja ASTCO Finland solmivat syyskuussa yhteistyösopimuksen lentoyhtiöiltä edellytettävän lentävän henkilökunnan turvakoulutusyhteistyöstä.

//

Patria valmistaa ja ylläpitää vaativia, komposiittisia lentokonerakenteita ja on aktiivisesti mukana kehittämässä uusia komposiittiteknologioita.

Aerostructures - vaativia lentokonerakenteita

Patria valmistaa ja ylläpitää vaativia, komposiittisia lentokonerakenteita ja on aktiivisesti mukana kehittämässä uusia komposiittiteknologioita. Ydinosamista ovat komposiittirakenteiden tehokas tuotanto ja vahva suunnitteluosaaminen.

Patria toimitti spoilerit 23:een Airbus A380-lentokoneeseen. Muiden Airbus-sopimuksien (A330, A400M) osalta toimituksia jatkettiin ennustetusti. Lisäksi Patria allekirjoitti Airbusin kanssa merkittävän uuden sopimuksen A320-koneen pyrstön rakenteiden toimituksesta 2018 alusta lähtien. Sopimuksen myötä automaattinen laminointilaitteisto otetaan kaupalliseen käyttöön vuoden 2017 aikana. Patria on edelleen laajentanut yhteistyötään Saabin Surveillance-liiketoiminta-alueen kanssa Airborne Early Warning -tutkarakenteiden osalta.

AVIATION

Aviation-liiketoiminta tuottaa sotilas- ja siviili-ilmailun asiakkailleen lentokaluston elinkaaren tukipalveluita sekä lentokoulutusta.

Pääasiakkaina ovat sotilas- ja viranomaistoimijat pohjoisessa Euroopassa. Liiketoiminnan Ruotsin yksikkö tarjoaa kolmen helikopterivalmistajan valtuuttamana huoltokeskuksena palveluitaan maailmanlaajuisesti.

Sotilaslentokoulutuksessa Aviation vastaa alkeislentokoulutuksesta Suomen ilma- ja maavoimien sekä rajavartioston tarpeisiin. Siviililentokoulutuksen asiakkaina ovat sekä koti- että ulkomaiset lentoyhtiöt, lentokoulut ja yksityiset oppilaat. Päätuotteena on liikennelentäjäkoulutus.

Myös dieselmoottoreiden huolto- ja korjauspalvelut ovat oleellinen osa Aviation-liiketoimintaa. Pääasiakkaina ovat Suomen merivoimat sekä eurooppalaiset ydinvoimalaitokset.

Patrian yksi osaamisalue on lentokonerakenteiden suunnittelua, teollistamista ja valmistusta sisältävien hankkeiden kokonaisvaltainen hallinta.

Henkilöstö
 1 033

Liikevaihdon osuus konsernin liikevaihdosta
 28 %

Henkilöstön osuus konsernin henkilökunnasta
 37 %

Vientiä korkealuokkaisilla tuotteilla

Patrian vuotta vauhditti alkuvuodesta saatu merkittävä Patria AMV 8x8 -pyöräajoneuvotilaus Arabiemiraattien puolustusvoimilta. Panssaroidut pyöräajoneuvot ja kranaatinheittimet olivat esillä lukuisissa kansainvälisissä tapahtumissa. AMV35-ajoneuvo eteni Australian ajoneuvohankkeessa testi- ja arviointivaiheeseen.

Tammikuussa Patria julkisti merkittävän Patria AMV 8x8 -pyöräajoneuvotilauksen Arabiemiraattien puolustusvoimilta. Sopimus oli jatkoa menestyksekkäälle yhteistyölle Arabiemiraattien puolustusvoimien kanssa. Ajoneuvot valmistettiin erittäin tiukassa aikataulussa yhteistyökumppanin tehtaalla Puolassa.

BAE Systemsin ja Patrian yhteistyössä Australian Land 400 -ajoneuvohankkeeseen tarjoama panssaroitu tiedusteluajoneuvo AMV35 valittiin mukaan asiakkaan 12 kuukautta kestävään testi- ja arviointivaiheeseen.

Patria AMV -ajoneuvoja on tilattu jo lähes 1600 kappaletta, ja ne ovat seitsemän asiakasmaan käytössä vaativissa olosuhteissa. AMV-ajoneuvoja kehitetään jatkuvasti uusinta teknologiaa soveltaen. Ajoneuvon rakenneratkaisut mahdollistavat suuren kantavuuden, korkean suojaustason sekä

raskaiden asejärjestelmien integroitavuuden. Patria AMV on saanut kiitettävää asiakaspalautetta kriisinhallintatehtävistä Afganistanissa ja Tšadissa. Tuoteperheen uusin edustaja Patria AMV^{XP} pohjautuu menestyksekkääseen AMV-ajoneuvoon ja tarjoaa ratkaisun moniin asiakkaiden tulevaisuuden vaatimuksiin.

Toimitukset etenevät

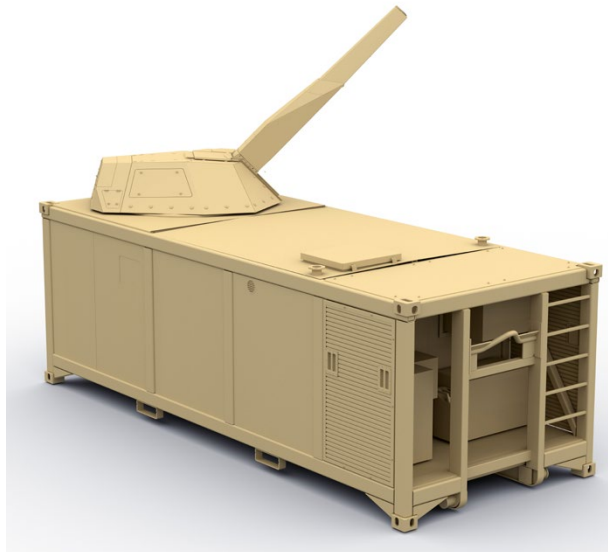
Vuonna 2013 Denel Land Systemsin kanssa solmitun Etelä-Afrikan AMV-projektin sarjasopimuksen toimitukset ovat edenneet suunnitellusti. Kaikki esisarjan Suomessa tehtävät vaunut on toimitettu, ja Etelä-Afrikassa tapahtuvan paikallistuotannon komponenttisarjojen toimitukset jatkuvat vielä useita vuosia. Etelä-Afrikan puolustusvoimille toimitetaan yhteensä noin 240 AMV-ajoneuvoa.

Vuonna 2013 tehdyn sopimuksen mukaan Patria vastaa Puolustusvoimien XA-180 miehistönkuljetusvaunujen modernisoinnista. Patria tytäryhtiöineen modernisoi 70 ajoneuvon sarjan vuoden 2017 loppuun mennessä. Modernisointihankkeen ansiosta edellisen sukupolven XA-180-ajoneuvon eli Pasien elinkaari tulee olemaan jopa yli 50 vuotta. Sopimukseen sisältyy optio 210 ajoneuvon modernisoinnista, jonka toteutus ulottuisi vuoden 2021 loppuun. Puolustusvoimien kanssa tehtiin sopimus ensimmäisestä optiosarjasta, jonka toimitukset tapahtuvat vuoden 2017 aikana.

Puolan puolustusministeriön vuonna 2015 tekemän lisätilauksen mukaisesti Patria toimittaa noin 200 ajoneuvon komponenttisarat puolalaiselle kumppanilleen Rosomak S.A.:lle, joka valmistaa ajoneuvoja Patrian lisenssillä. Viimeiset toimitukset tapahtuvat vuoden 2019 aikana. Tilaus vahvistaa

//

Patria on vahvistanut toimintaansa ja kansainvälistä asemaansa paikallisilla partnereilla. Yhtiöllä on erinomaiset mahdollisuudet täyttää asiakkaansa tarpeet asiakaslähtöisesti, laadukkaasti ja nopeasti reagoiden.

Patrian tilauskantaa ja tulosta, mutta ei tuo merkittävää tuotannollista työtä yhtiön Hämeenlinnan yksikölle. Puolan asiakkaalle räätälöityjen ajoneuvoversioiden kehittäminen tuo suunnittelu- ja kehitystyötä Suomeen.

Suomen YK:n Libanon rauhanturvaoperaatioon lähetettävien XA-203-ajoneuvojen valmistelut tehtiin ja toimitettiin sovitusasiakkaalle. Land-liiketoiminta toimi tässä projektissa Millogin alihankkijana.

Suomen AMOS-kranaatinheitinten toimitushanke on saatu päätökseen ja siirtynyt elinkaaritukivaiheeseen. Maavoimilla on käytössään 18 AMOS-järjestelmän varustettua AMV-ajoneuvoa.

Patria AMV-ajoneuvo oli esillä lukuisissa kansainvälisissä tapahtumissa, kuten Eurosatoryssa Pariisissa ja Britannian maavoimien DVD-tapahtumassa. Lisäksi ajoneuvoa esiteltiin Land Forces -tapahtumassa Australiassa, BSDA-tapahtumassa Romaniassa ja Bulgariassa erillisissä demotapahtumissa marraskuussa Bulgarian maavoimille sekä joulukuussa Patria Industry Dayn aikana paikalliselle teollisuudelle.

Korkean teknologian kranaatinheittimä

Patrian tornilliset kranaatinheittimet ja niihin liittyvät järjestelmät edustavat markkinoiden edistyneimpiä epäsuoran tulen järjestelmiä. Modernit kranaatinheittimet tarjoavat suojaa, liikkuvuutta ja monimuotoista tulenkäyttöä, suo- rasuuntauksen sekä tulipurskeen eli useamman kranaatin osumisen maalin lähes samanaikaisesti. Avaintuotteita ovat tornilliset yksi- ja kaksiputkiset 120 mm:n kranaatinheittimet, joissa Patria on kansainvälinen markkinajohtaja.

Patria esitteli kranaatinheitinjärjestelmiä kotimaisille ja kansainvälisille sidosryhmille toukokuussa Rovaniemellä järjestetyssä Turreted Mortar Systems Experience -tapahtumassa, jossa esillä olivat yksiputkinen Patria Nemo sekä kaksiputkinen AMOS.

Patria kehitti asiakkaansa tarpeisiin maailman ensimmäisen konttiin integroidun, helposti siirreltävän 120 millimetrin kranaatinheitinratkaisun, jossa on kaikki heitinyksikön tarvitsemat varusteet yhdessä paketissa: ase, ampumatarvikkeet ja miehistösuoja. Patria Nemo Container esiteltiin yleisölle

Yhdistyneissä Arabiemiirikunnissa IDEX-tapahtumassa tilikauden jälkeen helmikuussa.

Aktiivisesti mukana hankkeissa

Patria on aktiivisesti mukana panssaroitujen pyöräajoneuvojen ja kranaatinheitinjärjestelmien markkinointi- ja myyntihankkeissa. Yhtiö on mukana tarjouskilpailuissa Australian maavoimien Land 400 -ajoneuvohankkeessa ja pyrkii mukaan muun muassa Iso-Britannian Mechanised Infantry Vehicle MIV -ajoneuvohankkeeseen.

Suomen puolustusvoimien kanssa on keskusteluissa ja suunnitelmissa useita tulevaisuuden hankkeita. Patria on vahvistanut toimintaansa ja kansainvälistä asemaansa paikallisilla partnereilla. Yhtiöllä on erinomaiset mahdollisuudet täyttää asiakkaansa tarpeet asiakaslähtöisesti, laadukkaasti ja nopeasti reagoiden. Patria kehittää vahvasti kranaatinheitinjärjestelmä- ja ajoneuvotuotteitaan. Ajankohtaisena esimerkkinä tästä on käynnissä oleva uuden sukupolven 6x6 pyöräajoneuvon kehitystyö.

LAND

Patrian keskeistä osaamista edustavat korkealuokkaiset panssaroidut pyöräajoneuvot, kranaatinheittimet sekä niiden koko elinkaaren kattavat tukipalvelut. Tunnetuimpia tuotteita ovat Patria AMV -ajoneuvo, edellisen sukupolven XA-ajoneuvo sekä Patria Nemo- ja AMOS -kranaatinheitinjärjestelmät. Ne ovat markkinajohtajia tuotesegmenteissään.

Henkilöstö

277

Liikevaihdon osuus konsernin liikevaihdosta

26 %

Henkilöstön osuus konsernin henkilökunnasta

10 %

Ohjelmisto-osaaminen keskiössä

Vuonna 2016 korostui ohjelmisto-osaaminen niin toimitusprojekteissa, tuotekehityksessä kuin loppuvuonna alkaneissa mittavissa rekrytoinneissakin. Patria vahvisti osaamistaan kyberturvallisuudessa ostamalla vähemmistöosuuden Silverskin Information Security Oy:stä. Patrian simulaattoriosaaminen oli esillä kansainvälisissä tapahtumissa, ja Eurosatory-tapahtumassa yhtiö esitteli Patria AMV Part Task Trainer -koulutusjärjestelmän.

Järjestelmäliiketoiminta kattaa hyvin laajan asiakas- ja teknologiakirjon. Mutta toimittiinpa maalla, merellä tai ilmassa, yhdistää kaikkia järjestelmähankkeita yksi asia. Kaikkien niiden ytimessä on ohjelmisto-osaaminen.

Niin sovelluskehityksessä, ylläpidossa, järjestelmäintegraatioissa kuin myös tuotekehityksessä ja vientituotteissa ohjelmisto-osaamisella on keskeinen rooli. Patriassa ohjelmisto-osaajia toimii muun muassa viranomaisten tilannekuvajärjestelmien, sotilastietoliikenteen ratkaisujen kuin myös kansainvälisten koulutusjärjestelmien kehityksen ja verkottamisen parissa. Kehitys- ja integrointityön lisäksi laaja ohjelmisto-osaaminen kattaa myös ohjelmistojen ja tietojärjestelmien elinkaaren hallinnan. Patrian palveluksessa on noin 250 ohjelmisto- ja järjestelmäosaajaa, ja määrää on tarkoitus kasvattaa vuonna 2017.

Kansainvälinen kyberturvallisuuden osaaminen kasvaa

Patria osti toukokuussa vähemmistöosuuden (25 %) kyberturvallisuuden erikoistuneesta Silverskin Information Security Oy:stä. Patria kasvattaa liiketoimintaansa kyberturvallisuuden alueella, ja kauppa avaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia erityisesti kansainvälisillä markkinoilla, mutta myös Suomessa. Silverskin Information Security on kansainvälinen kyberturvallisuustoimija. Patrian tulo Silverskinin kumppaniksi on keskeinen askel toiminnan edelleen kehittämisessä yhä suurempiin hankkeisiin ja uusille asiakasryhmille.

Silverskin on tietoturvayhtiö, jolla on korkein sertifioitu taso niin Euroopan Unionin kuin Yhdysvaltojen puolustusministeriönkin standardeissa. Yhtiö toimii Suomessa suoraan asiakkaiden kanssa sekä epäsuoraan kattavan partneriver-

Niin sovelluskehityksessä, ylläpidossa, järjestelmä-integraatioissa kuin myös tuotekehityksessä ja vientituotteissa ohjelmisto-osaamisella on keskeinen rooli.

koston kautta. Kansainvälinen toiminta ulottuu Kaakkois-Aasiasta ja Lähi-idästä Yhdysvaltoihin. Yhtiö tarjoaa reaaliaikaista tilannekuvaa yrityksen tietoturvan tilasta sisältä ja ulkoa sekä valmentaa asiakasorganisaatioiden henkilöstöä kyberturvallisuusalueella ja auttaa asiakkaiden olosuhteisiin parhaiten soveltuvien tietoturvakäytäntöjen valinnassa ja käyttöönotossa.

Kustannustehokkaita simulaattoriratkaisuja

Patria tarjoaa kustannustehokkaita koulutusratkaisuja Patria AMV -ajoneuvolle sekä Patria Nemo -kranaatinheitinjärjestelmälle. Vuonna 2016 tällä alueella keskityttiin useiden eri simulaattoreiden verkottamiseen ja sitä kautta syntyvien isompien ja integroitujen koulutuskokonaisuuksien kehittämiseen ja markkinointiin. Yhtenä esimerkkinä tästä on AMV PTT:stä ja Nemo-koulutussimulaattorista koostuva yhdistetty koulutusjärjestelmä, joka oli esillä kansainvälisessä Eurosatory 2016 -tapahtumassa.

SYSTEMS

Systems tarjoaa vaativia ohjelmistointensiivisiä järjestelmä- ja laite-toimituksia sekä puolustusvoimille että turvallisuusviranomaisille. Erikoisosaamisalueita ovat tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmät sekä niiden integrointi, ohjelmistot ja elinkaaren tuki.

Henkilöstö
 247

Liikevaihdon osuus konsernin liikevaihdosta
 5 %

Henkilöstön osuus konsernin henkilökunnasta
 9 %

Puolustusvoimien strateginen kumppani Millog

Millogilla on tärkeä tehtävä Puolustusvoimien strategisena kumppanina materiaalin kunnossapidossa. Yhtiön toiminta on kehittynyt hyvin ja vuonna 2015 käynnistynyt laajennettu kumppanuus on sujunut suunnitelmallisesti. Vuoden aikana Millog keskitti sensoriosaamisensa uuteen tytäryhtiöön Senopiin.

Maavoimien ja Merivoimien strategisena kumppanina Millog vastaa materiaalin ja kaluston kunnossapidosta sekä toimii asiantuntijaorganisaationa. Keskeisenä tehtävänä on huolehtia yhdessä Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen kanssa materiaalisesta valmiudesta.

Vuonna 2016 Millog keskittyi prosessien kehittämiseen. Tässä työssä on tehty havainnointitutkimuksia eri toimipisteissä sekä analysoitu Millogin toimintarakennetta ja prosesseja. Yhtiö panostaa jatkossa selvitystyön tulosten perusteella suunniteltujen kehitystoimenpiteiden jalkauttamiseen ja näin kehittää edelleen tuotantotehokkuuttaan vaativalla puolustusvälinealalla. Tämän lisäksi yhtiö on panostanut tuotannon edellytysten parantamiseen muun muassa uudistamalla toimitilojaan.

//

Keskeisenä tehtävänä on huolehtia yhdessä Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen kanssa materiaalisesta valmiudesta.

Vuonna 2016 valmistui Parolan korjaamon laajennus ja vanhojen tilojen saneeraus. Säkylän uusi korjaamorakennus valmistui helmikuussa 2017. Kajaanin Teknologiakeskus rakennuttaa Millogin käyttöön Kainuun Prikaatin alueelle uuden korjaamorakennuksen, jonka on määrä valmistua vuonna 2018.

Vuonna 2016 Millog täytti 10 vuotta ja se on toiminnallaan vakiinnuttanut asemansa kotimaassa sekä vastannut asiakkaiden odotuksiin. Millogin kustannustehokkaalla konseptilla nähdään mahdollisuuksia myös kansainvälisillä markkinoilla.

Senop keskittyy sensorijärjestelmiin ja järjestelmäintegraatioihin

Senopin osaamista ovat korkean teknologian pimeänäkölaitteet sekä vaativat järjestelmäintegraatiot. Millog perusti modernin sensorteknologian kehittämiseen ja vaativaan

järjestelmäintegraation tuottamiseen keskittyvän Senop Oy -nimisen tytäryhtiön, joka aloitti toimintansa 1.1.2016, kun Millog Oy:n optroniikkatuoteliiketoiminta ja Oricopa Oy:n integrointiliiketoiminta keskitettiin perustettuun yhtiöön.

Senop jatkaa Millogin optisten ja optoelektronisten tuotteiden kehitystä ja myyntiä. HUSKY-tuoteperhe koostuu viranomaistahoille tarkoitetuista korkean suorituskyvyn valonvahvistimista, pimeätähtäimistä sekä lämpökamera-, valvonta- ja paikannusjärjestelmistä. Yhtiön tuote- ja palveluvalikoima kattaa lisäksi taktisten mobiili- ja taistelunjohtojärjestelmien valmistamisen ja modernisointi- ja järjestelmäintegroitihankkeiden toteuttamisen. Kotimaisten asiakkaiden lisäksi yhtiön tuotteita ja palveluja myydään ja markkinoidaan maailmanlaajuisesti. Tuotteiden käyttäjäkunta koostuu eri maiden puolustusvoimista, erikoisjoukoista, poliisista ja raja- sekä tulliviranomaisista.

Integrointiliiketoiminta laajentaa tarjoamaansa

Toukokuussa julkaistiin integrointiliiketoiminnan oma konttirationkaisuun perustuva järjestelmäalusta Arctic Fox, joka on tarkoitettu toimimaan alustana vaativille teknisille sekä johtamisjärjestelmille. Sen vahvuuksia on keveys ja silti erittäin korkea kuorman kantavuus sekä verifiointi täyttämään STANAG- ja NATO-vaatimukset.

Sensoriosaaminen laajeni

Kesäkuussa Senop laajensi sensoriosaamistaan ostamalla optoelektroniikkaan erikoistuneen Rikola Ltd Oy:n liiketoiminnan. Kaupan myötä Senop kehittää ja valmistaa optisen spektroskopian komponentteja ja laitteita teollisuuden ja tutkimuslaitosten käyttöön. Tuotteet koostuvat asiakaskohteisista anturimoduuleista ja hyperspektrikameroista. Rikolan erikoisosaaminen yhdistettynä Senopin vahvaan optroniikkaosaamiseen vahvistaa Senopin kykyä kehittää uusia korkeatasoisia tuotteita niin puolustus-, turvallisuus kuin siviilisektorin asiakkaille. Kaupan myötä myös Senopin nykyinen teollisuuden ja tutkimusyhteisöjen asiakaskunta laajenee merkittävästi. Tehty kauppa avaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia niin kotimaisilla kuin kansainvälisilläkin markkinoilla.

MILLOG

Patrian tytäryhtiö (61,8 %) Millog Oy toimii Puolustusvoimien strategisena kumppanina tuottaen Maavoimien ja Merivoimien materiaalin elinkaaren tukipalveluita sekä normaali- että poikkeusoloissa. Millog Oy:n tytäryhtiö (100 %) Senop Oy tuottaa optoelektronisia järjestelmiä sekä järjestelmäintegraatiopalveluita.

Henkilöstö
 1 093

Liikevaihdon osuus konsernin liikevaihdosta
 41 %

Henkilöstön osuus konsernin henkilökunnasta
 40 %

Nammo – korkean teknologian ampumatarvikkeita

Kansainvälisesti toimivan Nammo-konsernin omistajina ovat tasaosuuksin Patria ja Norjan valtio. Nammon osaamista ovat ampumatarvikkeet ja ruudit, ohjusten rakettimoottorit sekä ympäristöystävälliset demilitarisointipalvelut.

Korkean teknologian tuotteisiin ja palveluihin erikoistunut Nammo toimii 12 maassa ja sen liikevaihdosta yli 75 prosenttia tulee Pohjoismaiden ulkopuolelta, erityisesti Pohjois-Amerikasta. Yhtiö jakautuu kuuteen liiketoimintoon: kaupalliset ampumatarvikkeet, pienen ja keskikaliiperin sotilasampumatarvikkeet, suuren kaliiperin ampumatarvikkeet, olalta laukaistavat ohjusjärjestelmät, rakettimoottorit sekä demilitarisointipalvelut ja meriturvallisuustuotteet, kuten hätäraketit.

Vahva asiantuntemus, tuotekehitys, halu turvata ympäristöä ja innovatiivisten teknologiaratkaisujen kehittäminen ovat yhtiön kulmakiviä.

Nammo tavoittelee kasvua ja asemansa vahvistamista sekä kasvattamalla omaa liiketoimintaansa että yritysostoin.

Patrian tilinpäätöksessä Nammo-konserni on luokiteltu uudelleen vuoden 2013 alusta yhteisyritykseksi ja yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä aiemmin käytetyn suhteellisen yhdistelymenetelmän sijaan. Nammo AS julkaisee oman vuosikertomuksensa ja yhteiskuntavastuuraporttinsa, jotka ovat luettavissa yhtiön verkkosivuilla www.nammo.com.

Vahva asiantuntemus, tuotekehitys, halu turvata ympäristöä ja innovatiivisten teknologiaratkaisujen kehittäminen ovat yhtiön kulmakiviä.

NAMMO

Nammo AS kehittää ja tuottaa korkean teknologian ampumatarvikkeita sekä sotilas- että siviilikäyttöön. Tuotteisiin kuuluvat myös olalta laukaistavat asejärjestelmät sekä rakettimoottorit sotilas- ja avaruussovelluksiin. Nammo on myös kansainvälisesti johtava ympäristöystävällisten demilitarisointipalvelujen tuottaja. Nammolla on tytäryhtiöitä Australiassa, Espanjassa, Intiassa, Kanadassa, Norjassa, Puolassa, Ruotsissa, Saksassa, Suomessa, Sveitsissä, USA:ssa ja Yhdistyneissä Arabiemiirikunnissa. Patria (50 %) ja Norjan valtio (50 %) omistavat tasaosuudet Nammosta.

Tilinpäätös 2016

Sisällysluettelo

Hallituksen toimintakertomus	31
Konsernitase	36
Konsernituloslaskelma	37
Konsernin rahavirtalaskelma	38
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	39
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	40
Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)	58
Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä	63

Hallituksen toimintakertomus 2016

Uudet tilaukset ja tilauskanta

Patria-konsernin uusien tilausten arvo tilikaudella 2016 oli 268,5 miljoonaa euroa (299,0 miljoonaa euroa tilikaudella 2015). Uusista tilauksista puolustustarvikkeiden ja huollon osuus oli 88 % (92 %) ja siviilituotteiden osuus 12 % (8 %). Joulukuun lopussa konsernin tilauskanta oli 857,7 miljoonaa euroa (1 056,4 miljoonaa euroa).

Liikevaihto ja kannattavuus

Konsernin tilikauden liikevaihto kasvoi ennako-odotusten mukaisesti 14,6 % vuoteen 2015 verrattuna ja oli 489,9 miljoonaa euroa (427,7 miljoonaa euroa vuonna 2015; 462,0 miljoonaa euroa vuonna 2014). Liikevaihdesta puolustustarvikkeiden ja niiden huollon osuus oli 95 % (93 %) ja siviilituotteiden osuus vastaavasti 5 % (7 %). Tilikauden liikevaihdesta 41 % (31 %) kertyi Suomen ulkopuolelta.

Konsernin tilikauden liikevoitto oli 74,6 miljoonaa euroa, mikä vastasi 15,2 % liikevaihdesta (2015: 46,8 miljoonaa euroa, 10,9 %; 2014: 56,0 miljoonaa euroa, 12,1 %). Konsernin tilikauden tulos ennen veroja oli 71,7 miljoonaa euroa (2015: 44,4 miljoonaa euroa; 2014: 54,7 miljoonaa euroa). Konsernin tilikauden oman pääoman tuotto oli 26,2 % (2015: 19,0 %; 2014: 18,7 %).

Patria-konsernin tulos tilikaudella oli odotusten mukainen. Liikevaihto kasvoi edellisvuodesta, ja konsernin kannattavuus oli hyvä. Tilikauden aikana useat Patrian tulevaisuuden kannalta tärkeät projektit ja kumppanuushankkeet etenivät suunnitellusti. Tammikuussa 2016 julkistettu Patria AMV 8x8 panssaroitu pyöräajoneuvo -projekti Arabiemiraateissa oli merkittävä uusi projekti ja se eteni suunnitellusti yhteistyössä Arabiemiraattien puolustusvoimien kanssa.

Tilikauden aikana nähtiin ensimmäisiä merkkejä maailmanpoliittisen turvallisuustilanteen muutoksen aiheuttamasta vilkastumisesta puolustusteollisuusmarkkinoilla.

Samanaikaisesti kiristynyt kilpailu monilla markkinoilla pitkitti edelleen eräitä käynnissä olleita tarjoushankkeita.

Rahoitus ja omistus

Konsernin omavaraisuusaste joulukuun lopussa oli 58,3 % (2015: 49,8 %; 2014: 45,3 %) ja nettovelkaantumisaste (net gearing) oli 8,9 % (2015: 15,9 %; 2014: 17,0 %).

Konsernin likvidit varat joulukuun lopussa olivat 6,6 miljoonaa euroa (8,0 miljoonaa euroa). Konsernin korolliset velat olivat 29,8 miljoonaa euroa (42,1 miljoonaa euroa). Korolliset velat sisälsivät rahoitusleasingvelkoja 21,4 miljoonaa euroa (22,9 miljoonaa euroa).

Toukokuussa kilpailuviranomaiset hyväksyivät osakekaupan, jolla Suomen valtio myi 49,9 prosenttia puolustusteollisuusyhtiö Patria Oyj:stä norjalaiselle Kongsberg Defence & Aerospace AS:lle.

Osakekaupan jälkeen Patria Oyj:n kaikista rekisteröidyistä osakkeista Suomen valtio omistaa 50,1 % ja Kongsberg Defence & Aerospace AS 49,9 %.

Yhtiöllä on yhteensä 27 841 889 osaketta ja yksi osakesarja.

Investoinnit ja yritysostot

Konsernin bruttoinvestoinnit tilikaudella olivat 12,6 miljoonaa euroa (23,9 miljoonaa euroa). Investoinnit liittyivät lähinnä rakennuksiin ja laitteisiin, tietotekniikkaan sekä tuotantoon. Lisäksi yritysostoihin käytettiin 3,9 miljoonaa euroa (0,0 miljoonaa euroa).

Toukokuussa 2016 Patria Oyj osti vähemmistöosuuden (25 %) kyberturvallisuuteen erikoistuneesta Silverskin Information Security Oy:stä. Patria kasvattaa liiketoimintaansa kyberturvallisuuden alueella, ja tehty kauppa avaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia sekä kansainvälisillä markkinoilla että Suomessa.

Kesäkuussa Millog Oy:n tytäryhtiö Senop Oy osti oululaisen optoelektroniikkaan erikoistuneen Rikola Ltd Oy:n liiketoiminnan. Senop keskittyy modernin sensoriteknologian kehittämiseen ja vaatimaan järjestelmäintegraation tuottamiseen ja tehty kauppa kasvattaa Senop Oy:n optroniikkaliiketoimintaa.

Tutkimus ja kehitys

Konsernin tutkimus- ja kehityksenot olivat tilikaudella 7,3 miljoonaa euroa (7,3 miljoonaa euroa) eli 1,5 % (1,7 %) liikevaihdosta. Tärkeimpiä tutkimus- ja kehityskohteita olivat panssaroidut pyöräajoneuvot, tornijärjestelmät, lentokoneiden komposiittirakenteet ja niiden valmistustekniikat, lentotekninen tutkimus, datalinkit, ammunnanhallintajärjestelmät, elektroniset tiedustelujärjestelmät, simulaattorit, optroniikka ja digitalisaatio.

Henkilöstö

Konsernissa oli tilikauden aikana keskimäärin 2 765 (2015: 2 806; 2014: 2 546) henkilöä. Joulukuun lopussa henkilöstön määrä oli 2 750 (2015: 2 754; 2014: 2 445).

Maksettujen palkkojen määräytymisperusteina ovat paikalliset kollektiiviset ja yksilölliset sopimukset, tehtävistä suoriutuminen sekä työtehtävän vaativuus. Peruspalkkaa täydentävät toiminnan tuloksiin sidotut palkkiojärjestelmät. Koko Patrian henkilökunta on tulospalkkausjärjestelmien piirissä. Vuonna 2016 maksettujen palkkojen kokonaissumma oli 136,9 miljoonaa euroa (2015: 138,2 miljoonaa euroa; 2014: 125,0 miljoonaa euroa).

Patrian henkilöstöstrategian tavoitteena on auttaa liiketoimintoja saavuttamaan tavoitteet, turvata tulevaisuuden kilpailukykyä sekä säilyttää ja turvata strategisesti tärkeät toiminnot ja osaaminen. Tilikauden aikana työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen kiinnitettiin erityishuomiota.

Työhyvinvoinnin mittarina Patriassa käytetään mm. sairauspoissaoloprosenttia sekä työtapaturmien lukumäärää. Näiden mittareiden seuranta kehitettiin edelleen vuonna 2016.

Vuonna 2013 käynnistetty johtamisresurssien kehittämiseen tähtäävä pitkäjänteinen ohjelma jatkui. Ohjelman tarkoituksena on tunnistaa ja kehittää tulevaisuuden kykyjä sekä liiketoimintojen että konsernitason johtotehtäviin, ja tarjota osallistujille motivoivaa urakehitystä uudenlaisten asioiden oppimisen ja työstämisen sekä strategiatyöskentelyn kautta. Samaan aikaan on panostettu suorituksen johtamisen prosessin laadun kehittämiseen kaikkien liiketoimintojen esimiehiä valmentamalla.

Tilikauden tärkeitä tapahtumia

Tammikuussa 2016 Patria julkisti AMV 8x8 panssaroidun pyöräajoneuvotilauksen Arabiemiraatteihin. Sopimus on jatkoa yhteistyölle Arabiemiraattien puolustusvoimien kanssa.

Heinäkuussa BAE Systems Australian ja Patrian yhteistyössä Australian Land 400 -hankkeeseen tarjoama panssaroitu tiedusteluajoneuvo AMV35 valittiin mukaan asiakkaan 12 kuukautta kestävään testi- ja arviointivaiheeseen.

Syyskuussa Patria teki sopimuksen Rajavartiolaitoksen kahden Agusta/Bell 412 EP -helikopterin modernisoinnista. Järjestelmäpäivitys sisältää avioniikan ja tehtäväjärjestelmien, potilaspaarien ja lämpökameran (FLIR) uusinnan sekä videodatayhteyden integroinnin kohtereihin.

Patria Pilot Training ja ASTCO Finland solmivat yhteistyösopimuksen lentoyhtiöiltä edellytettävän lentävän henkilökunnan turvakoulutusyhteistyöstä.

Lokakuussa Finnair ja Patria Pilot Training solmivat sopimuksen uusien liikennelentäjien kouluttamisesta. Sopimuksen mukaan Patria toteuttaa MPL eli Multi-Crew Pilot License -koulutusohjelman Finnairille yhdessä Finnair Flight Academy Oy:n kanssa.

Lokakuussa Patria allekirjoitti sopimuksen osavalmistuksesta Airbusin A320-koneohjelmaan. Patrian jatkossa

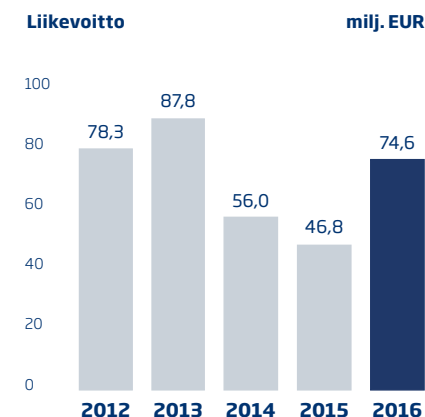
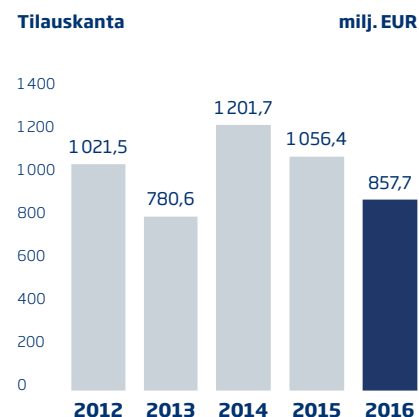
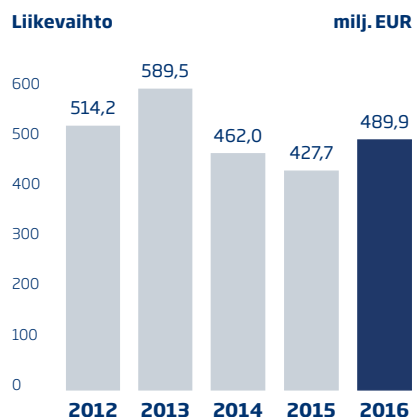
valmistamat hiilikuiturakenteet toimitetaan Saksaan osaksi A320-pyrstökokoonpanoa.

Joulukuussa Patria luovutti Suomen ilmavoimille viimeisen Mid-Life Upgrade 2 -elinkaaripäivityksen läpikäyneen F/A-18 Hornet -monitoimihävittäjän. Elinkaaripäivityksessä Patria on toteuttanut Ilmavoimien Horneteihin muun muassa ilmasta maahan -aseistuksen edellyttämiä laitteiden ja järjestelmien asennus- ja muutostöitä.

Patria oli tilikauden aikana esillä useassa eri puolustusalan suuressa tapahtumassa, kuten esimerkiksi DIMDEX-tapahtumassa Qatarissa, Defence Services Asia -tapahtumassa Malesiassa, Black Sea Defense & Aerospace -tapahtumassa Romaniassa, Eurosatory-tapahtumassa Ranskassa, DVD2016-tapahtumassa Isossa-Britanniassa sekä Helitech International -tapahtumassa Hollannissa.

Hallinto

Patria Oyj:n varsinaisessa yhtiökokouksessa Helsingissä 6. huhtikuuta 2016 vahvistettiin konsernin tilinpäätös

Vuodet 2012-2013 tässä pro forma Nammon konsolidointitavan muutoksesta johtuen.

Vuodesta 2014 alkaen Nammo yhdistetään Patrian tilinpäätöksen pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

31.12.2015 päättyneeltä tilikaudelta. Yhtiökokouksessa päätettiin myöntää vastuuvapaus hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tilikaudelta 2015. Edelleen päätettiin hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että yhtiö maksaa osinkoa 0,50 euroa kutakin Suomen valtion ja Governia Oy:n omistamaa osaketta kohden eli yhteensä 13 920 944,50 euroa.

Patria Oyj:n hallituksessa puheenjohtajana jatkoi diplomi-insinööri Christer Granskog ja varapuheenjohtajana oikeustieteen kandidaatti Kirsi Komi. Hallituksessa jatkoivat jäseninä kenraaliluutnantti evp. Kari Rimpi, talous- ja rahoitusjohtaja Sari Helander, Posti Group Oyj sekä finanssineuvos Marko Hyvärinen, valtioneuvoston kanslian omistajaohjaus -yksiköstä.

Patria Oyj:n ylimääräisessä yhtiökokouksessa Helsingissä 25. toukokuuta 2016 nimitettiin Patria Oyj:n hallituksen uusi kokoonpano. Hallituksessa jatkoivat hallituksen puheenjohtajana Christer Granskog ja jäsenenä Marko Hyvärinen. Uusiksi hallituksen jäseniksi valittiin Ari Puheloinen, Päivi Marttila, Harald Aarø, Geir Håøy, Harald Ånnestad ja Janne Sølvi Weseth.

Patria Oyj:n ylimääräisessä yhtiökokouksessa tilikauden jälkeen 13. tammikuuta 2017 Patria Oyj:n hallituksen uudeksi jäseneksi valittiin Harald Ånnestadin tilalle Eirik Lie.

Patria Oyj:n hallitus nimitti sitä avustamaan nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan sekä tarkastusvaliokunnan.

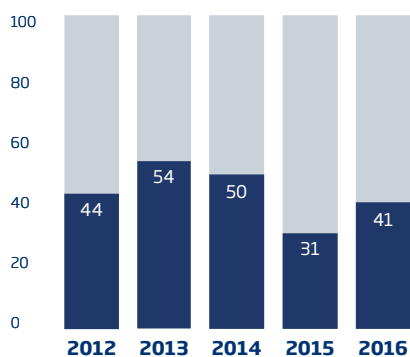
Nimitys- ja palkitsemisvaliokuntaan kuuluivat tilikaudella 25. toukokuuta 2016 saakka diplomi-insinööri Christer Granskog (puheenjohtaja), kenraaliluutnantti evp. Kari Rimpi sekä finanssineuvos Marko Hyvärinen. Harald Aarø, Geir Håøy ja Ari Puheloinen valittiin nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan uusiksi jäseniksi ja Kari Rimpi sekä Marko Hyvärinen jäivät pois 25. toukokuuta 2016 alkaen. Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta valmistelee konsernin ja sen johdon palkkausraakenteita sekä palkitsemis- ja kannustinjärjestelmiä ja hyväksyy tärkeimmät johtajanimitykset.

Tarkastusvaliokuntaan kuului tilikaudella 2016 kolme jäsentä. Tarkastusvaliokuntaan kuuluivat 25. toukokuuta 2016 asti oikeustieteen kandidaatti Kirsi Komi (puheenjohtaja), talous- ja rahoitusjohtaja Sari Helander sekä

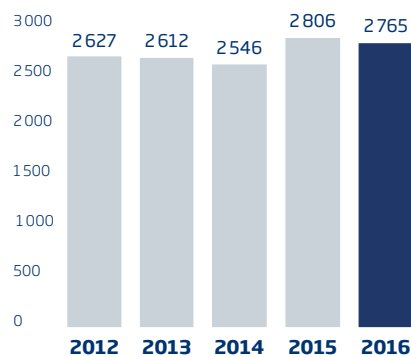
finanssineuvos Marko Hyvärinen. 25. toukokuuta 2016 tarkastusvaliokunnan uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Marko Hyvärinen ja uusiksi jäseniksi Päivi Marttila sekä Janne Sølvi Weseth. Tarkastusvaliokunta seuraa ja valvoo muun ohessa konsernin sisäisen valvonnan toteutumista, riskienhallintaa sekä taloudellista raportointia ja tilinpäätöksen laadintaa sekä compliance- ja eettisiin asioihin liittyviä ohjeistuksia ja toimenpiteitä. Muilta osin hallituksen keskuudessa ei ole sovittu erityisestä työnjaosta.

Patria Oyj:n neuvottelukunnan puheenjohtajana jatkoi kansanedustaja Sinuhe Wallinheimo, varapuheenjohtajana kaupunginvaltuutettu Kalle Hyötynen ja jäseninä kansanedustaja Mika Kari, kansanedustaja Mikko Savola, vara-amiraali, pääesikunnan päällikkö Kari Takanen, alivaltiosihteeri Petri Peltonen, oikeustieteen kandidaatti, varatuomari Raimo Vistbacka, panssariajoneuvomekaanikko Eero Järvinen, Patria, laiteasentaja Jussi Karimäki, Patria, järjestelmäasiantuntija Juha Kuusi, Patria ja huoltopäällikkö Petri Pitkänen, Patria.

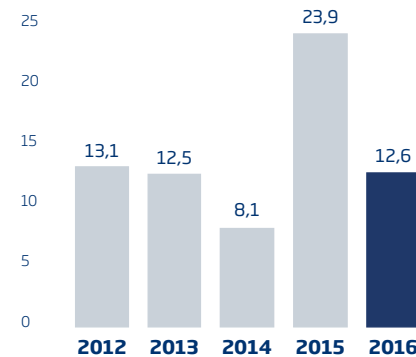
Liikevaihto Suomen ulkopuolella %

Henkilöstö keskimäärin

Investoinnit ilman yritysostoja milj. EUR

Vuodet 2012–2013 tässä pro forma Nammon konsolidointitavan muutoksesta johtuen.

Vuodesta 2014 alkaen Nammo yhdistetään Patrian tilinpäätöksen pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii kauppatieteiden maisteri Jouko Malinen, KHT.

Patrian sisäisenä tarkastajana toimi KPMG Oy.

Patrian hallitus nimitti diplomi-insinööri Olli Isotalon, 57, Patrian toimitusjohtajaksi 15. elokuuta 2016 alkaen. Diplomi-insinööri Heikki Allonen siirtyi sopimuksensa mukaisesti eläkkeelle Patrian toimitusjohtajan tehtävästä elokuussa 2016.

Riskit ja epävarmuudet

Patria noudattaa yhtiön hallituksen hyväksymää riskienhallintapolitiikkaa, jossa määritellään riskienhallinnan tavoitteiden ja yleisten menettelytapojen lisäksi riskienhallintaan liittyvät tehtävät ja vastuut. Riskienhallinta kattaa strategiset, operatiiviset ja compliance-riskit sekä rahoitusriskit.

Patria kehittää, tarjoaa sekä toimittaa asiakkailleen teknisesti edistyksellisiä tuotteita, ratkaisuja ja palveluja. Pääosa konsernin myynnistä tapahtuu asiakasmaiden puolustusvoimille, ministeriöille, valtionyhtiöille sekä merkittävälle listatuille puolustusteollisuuden yrityksille. Toimintaympäristö on haasteellinen, ja jotkut asiakkaat voivat vähentää tai lykätä suunnittelemaansa hankintoja, luopua niistä tai pyytää muutoksia voimassa oleviin sopimuksiin.

Patrian liiketoiminnan luonteesta seuraa, että yksittäiset myyntisopimukset voivat olla suuria suhteessa konsernin liikevaihtoon. Ne voivat sisältää tuotekehitystä, vaatia laajasti alihankintaa ja yhteistyötä muiden osapuolten kanssa sekä johtaa usean vuoden aikana tapahtuviin toimituksiin. Lisäksi toimitussisältö ja yhteistyökumppanien kanssa toteutettavan teollisen yhteistyön muoto voivat olla monimutkaisia. Tällaisiin sopimuksiin ja hankkeisiin liittyvät riskit ja epävarmuudet voivat tyypillisesti olla moninaisia ja merkittäviä. Käynnissä olevien ja uusien hankkeiden riskien ja epävarmuuksien identifioinnin, arvioinnin, seurannan sekä hallinnoinnin menettelytapoja ja resursseja on kehitetty ja kehitetään edelleen.

Liittymällä Patrian ajoneuvokauppoihin 2005–2008 Kroatiassa, Turun hovioikeus kumosi helmikuussa 2016 Kanta-Hämeen käräjäoikeuden helmikuussa 2015 antaman tuomion

ja hylkäsi kaikki lahjussyytteet sekä yhteisösakkovaatimuksen. Valtio velvoitettiin korvaamaan Patrian oikeudenkäyntikulua asiassa sekä maksamaan hyvitystä pitkittyneestä oikeudenkäynnistä. Koska kukaan osapuolista ei pyytänyt valituslupaa Korkeimmalta oikeudelta, Turun hovioikeuden päätös jäi voimaan.

Vuonna 2016 jatkui Patrian vuonna 2012 vireille panema välimiesmenettely Puolan valtiota vastaan liittyen erimielisyyteen koskien vuonna 2003 allekirjoitettua vastakauppa-sopimusta, minkä taustalla oli sopimuskokonaisuus koskien panssaroitujen pyöräajoneuvojen toimitusta ja lisenssivalmistusta Puolassa.

Yritysvastuu

Vastuullinen toiminta on perusta Patrian kannattavalle liike-toiminnalle ja sen jatkuvuudelle. Patria harjoittaa yritystoimintaa, jota ohjaavat lait, asetukset, kansainväliset sopimukset ja yrityksen omat toimintaohjeet. Patrian yritysvastuun tilannekatsaus 2016 on osa Patrian vuosikatsausta.

Patriassa yritysvastuun ohjaus tapahtuu konsernin johtokunnassa, mikä edesauttaa läpinäkyvyyttä ja vuoropuhelua konserninlaajuisesti. Hallituksen tarkastusvaliokunnan työjärjestykseen on selkeästi kirjattu vastuu eettisen toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta. Vuonna 2016 Patrian hallitukselle, hallituksen tarkastusvaliokunnalle sekä johtokunnalle raportoituihin säännöllisesti yhteiskuntavastuuseen liittyvistä toimista. Kongsberg Defence & Aerospace AS:n merkittävän vähemmistöomistuksen myötä on myös eettisyys- ja compliance-asioihin ja toimintatapoihin liittyvää yhteistyötä kehitetty Patrian ja Kongsbergin välillä.

Patrian yritysvastuun keskeisiä elementtejä ovat hyvä kumppanuus, eettinen toiminta, hyvä työnantajuus ja ympäristö. Patriassa hyvä kumppanuus on pitkäjänteistä ja rakentavaa toimintaa asiakkaiden, alihankkijoiden, toimittajien ja muiden sidosryhmien kanssa. Muita sidosryhmiä ovat omistajat, henkilöstö, järjestöt, koulut ja opiskelijat sekä media. Hyvä kumppanuus on toimivien viranomaissuhteiden, tyytyväisten asiakkaiden ja ammattitaitoisen henkilöstön luottamuksen ja hyväksynnän varmistamista sekä ammattimaista,

luotettavaa, avointa ja läpinäkyvää yhteistyötä, johon eri osapuolet ovat tyytyväisiä. Vuoden 2016 aikana jatkettiin Patrian sisäisen toiminnan kilpailukykyyn ja tehokkuuden parantamisen kehittämistä, panostettiin hankintaketjun hallinnan kehittämiseen, kuten muun muassa toimittajien eettisen toiminnan tason varmistamiseen. Konserniviestintään ja vuoropuheluun sidosryhmien kanssa panostettiin edelleen avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisäämiseksi jatkamalla muun muassa säännöllisiä tapaamisia kansalaisjärjestöjen kanssa.

Eettinen toiminta on Patrian toiminnan ja päätöksenteon ehdoton peruskivi, joka varmistaa sidosryhmien luottamuksen yrityksen tapaan toimia. Tilikauden aikana Patria jatkoi toimiaan eettisen toiminnan kehittämiseksi 18 kuukauden rullaavan kehityssuunnitelman pohjalta. Patriassa toteutettiin vuoden 2016 aikana joka toinen vuosi tehtävä kysely vakavien väärinkäytösten mahdollisuudesta yhtiössä. Kyselyn tulokset osoittivat, että eettisiin kysymyksiin ja compliance-koulutukseen sekä toimintatapoihin panostaminen on ollut tuloksekasta ja ettei kyselyyn vastannut henkilöstö näe vakavia väärinkäytöksiä todennäköisinä.

Patria noudattaa Aerospace and Defence Industries Association of Europe (ASD) eettisiä standardeja (Common Industry Standards, CIS) ja tukee YK:n Global Compact -aloitetta. Patria on allekirjoittanut myös YK:n Global Compactin aloitteen lahjonnanvastaisen toiminnan edistämiseksi. Patriassa on ehdoton nollatoleranssi lahjontaan liittyen. Vuoden 2016 aikana Patria toimitti jäsenhakemuksensa kansainväliseen puolustus- ja ilmailualan lahjonnanvastaiseen toimintaan keskittyvään IFBEC-järjestöön.

Konsernin toimitusjohtaja painotti tilikauden aikana compliance- ja lahjonnanvastaisen toiminnan merkitystä useissa tilaisuuksissa sekä konsernin sisällä että ulkopuolisille yhteistyökumppaneille. Kohdennettujen ryhmien koulutusten lisäksi tilikauden aikana Patriassa toteutettiin vuosittainen eettinen online-koulutus koko henkilöstölle. Uusien työntekijöiden perehdytys sisältää eettisen toiminnan koulutuksen. Patriassa on lisäksi epäiltyjen väärinkäytösten ilmoittamiseksi sisäiset ja ulkoiset raportointikanavat, jotka mahdollistavat nimettömän palautteen.

Patrialla on ympäristöpolitiikka, jonka mukaisesti liiketoiminnan suunnittelussa, toiminnoissa ja johtamisessa otetaan huomioon ympäristönäkökohtia sekä niiden vaikutuksia ja riskejä. Patrian kaikki merkittävimmät toimintapaikkakunnat ovat ISO14001-ympäristösertifikaatin piirissä.

Patriassa on tehty selvitys, jossa ympäristöasioiden hallintaa arvioitiin suhteessa lainsäädännön ja keskeisten sidosryhmien ympäristövastuuta koskeviin odotuksiin ja vaatimuksiin sekä niissä ennakoitaviin muutoksiin. Tuloksia hyödynnetään toiminnan kehittämisessä ja seurannassa vuoden 2016 aikana toteutetun tarkemman suunnitelman pohjalta.

Patria teki vuonna 2015 ympäristöministeriön koordinoiman Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen, jossa yhtiö sitoutui kehittämään hallinnoimiensa kiinteistöjen energiatehokkuutta sekä kehittämään työturvallisuutta entisestään ja siten vähentämään työtapaturmia. Toimenpiteet tällä rintamalla jatkuivat edelleen vuoden 2016 aikana.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Olli Isotalo valittiin Puolustus- ja Ilmailuteollisuus PIA ry:n hallituksen puheenjohtajaksi 25. tammikuuta 2017.

Helmikuussa 2017 Patria hankkii viisi lentokonetta ja kaksi lennonharjoittelulaitetta itävaltalaiselta Diamond Aircraft Industries GmbH:lta.

Näkymät

Kotimaisella pääasiakkaalla Puolustusvoimilla on tarjous- ja selvittelyvaiheissa Patrialle strategisesti tärkeitä ja ennätysellisen suuria projekteja, jotka ovat koko maan puolustusteollisuuden tulevaisuuden kannalta olennaisia. Tilauskannan kehitys riippuu edelleen myös suurten tarjousvaiheessa olevien vientihankkeiden liikkeellelähdestä kansainvälisillä markkinoilla muun muassa Australiassa ja Lähi-Idässä. Sisäisesti yhtiö jatkaa toimintansa kehittämistä entistä kustannustehokkaammaksi ja joustavammaksi.

Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä

Emoyhtiön vapaa oma pääoma 31.12.2016 on 258 244 961,28 euroa, josta tilikauden voitto on 30 042 101,80 euroa.

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokouksen käytettävissä olevista voittovaroista jaetaan osinkoa 1,12 euroa kutakin Suomen valtion ja Kongsberg Defence & Aerospace AS:n omistamaa osaketta kohden, joten osingonjaon yhteismääräksi ehdotetaan 31 182 915,68 euroa. Jäljelle jäävät 227 062 045,60 euroa jätetään vapaaseen omaan pääomaan.

Varsinainen yhtiökokous 2017

Patria Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään Helsingissä 8. toukokuuta 2017.

Konsernitase

Milj. euroa	Liite	31.12.2016	31.12.2015
Varat			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	11		
Aineettomat oikeudet		1,7	2,0
Liikearvo	8, 11	25,6	25,0
Muut pitkävaikutteiset menot		5,3	3,4
Ennakkomaksut		0,1	0,0
Aineelliset hyödykkeet	11		
Maa- ja vesialueet		2,0	2,3
Rakennukset ja rakennelmat		45,2	47,7
Koneet ja kalusto		16,8	18,6
Muut aineelliset hyödykkeet		0,4	0,2
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		4,3	7,5
Osuudet yhteisyrityksissä	12	164,4	149,2
Osakkeet ja muut osuudet	13	0,2	0,2
Laskennallinen verosaaminen	10	4,2	6,2
Muut saamiset		6,9	7,2
Pitkäaikaiset saamiset yhteisyrityksiltä	12	0,5	0,1
Pitkäaikaiset varat yhteensä		277,8	269,7
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet		40,8	42,4
Keskeneräiset tuotteet		23,8	22,4
Valmiit tuotteet		2,1	1,4
Ennakkomaksut		1,1	7,9
Saamiset			
Myyntisaamiset	2	113,7	102,1
Saamiset yhteisyrityksiltä	12	0,5	1,5
Muut saamiset		7,1	1,9
Siirtosaamiset	14	16,1	18,0
Johdannaissopimukset	22	1,6	0,3
Tilikauden verosaamiset		0,5	0,3
Rahat ja pankkisaamiset		6,6	8,0
Lyhytaikaiset varat yhteensä		213,9	206,1
Varat yhteensä		491,7	475,8

Milj. euroa	Liite	31.12.2016	31.12.2015
Oma pääoma ja velat			
Oma pääoma	18		
Osakepääoma		38,0	38,0
Arvonmuutosrahasto	17	-1,1	-1,2
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		164,1	164,1
Muuntoerot		9,4	10,0
Kertyneet voittovarot		-27,7	-47,9
Tilikauden voitto		62,6	38,4
Emoyhtiön osakkeenomistajien osuus omasta pääomasta		245,2	201,4
Määräysvallattomien omistajien osuus		17,6	12,5
Oma pääoma yhteensä		262,8	213,9
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	10	0,9	1,6
Eläkevelvoitteet	7	4,4	4,0
Varaukset	20	26,5	42,4
Korolliset velat	2, 19	27,5	29,8
Pitkäaikaiset velat yhteensä		59,3	77,8
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	2, 19	2,3	12,3
Saadut ennakot		41,1	45,1
Ostovelat		19,6	20,1
Velat yhteisyrityksille	12	0,0	0,9
Muut lyhytaikaiset velat		14,5	12,8
Siirtovelat	15	86,7	91,0
Johdannaissopimukset	22	0,6	0,9
Tilikauden verovelat		4,8	0,9
Lyhytaikaiset velat yhteensä		169,6	184,1
Oma pääoma ja velat yhteensä		491,7	475,8

Konsernituloslaskelma

Milj. euroa	Liite	1–12/2016	1–12/2015
Liikevaihto	4	489,9	427,7
Liiketoiminnan muut tuotot	5	7,2	7,6
Osuus yhteisyritysten tuloksesta		16,2	12,8
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		2,1	1,7
Valmistus omaan käyttöön		0,1	3,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-143,5	-131,5
Varastojen muutos		-1,6	11,8
Ulkopuoliset palvelut		-43,6	-36,8
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	7	-169,7	-170,0
Poistot ja arvonalentumiset	8	-14,9	-14,0
Liiketoiminnan muut kulut	5	-67,8	-65,6
Liikevoitto		74,6	46,8
Rahoitustuotot ja -kulut	9		
Korko- ja muut rahoitustuotot		0,3	0,1
Korko- ja muut rahoituskulut		-3,3	-2,4
Kurssierot		0,1	-0,1
Tulos ennen veroja		71,7	44,4
Tuloverot	10	-9,1	-6,0
Tilikauden voitto		62,6	38,4
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta		7,0	4,7
Emoyhtiön osakkeenomistajien osuus tilikauden tuloksesta		55,6	33,7
Tilikauden voitto		62,6	38,4

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. euroa	Liite	1–12/2016	1–12/2015
Tilikauden voitto		62,6	38,4
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, jotka siirretään tai saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Tulevien kassavirtojen suojaus		0,1	-0,8
Muuntoeron muutos		-0,7	0,3
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattinen voitto/tappio		-0,1	0,6
Osuus yhteisyritysten laajan tuloksen eristä		-2,3	0,7
Tilikauden laaja tulos		59,6	39,2
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden laajasta tuloksesta		7,0	4,9
Emoyhtiön osakkeenomistajien osuus tilikauden laajasta tuloksesta		52,7	34,3
Tilikauden laaja tulos		59,6	39,2

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernin rahavirtalaskelma

Milj. euroa	Liite	1–12/2016	1–12/2015
Tilikauden voitto		62,6	38,4
Poistot ja arvonalentumiset	8	14,9	14,0
Myyntivoitot ja -tappiot		-1,2	0,0
Muut oikaisut			
Osuus yhteisyritysten tuloksista		-16,2	-12,8
Saadut osingot yhteisyrityksiltä		5,8	5,4
Rahoituserät ja verot		-2,9	-3,0
Muut oikaisut		0,1	0,1
Rahoituserät		3,0	2,2
Verot	10	9,1	6,0
Saamisten muutos		-15,1	24,3
Velkojen muutos		-22,8	-15,4
Vaihto-omaisuuden muutos		6,0	-18,8
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		43,3	40,5
Saadut korot		0,2	0,2
Maksetut korot		-1,3	-0,6
Muut rahoituserät		-0,8	-0,4
Maksetut verot		-4,3	-3,4
Liiketoiminnan nettorahavirta		37,1	36,3
Ostetut osakkuusyhtiöt ja yhteisyritykset		-3,1	0,0
Ostetut liiketoiminnot		-0,8	0,0
Muun käyttöomaisuuden ostot		-12,6	-21,3
Muiden osakkeiden myynnit		0,0	0,0
Muun käyttöomaisuuden myynnit ja muut muutokset		4,8	0,9
Muut muutokset ja kurssierot		-0,4	-0,2
Investointien rahavirta		-12,0	-20,6
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-0,7	-0,7
Lyhytaikaisten lainojen lisäys/vähennys		-10,0	-20,8
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat		0,0	12,7
Maksetut osingot emoyhtiön osakkeenomistajille		-13,9	-13,9
Maksetut osingot määräysvallattomille osakkeenomistajille		-1,9	-1,5
Muut muutokset		0,0	-1,0
Rahoituksen rahavirta		-26,5	-25,3
Likvidien varojen muutos		-1,4	-9,6
Likvidit varat kauden alussa		8,0	17,7
Muutos		-1,4	-9,6
Likvidit varat kauden lopussa		6,6	8,0

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Milj. euroa	Osakepääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Arvonmuutos-rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Emoyhtiön osakkeenomistajien osuus omasta pääomasta	Määräysvallattomien omistajien osuus	Yhteensä
Alkusaldo	38,0	164,1	-1,2	10,0	-9,5	201,4	12,5	213,9
Maksetut osingot					-13,9	-13,9		-13,9
Laajan tuloksen erät			0,1	-0,7	-2,4	-3,0		-3,0
Vähemmistöosuus					-6,9	-6,9	5,1	-1,9
Taseen voittovarojen kurssiero					-0,6	-0,6		-0,6
Korjaukset aikaisempien tilikausien kirjauksiin					5,7	5,7		5,7
Tilikauden voitto					62,6	62,6		62,6
31.12.2016	38,0	164,1	-1,1	9,4	34,9	245,2	17,6	262,8

Milj. euroa	Osakepääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Arvonmuutos-rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Emoyhtiön osakkeenomistajien osuus omasta pääomasta	Määräysvallattomien omistajien osuus	Yhteensä
Alkusaldo	38,0	164,1	-0,4	9,7	-31,2	180,1	9,2	189,3
Maksetut osingot					-13,9	-13,9		-13,9
Laajan tuloksen erät			-0,8	0,3	1,3	0,8		0,8
Vähemmistöosuus					-4,9	-4,9	3,3	-1,5
Taseen voittovarojen kurssiero					1,0	1,0		1,0
Korjaukset aikaisempien tilikausien kirjauksiin					-0,1	-0,1		-0,1
Tilikauden voitto					38,4	38,4		38,4
31.12.2015	38,0	164,1	-1,2	10,0	-9,5	201,4	12,5	213,9

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

LIIKETOIMINNAN KUVAUS

Patria on kansainvälisesti toimiva puolustus- ja ilmailuteollisuuskonserni, joka toimittaa omaan erityisosaamiseensa ja kumppanuuksiin perustuvia, kilpailukykyisiä ratkaisuja asiakkailleen. Patria Oyj:n osakkeista omistaa Suomen valtio 50,1 % ja Kongsberg Defence & Aerospace AS 49,9 %.

Patria Oyj:n ja sen tytäryritysten (yhdessä ”Patria” tai ”konserni”) liiketoiminta jakautuu kolmeen liiketoiminta-alueeseen: Land Solutions, Systems and Services sekä Muut toiminnot.

Patria Oyj (”yhtiö”) on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö, jonka rekisteröity osoite on Kaivokatu 10 A, 00100 Helsinki.

ESITYSTAPA

Patrian konsernitilinpäätös on laadittu Euroopan Unionin käyttöönotettaman kansainvälisen tilinpäätöskäytännön mukaisesti (International Financial Reporting Standards, IFRS), joka sisältää kansainväliset tilinpäätösstandardit (IAS) sekä International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) tulkinnot.

ARVIOIDEN KÄYTTÖ JA HARKINTAAN PERUSTUVAT RATKAISUT

Tilinpäätöksen laadinta IFRS:n mukaan edellyttää sellaisten johdon arvioiden ja oletusten käyttämistä ja harkintaa sisältävien ratkaisujen tekemistä, jotka vaikuttavat taseen laadintahetken varojen ja velkojen määriin, ehdollisten varojen ja velkojen raportointiin sekä tuottojen ja kulujen määriin raportointikaudella.

Laskenta-arvioita ja harkintaa on käytetty määritettäessä tilinpäätöksessä raportoitujen erien suuruutta, muun muassa määritettäessä tiettyjen omaisuuserien realisoitavuutta, aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden taloudellisia pitoaikoja, tuloveroja, varastoarvoja, varauksia, eläkevastuita sekä liikearvojen ja muiden erien arvonalentumisia. Arvioiden perusteita on kuvattu tarkemmin näissä laadintaperiaateissa ja tilinpäätöksen asianomaisten liitetietojen yhteydessä.

Arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen näkemyskseen, mutta on mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista.

KONSOLIDOINTIPERIAATTEET

Tytärtyhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää Patria Oyj:n ja kaikki ne yritykset, joiden äänivallasta emoyhtiö omistaa joko suoraan tai välillisesti enemmän kuin puolet. Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Tilikauden aikana hankitut tytäryhtiöt sisältyvät konsernitilinpäätökseen hankintahetkestä lähtien ja myydyt myyntihetkeen saakka.

Osakkuusyritykset

Osakkuusyritykset, joista konserni omistaa yleensä 20–50 % äänivallasta tai joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Jos konsernin osuus osakkuusyrityksen tappioista ylittää kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä sen ylittäviä tappioita huomioida, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyrityksen veloitteiden täyttämiseen.

Yhteisyritykset

Yhteisyritykset ovat yrityksiä, joissa yhtiö on sopimukseen perustuvalla järjestelyllä sitoutunut jakamaan taloudellisen ja liiketoiminnallisen määräysvallan toisten osapuolten kanssa. Konsernin osuudet yhteisyrityksistä yhdistellään konsernitilinpäätökseen suhteellisesti rivi riviltä. Tällöin Patrian konsernitilinpäätös sisältää omistusosuutta vastaavan määrän yhteisyritysten varoista, veloista, tuotoista ja kuluista. Nammo-konserni on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat sisäiset katteet ja konsernin sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Saman määräysvallan alaisten yhteisöjen väliset liiketoimintojen yhdistäminen on käsitelty alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, sillä nämä hankinnat eivät sisälly IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistäminen -standardin soveltamisalaan.

ULKOMAANRAHANMÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaanrahanmääräiset erät kirjataan euroiksi tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöspäivänä avoimena olevat ulkomaanrahanmääräiset saamiset ja velat sekä johdannaisinstrumentit on arvostettu käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia. Ulkomaanrahanmääräisten erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot on merkitty tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Valuuttamääräisten lainojen ja saamisten kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Euroalueen ulkopuolella sijaitsevien konserniyhtiöiden tuloslaskelmat muunnetaan euroiksi raportointikauden keski-kurssia ja taseet tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen. Tilinpäätöksen muuntamisesta euroiksi johtuvat kurssierot kirjataan konsernin oman pääoman muuntoeroihin. Ulkomaisten tytäryhtiöiden hankintamenon eliminoinnista syntyvät muuntoerot kirjataan suoraan oman pääoman muuntoeroihin.

Myytyjen konserniyhtiöiden osalta kertyneet omaan pääomaan kirjatut muuntoerot sisällytetään tuloslaskelman luovutusvoittoon tai -tappioon.

RAHOITUSINSTRUMENTIT

Rahoitusinstrumentit ryhmitellään lainoihin ja muihin saamisiin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, jaksotettuun hankintamenuun kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja velkoihin.

Siltä osin kuin liitetiedoissa ei ole erikseen esitetty, tasearvojen katsotaan vastaavan käypiä arvoja.

Lainat ja muut saamiset sekä rahoitusvelat kirjataan selvityspäivänä, ja ne esitetään taseessa jaksotettuun hankintamenuun käyttäen efektiivisen koron menetelmää.

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitellaan rahasto- ja yritystodistussijoitukset ja ne arvostetaan käypään arvoon käyttäen noteerattuja markkinahintoja. Ne listaamattomat osakkeet, joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, kirjataan hankintamenuun arvonalentumisilla vähennettyinä. Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset kirjataan laajan tuloslaskelman eriin. Kun tällainen omaisuuserä myydään, kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan laajasta tuloslaskelmasta kuluksi tuloslaskelmaan. Jos arvo on olennaisesti tai pitkäaikaisesti alentunut se kirjataan tulosvaikutteisesti. Myytävissä olevien rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan selvityspäivänä.

Kaikki johdannaissovitukset, mukaan lukien kytketyt johdannaiset, arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon määrittely perustuu noteerattuihin markkinahintoihin, -korkoihin ja -kursseihin, kassavirtojen diskonttaukseen ja optioiden arvonmääritysmalleihin.

Konserni soveltaa IFRS:n mukaista suojauslaskentaa sitovien kiinteähintaisten myynti- ja ostotilauksien valuuttamääräisiä rahavirtoja suojaaviin valuuttajohdannaisiin sekä lainasalkkua suojaaviin korkojohdannaisiin (rahavirran suojaus). Suojauslaskennan kriteerit täyttävien rahavirtojen suojausinstrumenttien käyvän arvon muutoksen tehokas osuus kirjataan laajan tuloslaskelman eriin. Tehoton osa kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Kertynyt käyvän arvon muutoksen tehokas osuus kirjataan omasta pääomasta tulokseen samoille kausille, joilla suojattavat kassavirrat vaikuttavat tulokseen. Tase-erien suojauksessa ei sen sijaan sovelleta suojauslaskentaa.

Laajan tuloslaskelman rahavirran suojauksiin kirjattaviin käyvän arvon muutoksiin tehdään soveltuvat vero-oikaisut.

RAHOITUSINSTRUMENTTIEN ARVON ALENTUMINEN

Jokaisen raportointikauden päättyessä arvioidaan, onko objektiivista näyttöä jonkin rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alentumisesta. Rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvo on alentunut ja arvonalentumistappiota syntynyt vain, jos on objektiivista näyttöä arvon alentumisesta yhden tai useamman, omaisuuserän alkuperäisen kirjaamisen jälkeen toteutuneen tapahtuman ("tappion synnyttävä tapahtuma") seurauksena ja tappion synnyttävällä tapahtumalla (tai tapahtumilla) on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvioituihin vastaisiin rahavirtoihin.

Näyttöä arvonalentumisesta voivat olla esimerkiksi velallisen tai velallisyryhmän merkitävät taloudelliset vaikeudet, koronmaksun tai lyhennysten laiminlyönti, konkurssin tai muun taloudellisen uudelleenjärjestelyn todennäköisyys tai havainnoitavissa oleva tieto, joka osoittaa arvioitujen vastaisten rahavirtojen määritettävissä olevaa vähentymistä, esimerkiksi muutokset maksujen myöhästymisessä ja laiminlyöntien kanssa korreloiva velallisen heikentynyt taloudellinen tilanne.

Jos arvonalentumistappion määrä vähentyy myöhemmällä kaudella ja vähennys pystytään objektiivisesti yhdistämään arvonalentumisen kirjaamisen jälkeen toteutuneeseen tapahtumaan (kuten velallisen luottoluokituksen parantumi-

miseen), konsernituloslaskelmaan merkitään aiemmin kirjatun arvonalentumistappion peruutus. Jos myytävissä olevaksi luokitellun vieraan pääoman ehtoisen instrumentin käypä arvo kasvaa myöhemmällä kaudella, ja nousun voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappion tulosvaikutteisen kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruitetaan konsernin tuloslaskelman kautta.

TULOUTUSPERIAATE

Liikevaihto sisältää tuotot tavaroiden sekä palveluiden myynnistä oikaistuna välillisillä veroilla, alennuksilla sekä valuuttamääräisestä myynnistä aiheutuvilla kurssieroilla. Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelu on suoritettu.

Pitkän valmistusajan vaativista suoritteista syntyvä tulo on kirjattu tuotoksi valmiusasteen perusteella. Pitkäaikaishankkeiden valmiusaste on määritetty hankkeen jo toteutuneiden kustannusten suhteessa hankkeen arvioituihin kokonaiskustannuksiin.

Projektien myynti tuloutetaan projektin valmistusasteen mukaisesti, kun projektin lopputulos pystytään luotettavasti mittaamaan. Lopputulos on mitattavissa luotettavasti, kun sopimuksesta odotettavissa olevat myynnit ja kustannukset sekä projektin eteneminen pystytään mittaamaan luotettavasti ja kun on todennäköistä, että projektista saatava taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi.

TUTKIMUS- JA KEHITYSMENOT

Tutkimus- ja kehitysmenot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jonka aikana ne ovat syntyneet. Kehitysmenoja aktivoidaan IAS 38 -standardien edellytysten täyttyessä. Aktivoidut kehitysmenot sisältävät pääasiassa aineita, tarvikkeita ja välittömiä työvoimakustannuksia sekä niihin liittyviä yleiskustannuksia, ja ne poistetaan systemaattisesti vaikutusaikanaan projektien etenemisen mukaan.

Aktivoiduille kehitysmenoille tulee tehdä säännöllisesti arvonalentumistesti vertaamalla siitä kerrytettävissä olevaa rahamäärää sen kirjanpitoarvoon. Poistamattomat aktivoidut kehitysmenot, joiden kirjanpitoarvon katsotaan olevan niistä kerrytettävissä olevaa rahamäärää korkeampi, kirjataan välittömästi kuluksi tuloslaskelmaan.

TULOVEROT

Konsernin veroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikauden tulokseen perustuvat verot ja aikaisempien tilikausien verojen oikaisu sekä laskennallisten verojen muutos. Laajaan tulokseen kirjattavien erien verovaikutus kirjataan vastaavasti laajaan tulokseen. Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista esitetään tuloslaskelmassa laskettuna nettotuloksesta, ja se sisältää siten verovaikutuksen.

Laskennallinen verovelka tai -saaminen lasketaan velkamenetelmän mukaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista tilinpäätöshetkellä voimassa olevia verokantoja käyttäen. Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisten hyödykkeiden poistoeroista, hankittujen yhtiöiden nettovarallisuuden arvostamisesta käypään arvoon, myytävissä olevien rahoitusvarojen ja suojausinstrumenttien arvostamisesta käypään arvoon, sisäisistä varastokatteista, eläkevelvoitteista, varauksista, tilinpäätössiirroista sekä käyttämättömistä verotuksellisista tappioista. Laskennallinen verosaaminen väliaikaisista eroista kirjataan siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan.

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Hyödykkeiden taloudellista vaikutusajaa tarkastellaan tarvittaessa ja oikaistaan kuvastamaan mahdollisia taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuvia muutoksia.

Poistot perustuvat arvioituihin taloudellisiin vaikutusajoihin:

Rakennukset 10–30 vuotta

Koneet ja kalusto 3–15 vuotta

Muut aineelliset hyödykkeet 3–20 vuotta

Maa-alueista ei kirjata poistoja. Tavanomaiset korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan tilikauden kuluksi. Merkittävät parannusinvestoinnit aktivoidaan, mikäli ne tuottavat vastaista taloudellista hyötyä. Aineellisten hyödykkeiden luovutuksesta syntyvät voitot ja tappiot sisältyvät tuloslaskelmassa liikevoittoon.

LIKEARVO JA MUU AINEETON OMAISUUS

Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla. Liikearvon arvo arvioidaan vuosittain tai useammin, mikäli olosuhteiden muuttuessa on todennäköistä, että arvo saattaa olla alentunut. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan.

Aineettomia hyödykkeitä ovat aktivoidut kehitysmenot, tavamerkit, patentit, ohjelmistojen lisenssit sekä tuote- ja markkinointioikeudet. Aineettomat hyödykkeet, jotka syntyvät kehittämistoiminnasta, merkitään taseeseen vain, jos IAS 38 -standardin edellytykset täyttyvät.

Hankitut aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Hyödykkeistä tehdään liikearvoa lukuun ottamatta tasapoistot taloudellisen vaikutusajan, joka yleensä vaihtelee kolmesta kahteenkymmeneen vuoteen. Kehitysmenoja poistetaan tasapoistoina tai lopputuotteen toimitusten suhteessa. Mikäli aineettoman hyödykkeen taloudellinen vaikutusajaa ylittää 20 vuotta, voidaan tapauskohtaisesti poistot tehdä taloudellisen vaikutusajan tasapoistoina toimitusten suhteessa. Ilmailuteollisuudessa ajat tutkimus- ja tuotekehitysprosessien käynnistämisestä valmiiden tuotteiden kaupallistamiseen samoin kuin tuotteiden eliniät ovat pitkät ja alan investoinnit teknologiaan ovat pitkävaikutteisia.

SAADUT AVUSTUKSET

Valtiolta tai muilta tahoilta saadut avustukset kirjataan tilikauden tulokseen liiketoiminnan muihin tuottoihin niillä tilikausilla, joilla avustuksia vastaavat kulut ovat syntyneet. Aineellisten tai aineettomien hyödykkeiden hankintaan liittyvät avustukset kirjataan hyödykkeiden hankintamenon pienennykseksi.

ARVONALENTUMISET

Omaisuserien kirjanpitoarvo arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä mahdollisen arvonalentumisen tunnistamiseksi. Liikearvot testataan vuosittain. Arvonalentumisen arviointia varten konsernin omaisuus jaetaan rahavirtaa tuottaviin yksiköihin. Arvonalennuksena kirjataan määrä, jolla omaisuuden tasearvo ylittää vastaavan omaisuuden odotettavissa olevien vastaisten rahavirtojen nykyarvon.

Aikaisemmin kirjattu arvonalennus peruutetaan, mikäli kerrytettävissä olevan tulon määrittämisessä käytetyt arvot muuttuvat. Arvonalentumista ei peruuteta enempää kuin mikä hyödykkeen tasearvo olisi ilman aikaisempien vuosien arvonalentumista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

VUOKRASOPIMUKSET

Vuokrasopimukset, joiden perusteella konsernille siirtyy olennainen osa hyödykkeiden omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasing-sopimuksiksi. Rahoitusleasing-sopimukset merkitään taseeseen varoiksi ja veloiksi pääsääntöisesti vuokra-ajan alkamisajankohtana joko hyödykkeen käyvän arvon suuruisena tai sitä alemman vähimmäisvuokrien nykyarvon suuruisena määränä.

Rahoitusleasing-sopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot muiden käyttöomaisuushyödykkeiden tapaan joko hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Rahoitusleasingvelat sisältyvät taseen pitkä- ja lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

Mikäli omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään sopimus muuna vuokrasopimuksena, ja sopimuksen perusteella maksettavat vuokrat kirjataan kuluksi vuokra-ajan kuluessa.

TYÖSUHDE-ETUUKSET

Konserniyhtiöillä on eri maissa eläkejärjestelyjä, jotka perustuvat paikallisiin olosuhteisiin ja käytäntöihin. Nämä eläkejärjestelyt luokitellaan joko maksu- tai etuuspohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä suoritettavat maksut kirjataan kuluksi sen tilikauden tuloslaskelmaan, johon ne kohdistuvat. Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden veloitteiden nykyarvo on merkitty taseeseen käypään arvoon tilinpäätöspäivänä. Suomen TyEL-järjestelmän mukaisia eläkkeitä on käsitelty maksuperusteisina ja työnantajan omavastuumaksut etuuspohjaisina.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alhaisemman nettorealisointiarvon määräisenä. Hankintameno määritetään noudattaen FIFO-periaatetta tai keskihintamenetelmää, joka on riittävän lähellä FIFO-periaatteen mukaan laskettua todellista hankintamenoa.

Vaihto-omaisuuden arvoon luetaan vaihto-omaisuuden hankintamenot, välittömät valmistuspalkat, muut välittömät valmistusmenot sekä osuus valmistuksen välillisistä kustannuksista.

MYNTISAAMISET

Myyntisaamiset arvostetaan niiden odotettuun realisointiarvoon, joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä näiden saatavien arvioidulla arvonalennuksella. Myyntisaamisista tehdään arvonalennus, kun on olemassa perusteltu näyttö, että konserni ei tule saamaan kaikkia saamisiaan alkuperäisin ehdoin.

RAHAVARAT

Rahavarat koostuvat käteisvaroista ja lyhytaikaisista pankkitalletuksista. Pankeista saadut tililuotot sisältyvät taseen lyhytaikaisiin velkoihin.

VARAUKSET

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena olemassa oleva oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja sen suuruus voidaan luotettavasti määrittellä. Varaukset voivat liittyä toimintojen uudelleenjärjestelyihin, tappiollisiin sopimuksiin, takuuvetoitteisiin ja reklamaatioihin.

OSINGONJAKO

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osinkoa ei vähennetä jakokelpoisesta omasta pääomasta ennen yhtiökokouksen päätöstä.

SEGMENTTIRAPORTOINTI

Konserni on päättänyt olla noudattamatta vapaaehtoista IFRS 8 -standardia ja ei esitä tilinpäätöksessä segmentti-informaatiota.

UUSIEN JA MUUTETTUJEN IFRS-STANDARDIEN SEKÄ IFRIC-TULKINTOJEN SOVELTAMINEN

Vuonna 2016 voimaantulleilla muutetuilla IFRS-standardilla ei ollut olennaista vaikutusta konsernin tilikauden tulokseen, taloudelliseen asemaan tai tilinpäätöksen esittämiseen.

Vuonna 2017 voimaantulevilla IFRS-standardilla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernin tilikauden tulokseen, taloudelliseen asemaan tai tilinpäätöksen esittämiseen.

Vuoden 2017 jälkeen voimaantulevien IFRS-standardien muutosten vaikutuksia konsernin tilikauden tulokseen, taloudelliseen asemaan tai tilinpäätöksen esittämiseen arvioidaan parhaillaan. Konsernin kannalta merkittävimmät muutokset ovat IFRS 15, Myyntituotot asiakassopimuksista, IFRS 9, Rahoitusinstrumentit ja IFRS 16, Vuokrasopimukset. IFRS 15 ja IFRS 9 on sovellettava 1. tammikuuta 2018 alkaen ja IFRS 16 1. tammikuuta 2019 alkaen.

IFRS 15 sisältää viisivaiheisen mallin asiakassopimusten perusteella saatavien myyntituottojen kirjaamiseen. Tuloutus tapahtuu silloin kun (tai sitä mukaa kuin) asiakas saa määräysvallan luvattuun tavaraan tai palveluun siinä määrässä, johon yritys odottaa olevansa oikeutettu kyseisistä tuotteista tai palveluista. Lisäksi IFRS 15 sisältää kattavat liitetietovaatimukset.

IFRS 9 sisältää uudistetun ohjeistuksen rahoitusvarojen luokitteluun ja arvostamiseen sekä uuden, odotettuihin luotto-tappioihin perustuvan mallin rahoitusvarojen arvonalentumisen arviointiin ja uudet yleisen suojauslaskennan vaatimukset.

IFRS 16:n mukaan vuokralle ottajien on kirjattava lähes kaikista vuokrasopimuksista taseeseensa tulevaisuudessa maksettavia vuokria kuvastava vuokrasopimusvelka sekä käyttöoikeutta koskeva omaisuuserä.

2. Rahoitusriskien hallinta

RAHOITUSRISKIEN HALLINNAN PÄÄPERIAATTEET

Patrian hallitus on hyväksynyt rahoitushallinnon periaatteet, joiden mukaan hoidetaan konsernin emo- ja tytäryhtiöiden rahoitushallintoa sekä rahoitusriskien hallintaa.

Konsernin rahoitustoiminnon keskeiset tehtävät ovat varmistaa emo- ja tytäryhtiöiden rahoituksen riittävyys kaikkina aikoina, rahoituksen ja luottolimiittien järjestäminen, likvidien varojen sijoittaminen, nettorahoituskulujen optimointi, rahoitusriskien hallinnan järjestäminen ja toteuttaminen, tarjota ja järjestää tytäryhtiöille näiden tarvitsemia rahoituspalveluja sekä tuottaa konsernin johdolle informaatiota konsernin rahoituksellisesta asemasta ja riskeistä.

Rahoitusriskit jaetaan jäljempänä valuutariskeihin, korkoriskeihin, maksuvalmius- ja jälleenerahoitusriskeihin, luotto- ja vastapuoliriskeihin sekä operationaalsiin riskeihin. Konsernin tytäryhtiöt ja liiketoiminnot hallinnoivat omia rahoitusriskejään rahoitushallinnon toimintaperiaatteiden sekä konsernin rahoitustoiminnon määrittämien ohjeiden mukaisesti.

VALUUTTARISKIT

Valuutariskien hallinnan tavoitteena on suojautua valuuttakurssimuutosten vaikutuksilta tulevaan rahavirtaan, tulokseen ja taseeseen. Sitovista kiinteähintaisista myynti-, osto- ja rahoitussopimuksista johtuvat valuuttapositiot suojataan valuuttajohdannaisilla projekti- tai transaktiokohtaisesti. Konsernin tytäryhtiöt vastaavat valuuttariskiensa määrittämisestä ja suojaamisesta vastapuolenaan Patria Finance Oyj, joka tekee tarvittavat suojaussopimukset pankkien kanssa.

Konserni soveltaa IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa sitovien kiinteähintaisten myynti- ja ostotilauksien valuuttamääräisiä rahavirtoja suojaaviin valuuttajohdannaisiin (rahavirran suojaus). Näiden johdannaisien käyvän arvon muutoksen tehokas osuus merkitään laajan tuloslaskelman rahavirran suojauksiin (käyvän arvon rahasto), kunnes se kirjataan tulokseen samanaikaisesti suojauksen kohteesta realisoituvan valuuttakurssimuutoksen kanssa. Tase-erien suojauksessa ei sovelleta suojauslaskentaa.

Jäljempänä esitetävän IFRS 7 -standardin edellyttämän herkkyyssanalyysin tarkoitus on havainnollistaa konsernin tuloksen ennen veroja ja oman pääoman herkkyyttä valuuttakurssien muutokselle. Nettovaluuttapositioiden laskennassa on huomioitu tilinpäätöshetkellä yhtiöiden taseissa olevat vierasvaluuttamääräiset rahoitusvarat ja -velat, näihin kohdistetut suojaukset sekä ne johdannaiset, jotka eivät ole suojauslaskennassa. Näiden erien käyvän arvon muutos kirjataan tulokseen.

Suoraan omaan pääomaan vaikuttaa arvomuutosrahastoon kirjattu käyvän arvon muutos suojauslaskennan piirissä olevista johdannaisista. Käyvän arvon muutoksen vaikutuksen odotetaan kumoutuvan ajan myötä suojauskohteena olevien erittäin todennäköisten tulevien rahavirtojen vastakkaisten arvomuutosten realisoituessa.

Seuraavassa taulukossa on esitetty nettovaluuttapositiot, sekä herkkyyssanalyysin mukaiset vaikutukset tulokseen ennen veroja ja omaan pääomaan, mikäli euro olisi vahvistunut tai heikentynyt kyseessä olevaa valuuttaa vastaan tilinpäätöspäivänä. Herkkyyttä laskettaessa on käytetty viiden prosentin valuuttakurssimuutosta.

Tilinpäätöshetkellä merkittävimmät valuuttapositiot olivat Ruotsin kruunussa ja Yhdysvaltain dollarissa.

IFRS 7 -herkkyysanalyysin mukainen herkkyys valuuttakurssimuutoksille 2016

Milj. euroa	SEK	USD
Nettopositio	0,1	1,2
EUR vahvistuu / heikkenee 5 % - Vaikutus tulokseen ennen veroja	-0,0 / 0,0	-0,1 / 0,1
EUR vahvistuu / heikkenee 5 % - Vaikutus omaan pääomaan	-0,0 / 0,0	0,7 / -0,8

IFRS 7 -herkkyysanalyysin mukainen herkkyys valuuttakurssimuutoksille 2015

Milj. euroa	SEK	USD
Nettopositio	0,7	1,4
EUR vahvistuu / heikkenee 5 % - Vaikutus tulokseen ennen veroja	-0,0 / 0,0	-0,1 / 0,1
EUR vahvistuu / heikkenee 5 % - Vaikutus omaan pääomaan	-0,0 / 0,0	0,7 / -0,8

Konsernin euroalueen ulkopuolisten tytär- ja yhteisyritysten yhdistelystä konsernitilinpäätökseen aiheutuu konsernin omaan pääomaan muuntoeroja (translaatoriski). Pääperiaate on olla suojaamatta translaatoriskejä.

KORKORISKI

Markkinakorkojen muutokset vaikuttavat konsernin korkokuluihin ja -tuottoihin sekä korollisten velkojen, saamisten ja johdannaissopimusten käypiin arvoihin. Korkoriskin hallinnan tavoitteena on suojautua korkojen muutosten vaikutuksilta tulevaan rahavirtaan, tulokseen ja taseeseen. Korkoriskiä hallitaan ensisijaisesti vaikuttamalla velkojen keskimääräiseen korkosidonnaisuusaikaan (duraatio) sekä tarvittaessa johdannaissopimuksilla.

Korollisten velkojen keskimääräinen korkosidonnaisuusaika 31.12.2016 oli 4,9 vuotta (3,8) ja saamisten yksi päivä.

Korkojen sidonnaisuusjaksot

Milj. euroa	0-6 kk	6-12 kk	12-24 kk	24-36 kk	Myöhemmin	Yhteensä
Rahoitusleasingvelat	4,1	3,7		0,8	12,8	21,4
Rahalaitoslainat			0,4	1,2		1,6
Muut korolliset velat				6,9		6,9
Korolliset saamiset	-6,6					-6,6
Yhteensä 2016	-2,5	3,7	0,4	8,9	12,8	23,2

Milj. euroa	0-6 kk	6-12 kk	12-24 kk	24-36 kk	Myöhemmin	Yhteensä
Rahoitusleasingvelat	4,6	0,3	3,5		14,5	22,9
Rahalaitoslainat			0,5		1,7	2,1
Muut korolliset velat	10,0				7,1	17,1
Korolliset saamiset	-8,0					-8,0
Yhteensä 2015	6,6	0,3	4,0	0,0	23,2	34,1

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 konsernin korolliset velat olivat yhteensä 29,8 miljoonaa euroa (42,1), joista kiinteäkorkoisia 20,8 miljoonaa euroa (32,2) ja vaihtuvakorkoisia 9,0 miljoonaa euroa (9,9). Korolliset saamiset olivat yhteensä 6,6 miljoonaa euroa (8,0), joista 6,6 miljoonaa euroa (8,0) oli vaihtuvakorkoisia.

IFRS 7 -standardin edellyttämä herkkyysanalyysi, tässä yhden prosenttiyksikön nousu markkinakoroissa johtaisi 31.12.2016 taseen korollisten velkojen ja saamisten osalta vuotuisten nettokorkokulujen kasvamiseen 0,02 miljoonalla eurolla (0,02). Vastaava koron lasku aiheuttaisi yhtä suuren vastakkaismerkkisen muutoksen. Konsernilla oli avoimna olevia korkojohdannaisia nimellisarvoltaan 0,4 miljoonaa euroa (0,5).

MAKSUVALMIUS- JA JÄLLEENRAHOITUSRISKI

Maksuvalmiusriskiä minimoidaan pitämällä likviditeettivaranto riittävän suurena, jotta se kaikkina aikoina kattaa konsernin juoksevan liiketoiminnan likviditeettitarpeen.

Jällelenrahoitusriskiä eli riskiä siitä, että liian suuri osa konsernin lainoista tai luottolimiiteistä erääntyy ajanjaksona, jolloin mahdollisesti tarvittavan jällelenrahoituksen saatavuus voi olla heikko ja ehdot epäedulliset, minimoidaan tasapainottamalla lainojen tai luottolimiittien erääntymisaikatauluja.

Konsernin korollisten velkojen keskimääräinen erääntymisaika 31.12.2016 oli 3,7 vuotta (3,4). Oheisen maturiteetti- taulukon arvot ovat diskonttaamattomia.

Rahoitusinstrumenttien maturiteettijakauma

Milj. euroa	2017	2018	2019	2020	2021	2022–	Yhteensä
Rahoitusleasingvelat	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	13,3	21,4
Rahalaitoslainat	0,6	0,6	0,3	0,1	0,0		1,6
Muut korolliset velat	0,1	0,1	6,7				6,9
Valuutta- ja korkojohdannaisvelat	0,6	0,0					0,6
Valuuttajohdannaisvarat	-1,3	-0,3					-1,6
Korkomaksut	0,4	0,4	0,4	0,0			1,1
Yhteensä 2016	1,9	2,4	9,0	1,7	1,7	13,3	29,9

Milj. euroa	2016	2017	2018	2019	2020	2021–	Yhteensä
Rahoitusleasingvelat	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	15,0	22,9
Rahalaitoslainat	0,6	0,6	0,6	0,3	0,1	0,0	2,1
Muut korolliset velat	10,2	0,2	0,2	0,3	0,3	6,0	17,1
Valuutta- ja korkojohdannaisvelat	0,9	0,0	0,0				0,9
Valuuttajohdannaisvarat	-0,1	-0,1	-0,1				-0,3
Korkomaksut	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	1,5	3,4
Yhteensä 2015	13,5	2,6	2,6	2,5	2,3	22,5	46,1

Patrialla oli 31.12.2016 osana likviditeettivarantoaan käyttämättömiä rahoitusreservejä seuraavasti: yritystodistusohjelma 100,0 miljoonaa euroa (90,0), rahoituslimiittejä 25,0 miljoonaa euroa (25,0) sekä tililimiittejä yhteismäärältään 15,5 miljoonaa euroa (15,5).

LUOTTO- JA VASTAPUOLIRISKI

Konsernin operatiiviseen toimintaan ei asiakaskunnan rakenteen vuoksi liity merkittäviä luottoriskejä. Luottoriskejä vastaan suojaudutaan pääsääntöisesti sopimalla niitä pienentävistä maksuehdoista myyntisopimuksissa.

Konsernin likvidien varojen sijoittamiseen liittyvää luottoriskiä hallinnoidaan määrittämällä hyväksytyt ja hyvän luottokelpoisuuden omaavat vastapuolet sekä vastapuolien osalta hyväksytyt sijoitusten enimmäismäärät. Konsernilla ei ole merkittäviä lainasaamisia.

Myyntisaamisten ikäjakauma

Milj. euroa	2016	2015
Erääntymättömät myyntisaamiset	58,3	59,9
1-30 päivää erääntyneet myyntisaamiset	16,3	34,9
31-60 päivää erääntyneet myyntisaamiset	8,3	3,1
yli 60 päivää erääntyneet myyntisaamiset	30,7	4,2
Yhteensä	113,7	102,1

RAHOITUSHALLINNON OPERATIONAALINEN RISKI

Rahoitushallinnon operationaalisen riskienhallinnan tavoitteena on eliminoida tilanteet, joissa voi aiheutua konsernille tappioita tai jotka lisäävät rahoitusriskien kokonaismäärää. Riskiä minimoidaan toimivilla prosesseilla ja muilla toimintatavoilla sekä niihin liittyvillä kontroleilla, pitämällä ammattitaito korkealla tasolla, kuvaamalla ja dokumentoimalla rutiinit sekä asianmukaisella työtehtävien organisoinnilla. Transaktioihin liittyviä riskejä minimoidaan limiittiseurannalla, kaupojen vahvistusten seurannalla sekä säännöllisellä kokonaisarviointinalla.

MUUT MARKKINARISKIT

Rahoitusriskien lisäksi Patria altistuu muun muassa raaka-aineiden ja komponenttien hintariskeille. Konsernin liiketoiminnot ovat vastuussa näiden riskien tunnistamisesta ja suojautumisesta. Patria pyrkii suojautumaan hintariskeiltä ensisijaisesti myynti- ja ostosopimuksiin sisällytettävien ehdoin. Patria ei käytä johdannaissopimuksia näiden riskien suojaamiseen.

PÄÄOMANHALLINTA

Konsernin pääomahallinnan tavoitteina on turvata toiminnan jatkuvuus, ylläpitää tervettä taserakennetta, varmistaa riittävät rahoitusreservit, hallinnoida korollisten velkojen ja rahoitusliittien maturiteettirakennetta ja muita ehtoja sekä samanaikaisesti luoda arvoa osakkeenomistajille optimoimalla pääoman kustannuksia. Patrian pääomarakenteelle ei ole määritelty tiettyä tavoitetta, vaan tavoite on varmistaa hyvä luottokelpoisuus ja siten kattavat rahoitusmahdollisuudet liiketoiminnan kasvutavoitteiden tukemiseksi. Osassa konsernin rahoitussopimuksia on omavaraisuuskovenanti.

VAKUUTUKSET

Patria pyrkii varautumaan riskeihin kehittämällä jatkuvasti valmiuttaan käsitellä erilaisia mahdollisia kriisitilanteita sekä ylläpitämällä vakuutusturvaa. Tärkeimpiä vakuutuslajeja ovat omaisuus-, keskeytys- ja ilmailuvakuutukset, joiden yhteenlasketut vakuutusmaksut muodostavat suurimman osan vahinkovakuutusten vakuutusmaksuista.

3. Yritysosotot ja -myynnit

Vuonna 2016 konsernissa ei ollut merkittäviä liiketoimintajärjestelyjä.

4. Pitkäaikaishankkeet

Milj. euroa	2016	2015
Tuotteet	216,4	155,0
Palvelut	273,5	272,6
Yhteensä	489,9	427,7

Milj. euroa	2016	2015
Toimitusperusteinen liikevaihto	363,3	329,2
Valmistusasteen mukainen tuloutus	126,6	98,5
Yhteensä	489,9	427,7

Milj. euroa	2016	2015
Tilinpäätöspäivään mennessä syntyneet menot ja kirjatut voitot (vähennettynä kirjatuilla tappiolla)	893,5	1 283,2
Vähennetään työn edistymisen perusteella laskutetut määrät	-924,6	-1 315,1
Keskeneräisiin hankkeisiin liittyvä nettomäärä taseessa	-31,1	-31,9
Osatuloutussuunnitelmat asiakkailta	10,8	13,4
Osatuloutusvelat asiakkaille	-41,9	-45,3
Keskeneräisiin hankkeisiin liittyvä nettomäärä taseessa	-31,1	-31,9
Saadut ennakkomaksut	21,5	29,2
Osatuloutusprojektien tilauskantaa jäljellä	171,6	303,8

5. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. euroa	2016	2015
Vuokratuotot	2,1	2,4
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	1,4	0,5
Palveluiden myynti	0,4	0,4
Muut liiketoiminnan tuotot	3,2	4,0
Avustukset	0,1	0,3
Yhteensä	7,2	7,6

Liiketoiminnan muut kulut

Milj. euroa	2016	2015
Tutkimus ja kehitys	-0,4	-0,3
Vuokratulot	-10,5	-10,4
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	-0,2	0,0
Matkakulut	-7,8	-7,6
Kiinteistökulut	-18,0	-18,9
Muut liiketoiminnan kulut*	-30,9	-28,4
Yhteensä	-67,8	-65,6

*Sisältää muita kuluja liittyen markkinointiin ja myyntiin, ulkopuolisiin palveluihin sekä IT- ja muita kuluja.

Päätilintarkastajan palkkiot

Milj. euroa	2016	2015
Tarkastuspalkkiot	-0,2	-0,2
Tilintarkastuspalkkiot oheispalveluista	-0,0	-0,0
Palkkiot muista palveluista	-0,1	-0,1
Yhteensä	-0,3	-0,4

6. Tutkimus- ja tuotekehityskulut

Milj. euroa	2016	2015
Tutkimus- ja tuotekehityskulut yhteensä	-7,3	-7,3
Tilikauden aikana kuluksi kirjatut tutkimus- ja kehityskulut	-6,0	-5,2

7. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

Milj. euroa	2016	2015
Emoyhtiön hallituksen, neuvottelukunnan ja toimitusjohtajan palkat ja palkkiot	-0,8	-0,7
Muut palkat ja palkkiot	-136,1	-137,5
Eläkekulut ja -vakuutusmaksut	-22,9	-22,8
Muut henkilösivukulut	-9,9	-9,0
Yhteensä	-169,7	-170,0

Hallituksen palkkiot ja läsnäolo kokouksissa

2016	1 000 euroa	Hallitus	Tarkastus- valiokunta	Nimitys- ja palkitsemis- valiokunta
Hallituksen jäsenet 31.12.2016				
Christer Granskog, puheenjohtaja	43	13/13		3/3
Marko Hyvärinen	30	13/13	5/5	1/1
Ari Puheloinen ¹⁾	15	6/6		2/2
Päivi Marttila ¹⁾	16	6/6	3/3	
Harald Aarø ¹⁾	0	6/6		2/2
Geir Håøy ¹⁾	0	6/6		2/2
Janne Sølvi Weseth ¹⁾	16	5/6	2/3	
Entiset hallituksen jäsenet				
Kirsi Komi, varapuheenjohtaja ²⁾	15	7/7	2/2	
Sari Helander ²⁾	13	7/7	2/2	
Kari Rimpi ²⁾	12	6/7		1/1
Harald Ånnestad ³⁾	6	2/2		
Yhteensä	166			

¹⁾ 25.5.2016 alkaen

²⁾ 25.5.2016 saakka

³⁾ 25.5.2016 alkaen ja 29.8.2016 saakka

2015	1 000 euroa	Hallitus	Tarkastus- valiokunta	Nimitys- ja palkitsemis- valiokunta
Hallituksen jäsenet 31.12.2015				
Christer Granskog, puheenjohtaja	42	12/12		4/4
Kirsi Komi, varapuheenjohtaja	32	12/12	4/4	
Sari Helander ¹⁾	20	10/10	3/3	
Marko Hyvärinen ¹⁾	22	10/10	3/3	3/3
Kari Rimpä	26	12/12		3/3
Entiset hallituksen jäsenet				
Arto Honkaniemi ²⁾	9	2/2	1/1	1/1
Yhteensä	151			

¹⁾ 24.3.2015 alkaen²⁾ 24.3.2015 saakka

Hallituksen palkkiot sisältävät kuukausipalkkion, joka on puheenjohtajalle 2 750 euroa, varapuheenjohtajalle 1 850 euroa ja jäsenille 1 500 euroa kuukaudessa sekä 600 euron kokouspalkkion jokaisesta hallituksen ja hallituksen valiokunnan kokouksesta, johon hallituksen jäsen osallistuu. Vähemmistöomistajan sisäisen ohjeistuksen mukaan Executive Director -asemassa oleville henkilöille ei makseta erillisiä palkkioita hallitusjäsenyydestä.

Neuvottelukunnan palkkiot ja läsnäolo kokouksissa

2016	1 000 euroa	Läsnäolo kokouksissa
Neuvottelukunnan jäsenet 1.1.-31.12.2016		
Sinuhe Wallinheimo, puheenjohtaja	3	3/3
Kalle Hyötynen, varapuheenjohtaja	1	2/3
Mika Kari	1	3/3
Petri Pelttonen	1	2/3
Mikko Savola	1	2/3
Kari Takanen	1	3/3
Raimo Vistbacka	1	2/3
Yhteensä	9	

Henkilöstön edustajien osallistuminen kokouksiin: Eero Järvinen (3/3), Jussi Karimäki (3/3), Juha Kuusi (3/3) ja Petri Pitkänen (3/3). Osallistumisista ei maksettu erillisiä palkkioita.

2015	1 000 euroa	Läsnäolo kokouksissa
Neuvottelukunnan jäsenet 1.1.-31.12.2015		
Sinuhe Wallinheimo, puheenjohtaja ¹⁾	0	1/1
Kalle Hyötynen, varapuheenjohtaja ¹⁾	1	1/1
Mika Kari ¹⁾	1	1/1
Petri Pelttonen	3	3/3
Mikko Savola ¹⁾	1	1/1
Kari Takanen ¹⁾	1	1/1
Raimo Vistbacka (puheenjohtaja 4.11.2015 saakka)	5	3/3
Thomas Blomqvist, varapuheenjohtaja ²⁾	2	1/2
Seppo Kääriäinen ²⁾	2	2/2
Tuula Pelttonen ²⁾	3	2/2
Juha Rannikko ²⁾	1	1/2
Kari Tolvanen ²⁾	2	1/2
Yhteensä	22	

¹⁾ 4.11.2015 alkaen²⁾ 4.11.2015 saakka

Henkilöstön edustajien osallistuminen kokouksiin: Eero Järvinen (2/2), Ilkka Kokko (1/1), Jussi Karimäki (3/3), Juha Kuusi (3/3) ja Petri Pitkänen (3/3). Osallistumisista ei maksettu erillisiä palkkioita.

Neuvottelukunnan palkkiot sisältävät kokouspalkkiot seuraavasti: puheenjohtaja 800 euroa, varapuheenjohtaja 600 euroa ja jäsenet 500 euroa jokaisesta kokouksesta, johon neuvottelukunnan jäsen osallistuu.

TOIMITUSJOHTAJAN JA JOHDON PALKAT JA PALKKIOT

Olli Isotalo aloitti Patrian toimitusjohtajana 15. elokuuta 2016. Vuonna 2016 maksetut palkat, palkkiot ja edut toimitusjohtaja Olli Isotalolle olivat yhteensä 159 782,51 euroa muodostuen rahapalkasta (151 938,45 euroa) ja luontoiseduista (7 844,06 euroa).

Toimitusjohtaja Olli Isotalolle vuonna 2017 maksettava vuosibonus vuoden 2016 ansaintakaudelta tulee olemaan 77 360,00 euroa (48,4 % vuoden 2016 peruspalkasta ja 80,7 % vuosibonusen maksimista, joka on 60,0 % vuoden 2016 peruspalkasta).

Toimitusjohtaja Olli Isotalon eläkeikä määräytyy lakisääteisen työeläkejärjestelmän mukaisesti. Toimitusjohtajan molemminpuolinen irtisanomisaika on 6 kuukautta. Mikäli yhtiö irtisanoo toimitusjohtajan, maksaa yhtiö irtisanomisan palkan lisäksi toimitusjohtajalle erakorvauksen, jonka suuruus on 6 kuukauden kokonaispalkkaa vastaava määrä.

Heikki Allonen toimi Patrian toimitusjohtajana ja siirtyi sopimuksensa mukaisesti eläkkeelle toimitusjohtajan tehtävästä elokuussa 2016. Heikki Alloselle maksetut palkat, palkkiot ja edut olivat yhteensä 506 287,82 (511 131,48) euroa muodostuen seuraavasti:

- Peruspalkka 278 424,14 (360 179,07) euroa (sis. rahapalkka 266 784,14 euroa, luontoisedut 11 640,00 euroa)
- Vuosibonus ansaintakaudelta 2015 oli 131 825,53 euroa, joka oli 36,6 % vuoden 2015 peruspalkasta ja 61,0 % vuosibonuksen maksimista (ansaintakaudelta 2014 vuosibonus oli 99 843,00 euroa, joka oli 27,7 % vuoden 2015 peruspalkasta ja 46,2 % vuosibonuksen maksimista), joka oli 60,0 % vuoden 2016 (2015) peruspalkasta.
- Pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmien perusteella maksettiin yhteensä 96 038,15 (51 109,41) euroa. Vuosien 2012–2014 pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmän perusteella 30 665,65 (51 109,41) euroa sekä vuosien 2013–2015 pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmän perusteella 65 372,50 euroa.

Entiselle toimitusjohtajalle vuonna 2017 maksettava vuosibonus vuoden 2016 ansaintakaudelta tulee olemaan 84 537,27 euroa (30,4 % vuoden 2016 peruspalkasta ja 50,6 % vuosibonuksen maksimista, joka on 60,0 % vuoden 2016 peruspalkasta).

Toimitusjohtaja Heikki Allosen eläkeikäsi oli sovittu 62 vuotta. Toimitusjohtajan eläkejärjestely oli kiinteä ja maksupohjainen ja sitä täydentämään oli otettu vakuutus. Järjestelyn kustannus vuositasona oli 137 135 (137 135) euroa.

Konsernin johtamisessa toimitusjohtajaa avustaa johtokunta, johon kuuluu 1. syyskuuta 2016 alkaen 8 (7) jäsentä. Johtokunnan jäsenille maksetut palkat, palkkiot ja edut olivat yhteensä 2 174 008,98 (1 845 450,30) euroa.

Toimitusjohtajan ja muiden konsernin johtokunnan jäsenten palkitseminen vuonna 2016 perustui kiinteään kuukausipalkkaan (ml. luontoisedut) ja suorituserusteeseen osuuteen. Vuosittain maksettavan suorituserusteisen palkkion enimmäismäärä voi olla 50 % vuosiansiosta, paitsi toimitusjohtajalla, jonka palkkion enimmäismäärä voi olla 60 % vuosiansiosta. Palkitsemisesta päätetään ”yksi yli yhden” -periaatteella ja toimitusjohtajan palkitsemisesta päättää hallitus.

Tilikauden aikana konsernin johtokunnan jäsenet sekä kahdeksan muuta avainhenkilöä kuuluivat vähintään yhteen kolmesta erillisestä kolmen vuoden suorituserusteesta pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmästä koskien vuosia 2014–2016, 2015–2017 ja 2016–2018. Lisäksi tilikauden aikana maksettiin palkkioita vuosille 2012–2014 ja 2013–2015 kohdistuneiden järjestelmien perusteella. Palkitsemisjärjestelmät on laadittu konsernin hallituksen toimesta valtion omistajaohjauksen ohjeita ja periaatteita noudattaen.

Meneillään olevat palkitsemisjärjestelmät perustuvat niiden voimassaoloajalle asetettuihin useisiin strategisiin tavoitteisiin ja yhtiön taloudelliseen suorituskyykyyn. Korkein mahdollinen palkkio kussakin järjestelmässä on asemasta riippuen yhteensä 40 %, 50 % tai 60 % järjestelmään kuuluvan henkilön vuosittaisesta peruspalkasta kunkin järjestelmän koko kolmevuotisena voimassaoloaikana. Tavoitteiden saavuttamisen arviointi tapahtuu konsernin hallituksen toimesta.

Järjestelmien tuottamat palkkiot maksetaan kolmen tilikauden aikana kunkin järjestelmän päättymisen jälkeen. Vuosien 2013–2015 palkitsemisjärjestelmän tuottama palkkio oli 60,5 % korkeimmasta mahdollisesta palkkiosta ja se tullaan maksamaan palkitsemisjärjestelmään kuuluville henkilöille kolmessa erässä vuosien 2016, 2017 ja 2018 aikana järjestelmän ehtojen mukaisesti. Konsernin taseessa on palkitsemisjärjestelmiin liittyvä kokonaisvaraus 1 124 509 (868 652) euroa.

Koko Patria-konsernin henkilöstö on vuosittaisen tulospalkkiojärjestelmän piirissä. Tilikaudelta maksettavan tulospalkkion enimmäismäärä voi olla 1,8–3 kuukauden palkkaa vastaava määrä henkilön organisaatioasemasta riippuen.

Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä suoritettavat maksut kirjataan sen tilikauden tuloslaskelmaan, johon ne kohdistuvat. Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden veloitteiden nykyarvo on merkitty taseeseen käypään arvoon tilinpäätöspäivänä. Suomen TyEL-järjestelmän mukaisia eläkkeitä on käsitelty maksuperusteisina ja työnantajan omavastuumaksut etuuspohjaisina. Lisäksi Millog Oy:n lisäeläkejärjestelyyn liittyvät työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksut on käsitelty etuuspohjaisena.

Etuuspohjaiseen eläkejärjestelyyn liittyy riskejä, joilla voi olla vaikutusta konsernin etuuspohjaisten veloitteiden määrään. Tällaisia riskejä ovat muutokset joukkovelkakirjojen tuotoissa, inflaatio sekä odotettavissa oleva elinikä. Jos diskonttauskoron perustana olevien joukkovelkakirjojen tuotot muuttuvat, niin konserni voi joutua muuttamaan diskonttauskorkoa. Tämä vaikuttaa sekä etuuspohjaiseen nettovelkaan että muihin laajan tuloksen eriin kirjattavaan uudelleen määrittämisestä johtuvaan erään. Osa konsernin etuuspohjaisista velvoitteista on sidoksissa inflaation kehitykseen ja inflaation kasvu kasvattaa etuuspohjaista velvoitetta. Konsernin etuuspohjaiset velvoitteet liittyvät etuuksien tuottamiseen sekä toimessa oleville että eläkeläisille. Odotettavissa olevan eliniän nousu voi täten kasvattaa konsernin etuuspohjaisten veloitteiden määrää.

Tuloslaskelmaan kirjatut eläkekulut

Milj. euroa	2016	2015
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-22,8	-22,7
Eläkekulut - etuuspohjaiset järjestelyt	-0,1	-0,1
Yhteensä	-22,9	-22,8

Etuuspohjainen kulu tuloslaskelmalla

Milj. euroa	2016	2015
Työsuoritukseen perustuva meno	-0,0	-0,0
Nettokorko	-0,1	-0,0
Etuuspohjainen kulu tuloslaskelmalla	-0,1	-0,1

Taseen etuuspohjainen nettovelka

Milj. euroa	2016	2015
Etuuspohjainen velvoite	14,4	12,7
Järjestelyn varojen käypä arvo	-10,0	-8,7
Rahoitusasema	4,4	4,0
Etuuspohjainen nettovelka	4,4	4,0

Muutos etuuspohjaisessa velvoitteessa

Etuuspohjainen velvoite (DBO)

Milj. euroa	2016	2015
Etuuspohjainen velvoite kauden alussa	12,7	9,6
Etuuspohjaisen veloitteen lisäys	0,0	0,0
Kauden työsuoritukseen perustuva meno	0,0	0,0
Korkokulu	0,3	0,1
Maksettavat eläkkeet	-0,2	-0,1
Vakuutusmatemaattinen voitto (-) / tappio (+)	1,6	3,0
Aiempaan työsuoritukseen perustuva meno	0,0	0,0
Velvoitteen täyttäminen	0,0	0,0
Etuuspohjainen velvoite kauden lopussa	14,4	12,7

Muutos etuuspohjaisessa velvoitteessa

Järjestelyn varojen käypä arvo

Milj. euroa	2016	2015
Järjestelyn varojen käypä arvo kauden alussa	8,7	5,0
Korkotuotto	0,2	0,1
Maksusuoritukset työnantajalta	-0,2	0,1
Maksettavat eläkkeet	-0,2	-0,1
Vakuutusmatemaattinen voitto (+) / tappio (-)	1,5	3,6
Velvoitteen täyttäminen	0,0	0,0
Järjestelyn varojen käypä arvo kauden lopussa	10,0	8,7

Seuraavan kauden arvioidut vakuutusmaksut

Arvioidut vakuutusmaksut

Milj. euroa	Ennuste 2017	2016	2015
Arvioidut vakuutusmaksut	0,1	0,0	0,1

Muut laajan tuloksen erät

Milj. euroa	2016	2015
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kauden alussa	0,3	-0,3
Vakuutusmatemaattinen voitto(+) tai tappio(-) etuuspohjaisesta velvoitteesta	-1,6	-3,0
Vakuutusmatemaattinen voitto(+) tai tappio(-) järjestelyn varoista	1,5	3,6
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kauden lopussa	0,2	0,3

Järjestelyn varat

Milj. euroa	2016	2015
Hyväksytyt vakuutussopimukset	100 %	100 %

HERKKYYSANALYYSI

Tämä analyysi sisältää merkittävimmät vakuutusmatemaattiset oletukset. Herkkysanalyysi on laadittu muuttamalla yhtä oletusta ja pitämällä muut oletukset vakioina sekä käyttämällä samaa laskentamenetelmää ja samaa dataa, mitä on käytetty etuuspohjaisen velvoitteen laskennassa.

Vakuutusmatemaattisten oletusten herkkysanalyysi hetkellä 31.12.2016

Milj. euroa	Muutos etuuspohjaisessa velvoitteessa	Muutos järjestelyn varoissa	Muutos etuuspohjaisessa velvoitteessa, %	Muutos järjestelyn varoissa, %
Muutos diskonttauskorossa, +0.5 prosenttiyksikköä	-1,3	-0,8	-9 %	-8 %
Muutos palkankorotuksessa, +0.5 prosenttiyksikköä	0,0	0,0	0 %	0 %
Muutos elinajanodotteessa, +1 vuotta	0,4	0,2	3 %	3 %
Muutos eläkkeiden korotuksessa, +0.5 prosenttiyksikköä	1,5	0,0	10 %	0 %
Muutos vakuutusyhtiön asiakashyvityksessä, +0.5 prosenttiyksikköä	0,0	0,9	0 %	9 %

Laskennassa käytetty data

	2016	2015
Toimessa olevien lukumäärä	119	70
Eläkeläisten lukumäärä	129	60
Vapaakirjojen lukumäärä	943	702
Toimessa olevien keski-ikä (vuosia)	51	53
Keskimääräinen jäljellä oleva palvelusaika	9	7
Keskimääräinen palvelu aika	6	7

8. Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelmanmukaiset poistot ja arvonalentumiset

Milj. euroa	2016	2015
Kehittämismenot	0,0	-0,1
Aineettomat oikeudet	-0,9	-1,1
Muut pitkävaikutteiset menot	-2,5	-0,9
Rakennukset ja rakennelmat	-4,4	-4,1
Koneet ja kalusto	-7,0	-7,8
Muut aineelliset hyödykkeet	-0,0	-0,0
Yhteensä	-14,9	-14,0

LIIEARVOJEN ARVONALENTUMISTESTAUKSET

Rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä olevan rahamäärän arvo perustuu käyttöarvolaskelmiin. Testatut rahavirtaa tuottavat yksiköt ovat: Land, Aviation, Systems ja Millog -liiketoiminnot. Laskelmissa käytetyt rahavirtaennusteet pohjautuvat johdon hyväksymiin taloudellisiin suunnitelmiin, jotka kattavat kolmen vuoden ajanjakson. Liiketoiminta-kohtaisissa taloudellisissa suunnitelmissa ja rahavirtaennusteissa käytetyt oletukset hinta- ja kustannuskehityksestä perustuvat johdon arvioihin markkinoiden kehityksestä. Laskelmissa käytettyjen oletusten arvioinnissa on huomioitu myös aiempi toteutunut kehitys. Arvioidut rahavirtaennusteet perustuvat olemassa olevaan käyttöomaisuuteen. Johdon hyväksymän ennustejakson jälkeiset kassavirrat on laskettu jäännösarvomenetelmällä, jossa viimeisen suunnittelujakson luvut on laskettu 0 %:n ikuisuuskasvulla ja diskontattu diskonttokorolla.

Diskonttokorkona on käytetty Patrialle määritettyä tuottovaatimusta ennen veroja. Tuottovaatimuksen laskentakomponentit ovat riskiton tuotto prosentti, markkinariskipreemio, toimialakohtainen beta-kerroin, vieraan pääoman kustannus, toimialan keskimääräinen pääomarakenne ja varojen riskipreemio. Diskonttokorko vuonna 2016 oli 9,75 % p.a. (10 %).

Arvonalentumistestauksen yhteydessä suoritettiin herkkyyssanalyysi, jossa rahavirtaa tuottavien yksiköiden rahavirtoja laskettiin ja diskonttauskorkoja nostettiin. Tehtyjen herkkyyssanalyysien perusteella ei vaikuta todennäköiseltä, että jokin mahdollinen muutos rahavirroissa (10–20 prosenttia) tai diskonttokorossa (1–3 prosenttiyksikköä) muiden olettamusten pysyessä ennallaan johtaisi arvonalentumiskirjauksiin. Arvonalentumistestauksen perusteella ei ole ollut tarvetta liikearvojen arvonalentumiskirjauksiin.

Liikearvo liiketoiminnoittain

Milj. euroa	2016	2015
Land	8,9	8,9
Aviation	7,8	7,8
Systems	1,7	1,7
Millog	7,2	6,6
Yhteensä	25,6	25,0

Milj. euroa	2016	2015
1.1.	25,0	25,0
Lisäykset	0,6	0,0
Kurssierot	-0,0	-0,0
31.12.	25,6	25,0

9. Rahoitustuotot ja -kulut

Milj. euroa	2016	2015
Korkotuotot		
Talletukset ja sijoitukset	0,1	0,1
Muut	0,1	0,0
Muut rahoitustuotot	0,0	0,0
Korkokulut		
Korolliset velat	-0,5	-0,6
Rahoitusleasingsopimukset	-1,4	-1,4
Muut rahoituskulut	-1,4	-0,3
Kurssierot		
Ei suojauslaskennan alaisista valuuttajohdannaisista	-0,3	-1,9
Muista	0,5	1,8
Yhteensä	-2,9	-2,4

Tuloslaskelmaan sisältyvät valuuttakurssivoitot ja -tappiot

Milj. euroa	2016	2015
Liikevaihto	-0,9	-0,4
Kulut	0,1	-0,2
Rahoitustuotot ja -kulut	0,1	-0,1
Yhteensä	-0,7	-0,7

Nettovoitot ja -tappiot sisältävät realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot johdannaisopimuksista.

Liikevoittoon sisältyvät johdannaisopimuksista johtuvat nettovoitot ja -tappiot

Milj. euroa	2016	2015
Suojauslaskennan alaiset valuuttajohdannaiset	-0,8	-0,1
Yhteensä	-0,8	-0,1

10. Tuloverot

Milj. euroa	2016	2015
Tuloverot	-10,1	-4,3
Tuloverot edellisiltä tilikausilta	2,1	-0,0
Laskennallisen verosaamisen muutos	-1,9	-1,4
Laskennallisen verovelan muutos	0,7	-0,3
Yhteensä	-9,1	-6,0

Voimassa olevan verokannan mukaan laskettujen verojen vertailu
tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin (Suomessa 2016: 20 %, 2015: 20 %):

Milj. euroa	2016	2015
Verot laskettuna kotimaan verokannalla	-14,3	-8,9
Ulkomaisten yhtiöiden verokanta	0,0	0,0
Verovapaat tulot	0,1	1,3
Vähennyskelvottomat kulut	-0,2	-0,3
Vahvistettujen tappioiden käyttö	0,0	0,5
Kauden verotukselliset tappiot	-0,1	-0,5
Osakkuusyhtiötuloksen vaikutus	3,2	2,6
Palautukset aikaisemmilta verovuosilta	2,2	0,0
Muut erät	-0,0	-0,6
Verot tuloslaskelmassa	-9,1	-6,0

Laskennallisen verosaamisen täsmäytys

Milj. euroa	2016	2015
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoerot	1,1	1,0
Verottamattomat varaukset	2,8	3,9
Johdannaisinstrumenttien käyvät arvot	0,3	0,3
Muut väliaikaiset erot	0,0	1,0
	4,2	6,2
Kauden alussa	6,2	7,3
Kirjattu tuloslaskelmaan	-1,9	-1,4
Johdannaisinstrumenttien käyvät arvot	-0,0	0,2
Kirjattu omaan pääomaan	0,0	0,0
Tasearvo kauden lopussa	4,2	6,2

Laskennallisen verovelan täsmäytys

Milj. euroa	2016	2015
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoerot	0,9	1,6
Johdannaisinstrumenttien käyvät arvot	0,0	0,0
	0,9	1,6
Kauden alussa	1,6	1,3
Kirjattu tuloslaskelmaan	-0,7	0,3
Johdannaisinstrumenttien käyvät arvot	0,0	0,0
Tasearvo kauden lopussa	0,9	1,6

11. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet

Milj. euroa	Liikearvo	Kehittämismenot	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	29,0	44,8	17,9	10,7	0,0	102,4
Muuntoerot	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
Uudelleen ryhmittely	0,0	0,0	0,2	4,3	-0,1	4,4
Romutus	0,0	-32,6	-0,4	0,0	0,0	-33,0
Lisäykset	0,6	0,0	0,4	0,2	0,2	1,4
Vähennykset	0,0	0,0	0,0	-1,5	0,0	-1,5
Hankintameno 31.12.2016	29,5	12,3	18,1	13,7	0,1	73,7
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	-4,0	-44,8	-15,9	-7,3	0,0	-72,0
Muuntoerot	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Uudelleen ryhmittely	0,0	0,0	0,0	-0,0	-0,0	-0,0
Romutus	0,0	32,6	0,4	0,0	0,0	33,0
Vähennykset	0,0	0,0	0,0	1,4	0,0	1,4
Tilikauden poisto (sis. kurssierot)	0,0	0,0	-0,9	-2,5	0,0	-3,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	-3,9	-12,3	-16,4	-8,4	-0,0	-40,9
Tasearvo 31.12.2016	25,6	0,0	1,7	5,3	0,1	32,8

Milj. euroa	Liikearvo	Kehittämismenot	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakko-maksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	28,9	44,8	22,1	10,3	0,3	106,5
Muuntoerot	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Uudelleen ryhmittely	0,0	0,0	0,2	0,5	-0,3	0,4
Romutus	0,0	0,0	-1,9	-0,2	0,0	-2,1
Lisäykset	0,0	0,0	0,4	0,3	0,0	0,7
Vähennykset	-0,0	0,0	-3,1	-0,2	0,0	-3,2
Hankintameno 31.12.2015	29,0	44,8	17,9	10,7	0,0	102,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015	-3,9	-44,8	-19,8	-6,8	0,0	-75,3
Muuntoerot ja muut muutokset	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
Romutus	0,0	0,0	1,9	0,2	0,0	2,1
Vähennykset	0,0	0,0	3,1	0,2	0,0	3,2
Tilikauden poisto (sis. kurssierot)	0,0	-0,1	-1,1	-0,9	0,0	-2,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	-4,0	-44,8	-15,9	-7,3	0,0	-72,0
Tasearvo 31.12.2015	25,0	0,0	2,0	3,4	0,0	30,4

Aineelliset hyödykkeet

Milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja keskenener. hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	2,3	108,0	85,8	1,7	7,5	205,2
Muuntoerot	0,0	-0,4	-0,2	-0,0	0,0	-0,6
Uudelleen ryhmittely	0,0	2,0	3,7	0,1	-10,3	-4,5
Romutus	0,0	0,0	-7,0	0,0	0,0	-7,0
Lisäykset	0,0	0,9	4,0	0,0	7,0	11,9
Vähennykset	-0,2	-4,0	-3,8	-0,0	-0,0	-8,0
Hankintameno 31.12.2016	2,0	106,5	82,3	1,8	4,3	197,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	0,0	-60,2	-67,2	-1,4	0,0	-128,8
Muuntoerot	0,0	0,3	0,1	0,0	0,0	0,4
Uudelleen ryhmittely	0,0	0,0	0,1	0,0	-0,0	0,1
Romutus	0,0	0,0	6,9	0,0	0,0	6,9
Vähennykset	0,0	3,1	1,4	0,0	0,0	4,5
Tilikauden poisto (sis. kurssierot)	0,0	-4,4	-7,0	-0,0	0,0	-11,5
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	0,0	-61,4	-65,5	-1,4	-0,0	-128,3
Tasearvo 31.12.2016	2,0	45,2	16,8	0,4	4,3	68,7

Milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja keskenener. hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	2,2	100,1	100,7	1,6	2,2	206,8
Muuntoerot	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,3
Uudelleen ryhmittely	0,0	1,4	0,5	-0,0	-2,4	-0,5
Romutus	0,0	-1,7	-11,5	-0,1	0,0	-13,3
Lisäykset	0,1	8,2	8,2	0,1	8,4	25,0
Vähennykset	-0,0	-0,3	-12,2	0,0	-0,6	-13,1
Hankintameno 31.12.2015	2,3	108,0	85,8	1,7	7,5	205,2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015	0,0	-57,8	-81,9	-1,5	0,0	-141,2
Muuntoerot ja muut muutokset	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,2
Romutus	0,0	1,7	11,5	0,1	0,0	13,3
Vähennykset	0,0	0,2	11,1	0,0	0,0	11,3
Tilikauden poisto (sis. kurssierot)	0,0	-4,1	-7,8	-0,0	0,0	-12,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	0,0	-60,2	-67,2	-1,4	0,0	-128,8
Tasearvo 31.12.2015	2,3	47,7	18,6	0,2	7,5	76,4

Aineellisiin hyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasing-sopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:

Milj. euroa	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	38,9	6,8	45,8
Lisäykset	0,0	0,0	0,0
Kertyneet poistot	-18,3	-6,8	-25,1
Tasearvo 31.12.2016	20,6	0,0	20,6

Milj. euroa	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	36,3	6,8	43,2
Lisäykset	2,6	0,0	2,6
Kertyneet poistot	-16,6	-6,8	-23,5
Tasearvo 31.12.2015	22,3	0,0	22,3

12. Sijoitukset yhteisyrityksiin

	Kotipaikka	Omistusosuus %
Nammo AS	Raufoss, Norja	50,0
Patria Hägglunds Oy	Tampere, Suomi	50,0
Svensk Försvarslogistik AB	Tukholma, Ruotsi	50,0
Patria Special Programmes Oy	Helsinki, Suomi	50,0
Silverskin Information Security Oy	Helsinki, Suomi	25,0

2015

Milj. euroa	Kotipaikka	Omistusosuus %	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto/Tappio
Nammo AS	Raufoss, Norja	50,0	483,3	236,5	423,1	24,3

Osuudet yhteisyrityksissä

Milj. euroa	2016	2015
1.1.	149,2	139,6
Osuus kauden tuloksesta	16,2	12,8
Osuus kauden laajasta tuloksesta	-2,3	0,7
Hankinnat	3,1	0,0
Osinkotuotot	-5,8	-5,4
Kurssierot ja muut muutokset	4,1	1,6
31.12.	164,4	149,2

Liiketahtumat yhteisyritysten kanssa

Milj. euroa	2016	2015
Myynti osakkuusyhtiöille	1,3	1,7

Yhteisyrityssaamiset ja -velat

Milj. euroa	2016	2015
Pääomalainasaamiset	0,5	0,1
Myyntisaamiset	0,5	1,5
Ostovelat	0,0	0,0
Saadut ennakot	0,0	0,9

13. Muut osakkeet

Milj. euroa	2016	2015
Tasearvo	0,2	0,2

Muiden osakkeiden käypä arvo ei poikkea oleellisesti tasearvosta.

14. Saamiset

Konsernilla ei ole olennaisia korollisia saamia. Saamisten käypä arvo ei poikkea olennaisesti tasearvosta. Tilikausien aikana ei ole kirjattu merkittäviä luottotappioita.

Siirtosaamiset

Milj. euroa	2016	2015
Osatuloutus	10,8	13,4
Muut erät	5,3	4,5
Yhteensä	16,1	18,0

Siirtosaamisten muut erät koostuu kertyneistä korkotuotoista ja muista jaksotuksista, jotka eivät yksittäisinä erinä ole merkittäviä.

15. Siirtovelat

Milj. euroa	2016	2015
Palkat sosiaalikuluneen	22,0	22,2
Osatuloutus	41,9	45,3
Muut erät	22,8	23,4
Yhteensä	86,7	91,0

Siirtovelkojen muut erät koostuvat kertyneistä korkokuluista sekä muista jaksotuksista, jotka ei yksittäisinä erinä ole merkittäviä.

16. Myytävissä olevat sijoitukset

Milj. euroa	Osakkeet	Yritystodistukset	Yhteensä
1.1.2016	0,2	0,0	0,2
Kurssierot ja muut muutokset	0,0	0,0	0,0
31.12.2016	0,2	0,0	0,2

Milj. euroa	Osakkeet	Yritystodistukset	Yhteensä
1.1.2015	0,2	12,7	12,9
Vähennykset	0,0	-12,7	-12,7
31.12.2015	0,2	0,0	0,2

17. Rahoitusinstrumentit

Arvonmuutosrahasto sisältää johdannaissopimukset

Milj. euroa	2016	2015
Käypä arvo	-1,4	-1,5
Laskennalliset verot	0,3	0,3
Arvonmuutosrahasto 31.12.	-1,1	-1,2
Tilikaudella omaan pääomaan kirjattu käypä arvo	0,8	-0,9
Tilikaudella tuloutettu käypä arvo	-0,6	-0,0
Laskennalliset verot	-0,0	0,2
Muutos	0,1	-0,8
Käypä arvo	-1,5	-0,6
Laskennalliset verot	0,3	0,1
Arvonmuutosrahasto 1.1.	-1,2	-0,4

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin ja käyvän arvon hierarkia 2016

Milj. euroa	Käypään arvoon tulos-vaikuttavasti kirjattavat Taso 2	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat rahoitusvarat Taso 2	Muut rahoitusvelat	Tasearvo
Pitkäaikaiset rahoitusvarat					
Pitkäaikaiset saamiset yhteisyrityksiltä		0,5			0,5
Osakkeet ja muut osuudet		0,0	0,2		0,2
Muut saamiset		0,7			0,7
Lyhytaikaiset rahoitusvarat					
Myyntisaamiset		113,7			113,7
Saamiset yhteisyrityksiltä		0,5			0,5
Johdannaissopimukset	1,6				1,6
Rahat ja pankkisaamiset		6,6			6,6
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	1,6	122,0	0,2	0,0	123,8
Pitkäaikaiset rahoitusvelat					
Korolliset velat				27,5	27,5
Lyhytaikaiset rahoitusvelat					
Korolliset velat				2,3	2,3
Ostovelat				19,6	19,6
Velat yhteisyrityksille				0,0	0,0
Johdannaissopimukset	0,6				0,6
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,6	0,0	0,0	49,4	50,0

2015

Milj. euroa	Käypään arvoon tulos-vaikuttavasti kirjattavat Taso 2	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat rahoitusvarat Taso 2	Muut rahoitusvelat	Tasearvo
Pitkäaikaiset rahoitusvarat					
Pitkäaikaiset saamiset yhteisyrityksiltä		0,1			0,1
Osakkeet ja muut osuudet		0,0	0,2		0,2
Muut saamiset		0,7			0,7
Lyhytaikaiset rahoitusvarat					
Myyntisaamiset		102,1			102,1
Saamiset yhteisyrityksiltä		1,5			1,5
Johdannaissopimukset	0,3				0,3
Rahat ja pankkisaamiset		8,0			8,0
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,3	112,5	0,2	0,0	113,0
Pitkäaikaiset rahoitusvelat					
Korolliset velat				29,8	29,8
Lyhytaikaiset rahoitusvelat					
Korolliset velat				12,3	12,3
Ostovelat				20,1	20,1
Velat osakkuusyhtiöille				0,9	0,9
Johdannaissopimukset	0,9				0,9
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,9	0,0	0,0	63,1	64,1

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit luokitellaan tasoihin käyvän arvon määrittämiseen käytettävien arvostusmenetelmien syöttötietojen perusteella:

Taso 1) syöttötiedot täysin samanlaisille varoille ja veloille toimivilla markkinoilla noteerattuja (oikaisemat-tomia) hintoja

Taso 2) syöttötiedot muita kuin tasolle 1 kuuluvia noteerattuja hintoja, jotka ovat havainnoitavissa varoille tai veloille joko suoraan tai epäsuorasti

18. Oma pääoma

Yhtiöllä on 27 841 889 osaketta ja yksi osakesarja.

JAKOKELPOISET VARAT

Emoyhtiön vapaa oma pääoma 31.12.2016 on 258 244 961,28 euroa, josta tilikauden voitto on 30 042 101,80 euroa.

OSAKEKOHTAINEN OSINKO

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokouksen käytettävistä olevista voittovaroista jaetaan osinkoa 1,12 euroa kutakin Suomen valtion ja Kongsberg Defence & Aerospace AS:n omistamaa osaketta kohden, joten osingonjaon yhteismääräksi ehdotetaan 31 182 915,68 euroa. Jäljelle jäävät 227 062 045,60 euroa jätetään vapaaseen omaan pääomaan.

Vuodelta 2016 maksettavasta osingosta päätetään 8. toukokuuta 2017 pidettävässä yhtiökokouksessa. Ehdotettua osinkoa ei ole kirjattu osinkovelaksi tässä tilinpäätöksessä.

19. Korolliset velat

RAHOITUSLEASING-SOPIMUKSET

Patrialla on rahoitusleasing-lainoja, jotka pääosin liittyvät rakennuksiin. Ne erääntyvät vuosien 2017 ja 2033 välisenä aikana. Taseen Rakennukset ja rakennelmat -erään sisältyy 20,6 milj. euron (22,3) edestä rahoitusleasing-sopimuksia, joiden yhteenlaskettu poisto tilikaudella 2016 oli 1,7 milj. euroa (1,5). Yhteenlasketut leasing-maksut olivat 3,0 milj. euroa (3,0), ja niihin liittyvä korkoelementti oli 1,4 milj. euroa (1,5).

Rahoitusleasingvelkojen vähimmäisvuokrien kokonaismäärä

Milj. euroa	2016	2015
Enintään 1 vuosi	3,0	3,0
1-5 vuotta	11,9	11,9
Yli 5 vuotta	19,6	22,5
Yhteensä	34,5	37,4
Tulevat rahoituskulut	-13,1	-14,5
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	21,4	22,9

Rahoitusleasingvelkojen vähimmäisvuokrien nykyarvo

Milj. euroa	2016	2015
Enintään 1 vuosi	1,6	1,6
1-5 vuotta	6,5	6,4
Yli 5 vuotta	13,3	15,0
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	21,4	22,9

20. Varaukset

Milj. euroa	2016	2015
Takuuvaraus	13,6	23,5
Muut varaukset	12,9	18,9
Yhteensä	26,5	42,4

Takuun aikana tuotteissa havaitut viat korjataan Patrian kustannuksella. Vuoden 2016 lopussa takuuvarauksia oli 13,6 milj. euroa (23,5). Kirjaukset perustuvat parhaisiin arvioihin tilinpäätöshetkellä. Takuukustannusvaraus kattaa tuotteiden korjaukseen tai vaihtoon liittyvät kustannukset niiden takuuajana. Takuunalaiset vastuut on määritelty perustuen historiallisiin toteutuneisiin takuukustannuksiin sekä parhaisiin arvioihin tilinpäätöshetkellä. Yleinen takuu aika on kahdesta neljään vuoteen. Kohtaan muut varaukset sisältyvät mm. varaukset mahdollisten laatuvirheiden, oikeudenkäyntien ja offset-velvoitteiden varalle. Konsernissa on irtisanottu henkilöitä tuotannollistaloudellisin perustein. Konsernissa on irtisanottu henkilöitä ns. työttömyyseläkeputkeen. Tämä vastuu on käsitelty eläkejärjestelynä IAS 19:159 mukaisesti.

21. Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset

Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset

Milj. euroa	2016	2015
Osakkuusyhtiöiden puolesta annetut takaukset	1,8	2,7
Muiden puolesta annetut takaukset	7,0	2,0
Muut omat vastuut	8,7	4,6
Yhteensä	17,5	9,3

Käyttöleasingvastuut

Milj. euroa	2016	2015
Seuraavan vuoden osalta	10,7	10,2
1-5 vuotta	20,4	18,6
yli 5 vuotta	22,0	22,5
Yhteensä	53,1	51,3

22. Johdannaisopimukset

2016

Milj. euroa	Nimellis- arvo	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	Käypä nettoarvo
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaisopimukset				
Valuuttatermiinisopimukset yhteensä	41,3	1,0	-0,4	0,6
Ostotermiinit	10,1	0,6	-0,0	0,6
Myyntitermiinit	31,1	0,5	-0,4	0,1
Koronvaihtosopimukset	0,4	0,0	-0,0	-0,0
Rahavirran suojaukset yhteensä	41,6	1,0	-0,4	0,6
Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaisopimukset				
Valuuttatermiinisopimukset yhteensä	29,9	0,6	-0,2	0,4
Ostotermiinit	3,1	0,1	-0,1	0,0
Myyntitermiinit	26,8	0,5	-0,1	0,4
Ilman suojauslaskentaa olevat yhteensä	29,9	0,6	-0,2	0,4
Yhteensä	71,5	1,6	-0,6	1,0

2015

Milj. euroa	Nimellis- arvo	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	Käypä nettoarvo
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaisopimukset				
Valuuttatermiinisopimukset yhteensä	35,1	0,3	-0,8	-0,5
Ostotermiinit	11,3	0,2	-0,1	0,2
Myyntitermiinit	23,7	0,0	-0,7	-0,7
Koronvaihtosopimukset	0,5	0,0	-0,0	-0,0
Rahavirran suojaukset yhteensä	35,5	0,3	-0,8	-0,6
Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaisopimukset				
Valuuttatermiinisopimukset yhteensä	26,5	0,1	-0,1	-0,0
Ostotermiinit	2,4	0,1	-0,0	0,0
Myyntitermiinit	24,1	0,0	-0,1	-0,1
Ilman suojauslaskentaa olevat yhteensä	26,5	0,1	-0,1	-0,0
Yhteensä	62,0	0,3	-0,9	-0,6

Rahoitusinstrumenttien netottaminen

2016

Milj. euroa	Taseeseen merkityt bruttomäärät	Rahoitusinstrumentit - rahamäärät, joita ei ole netotettu taseessa	Nettomäärä
Johdannaisvarat	1,6	-0,6	1,0
Johdannaisvelat	0,6	-0,6	0,0

2015

Milj. euroa	Taseeseen merkityt bruttomäärät	Rahoitusinstrumentit - rahamäärät, joita ei ole netotettu taseessa	Nettomäärä
Johdannaisvarat	0,3	0,1	0,3
Johdannaisvelat	0,9	0,1	0,9

Yllä esitettyihin rahoitusvaroihin ja -velkoihin, joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely tai muu vastaavanlainen järjestely, liittyy kaikissa tapauksissa konsernin ja vastapuolen välinen sopimus, jonka mukaan yleisen nettoutusjärjestelyn kumpikin osapuoli on oikeutettu kyseisten rahoitusvarojen ja -velkojen netto-määräiseen selvittämiseen, jos toinen osapuoli laiminlyö veloitteensa täyttämisen.

23. Lähipiiritapahtumat

Patria Oyj:n tytäryhtiöt ovat seuraavat:

Tytäryhtiöt	Kotipaikka	Omistusosuus %
Patria Aviation Oy	Jämsä, Suomi	100,0
Patria Aerostructures Oy	Jämsä, Suomi	100,0
Patria Helicopters AS	Bardufoss, Norja	100,0
Patria Pilot Training Oy	Helsinki, Suomi	100,0
Patria Svenska AB	Sigtuna, Ruotsi	100,0
Patria Helicopters AB	Sigtuna, Ruotsi	100,0
Patria Estonia Oü	Tallinna, Viro	100,0
Patria Finance Oyj	Helsinki, Suomi	100,0
Patria Land Services Oy	Hämeenlinna, Suomi	100,0
Patria Vammas AB	Uddevalla, Ruotsi	100,0
Patria Polska Sp. z o.o.	Varsova, Puola	100,0
Patria Land Systems Oy	Hämeenlinna, Suomi	100,0
Patria Land Middle East Limited	Abu Dhabi, Yhdistyneet Arabiemiirikunnat	100,0
Patria Land Sverige AB	Tukholma, Ruotsi	100,0
Patria Land Systems SA (Pty) Ltd	Pretoria, Etelä-Afrikka	100,0
Millog Oy	Tampere, Suomi	61,8
Oricopa Kiinteistöt Oy	Orivesi, Suomi	100,0
Senop Oy	Kangasala, Suomi	100,0

Konserniyritysten väliset ostot ja myynnit

Milj. euroa	2016	2015
Yhteensä	74,9	50,5

Sisäisessä siirtohinnoittelussa käytetään markkinaehtoisia hintoja.

Tiedot konsernin ja sen yhteisyritysten välisistä liiketoiminnoista on esitetty liitteessä 12. Johdon työsuhte-etuudet on esitetty liitteessä 7.

Konsernin ylin johto koostuu hallituksesta, toimitusjohtajasta sekä muusta johtokunnasta. Ylimmältä johdolta ei ole ollut lainasaamisia 31.12.2016. Ylimpään johtoon kuuluvat henkilöt lähipiireineen eivät ole olleet olennaisissa liikesuh-teissa konserniyhtiöihin.

24. Riita-asiat ja oikeusprosessit

Itävaltalainen yhtiö, joka on toiminut Patrian konsulttina eräissä maissa, on vuonna 2009 pannut vireille kaksi oikeusprosessia Patriaa vastaan vaatien muun ohessa maksua tietyistä komissioista ja/tai vahingonkorvausta. Näiden vaatimusten yhteismäärä (jonka kantaja on täsmentänyt prosessin aikana) on noin 21,3 milj. euroa (ei sisällä oikeudenkäyntikuluja tai viivästyskorkoja). Patrian käsityksen mukaan vaatimukset ovat perusteettomia. Helsingin käräjäoikeus hylkäsi kan-teet joulukuussa 2016. Tuomio ei ole lainvoimainen.

Helmikuussa 2016 Turun hovioikeus kumosi aiemmin annetun käräjäoikeuden tuomion ja hylkäsi kaikki lahjus-syytteet sekä yhteisösakkovaatimuksen liittyen Kroatian vientihankkeeseen. Valtio velvoitettiin korvaamaan Patrian oikeudenkäyntikuluja asiassa sekä hyvitystä pitkittyneestä oikeudenkäynnistä. Koska kukaan osapuolista ei pyytänyt valitusoikeutta Korkeimmalta oikeudelta, Turun hovioikeuden päätös jäi pysyväksi.

25. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Yhtiön johdolla ei ole tiedossa sellaisia olennaisia tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia, jotka olisivat vaikuttaneet tilinpäätökseen.

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

Emoyhtiön tase

Vastaavaa

Milj. euroa	Liite	31.12.2016	31.12.2015
Pysyvät vastaavat			
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	8	222,0	222,0
Osuudet omistusyhteysyrityksissä		191,6	188,5
Saamiset omistusyhteysyrityksiltä		0,4	0,0
Muut osakkeet ja osuudet		0,0	0,0
Pysyvät vastaavat yhteensä		414,0	410,5
Vaihtuvat vastaavat			
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	9	0,0	0,0
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		36,1	0,0
Muut saamiset		0,1	0,0
Siirtosaamiset	9	0,1	0,5
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		36,4	17,8
Vastaavaa yhteensä		450,4	428,3

Vastattavaa

Milj. euroa	Liite	31.12.2016	31.12.2015
Oma pääoma	10		
Osakepääoma		38,0	38,0
Muut rahastot			
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		164,1	164,1
Edellisten tilikausien voitto (tappio)		64,1	63,5
Tilikauden voitto (tappio)		30,0	14,5
Oma pääoma yhteensä		296,3	280,1
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Ostovelat		1,2	0,2
Velat saman konsernin yrityksille	9	149,2	146,2
Muut velat		0,0	0,1
Siirtovelat	9	3,7	1,7
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		154,1	148,2
Vastaavaa yhteensä		450,4	428,3

Emoyhtiön tuloslaskelma

Milj. euroa	Liite	1–12/2016	1–12/2015
Liikevaihto	2	4,0	3,9
Liiketoiminnan muut tuotot	3	0,0	0,0
Henkilöstökulut	4	-2,0	-3,1
Liiketoiminnan muut kulut	3	-7,4	-6,3
Liikevoitto (-tappio)		-5,4	-5,5
Rahoitustuotot ja -kulut	5		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä		8,8	7,9
Muut korko- ja rahoitustuotot		0,0	0,0
Korkokulut ja muut rahoituskulut		-1,6	-2,4
Kurssierot		0,0	-0,0
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		1,80	-0,0
Tilinpäätössiirrot	6	33,6	16,3
Tuloverot	7	-5,4	-1,7
Tilikauden voitto (tappio)		30,0	14,5

Emoyhtiön rahavirtalaskelma

Milj. euroa	1–12/2016	1–12/2015
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	1,8	-0,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-7,2	-5,5
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-), vähennys (+)	-1,5	1,4
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+), vähennys (-)	1,4	-3,2
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-5,5	-7,4
Maksetut korot liiketoiminnan rahoituskuluista	-2,2	-2,4
Muut maksetut rahoituserät liiketoiminnan rahoituskuluista	-0,0	-0,0
Saadut osingot liiketoiminnasta	8,8	7,9
Saadut korot liiketoiminnasta	0,0	0,0
Maksetut välittömät verot	-2,4	-1,8
Liiketoiminnan rahavirta	-1,4	-3,7
Ostetut konserniyhtiöt	-0,0	0,0
Ostetut osakkuus- ja yhteisyritykset	-3,1	0,0
Myönnettyt lainat	-0,4	0,0
Investointien rahavirta	-3,5	0,0
Lyhytaikaisten lainojen nostot/takaisinmaksut	28,7	-2,5
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-26,1	0,0
Maksetut osingot	-13,9	-13,9
Saadut ja maksetut konserniavustukset	16,3	20,1
Rahoituksen rahavirta	4,9	3,7
Rahavarojen muutos	0,0	0,0
Rahavarat kauden alussa	0,0	0,0
Rahavarat kauden lopussa	0,0	0,0
Rahavarojen muutos	0,0	0,0

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu Suomessa voimassa olevien lakien ja säännösten mukaisesti. Yhtiön tilikausi on kalenterivuosi.

MYYNIN TULOUTUSPERIAATE

Liikevaihto sisältää tuotot tavaroiden sekä palveluiden myynnistä oikaistuna välillisillä veroilla, alennuksilla sekä valuuttamääräisestä myynnistä aiheutuvilla kurssieroilla. Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelu on suoritettu.

ARVIOIDEN KÄYTTÖ

Tilinpäätöstä laadittaessa yhtiön johto joutuu tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat tilinpäätöksessä esitettyihin eriin. Toteumat voivat poiketa näistä arvioista. Arvioita on käytetty muun muassa määrittäessä omaisuuserien arvoa.

PYSYVIEN VASTAAVAT

Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintamenoa vähennettynä vuosittain tehdyillä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja arvonalentumisilla. Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioitun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Hyödykkeiden taloudellista vaikutusaikaa tarkastellaan tarvittaessa ja oikaistaan kuvastamaan mahdollisia taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuvia muutoksia.

Yhtiössä noudatetaan seuraavia poistoajoja:

Koneet ja kalusto	3–15 vuotta
Aineettomat oikeudet	3–5 vuotta

Muista aineellisista hyödykkeistä ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja.

Yhtiön pysyvien vastaavien sijoituksissa olevat tytäryhtiöosakkeet sekä muut osakkeet on arvostettu hankintamenoa tai sitä alempana käypään arvoon.

RAHOITUSOMAISSUUS

Rahoitusvarat arvostetaan hankintamenoa tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan. Johdannais-
pimukset arvostetaan käypään arvoon. Myyntisaamiset arvostetaan niiden odotettuun realisointiarvoon, joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä näiden saatavien arvioitulla arvonalennuksella. Myyntisaamisista tehdään arvonalennus, kun on olemassa perusteltu näyttö, että yhtiö ei tule saamaan kaikkia saamisiaan alkuperäisin ehdoin.

ULKOMAANRAHANMÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaanrahanmääräiset erät kirjataan euroiksi tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöspäivänä avoimena olevat ulkomaanrahanmääräiset saamiset ja velat sekä johdannaisinstrumentit on arvostettu käyttäen tilinpäätöspäivän kurssveja. Ulkomaanrahanmääräisten erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot on merkitty tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Valuuttamääräisten lainojen ja saamisten kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

JOHDANNAISINSTRUMENTIT

Valuuttamääräisten liiketapahtumien kurssiriskien suojauksessa käytettävistä johdannaissopimuksista syntyneet kurssierot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Valuuttamääräisten lainojen ja saamisten kurssiriskien suojauksessa käytettävistä johdannaissopimuksista syntyneet kurssierot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Kun suojataan taseen ulkopuolisia eriä, johdannaissopimusten kurssierot kirjataan taseeseen ja tulosvaikutus kohdistetaan samalle tilikaudelle kuin suojattavasta transaktiosta kirjataan valuuttakurssiero.

AVUSTUKSET

Valtiolta tai muilta tahoilta saadut avustukset kirjataan tilikauden tulokseen liiketoiminnan muihin tuottoihin niillä tilikausilla, joilla avustuksia vastaavat kulut ovat syntyneet. Aineellisten tai aineettomien hyödykkeiden hankintaan liittyvät avustukset kirjataan hyödykkeiden hankintamenon pienennykseksi.

TULOVEROT

Tilinpäätökseen sisältyvät yhtiön tilikauden tuloksen mukaan suoriteperusteisesti lasketut tilikauden verot sekä aikaisemmilta tilikausilta maksuun tulleet tai palautetut verot. Yhtiö ei ole käsitellyt laskennallisia veroja tilinpäätöksessään.

PAKOLLISET VARAUKSET

Pakolliset varaukset ovat vastaisia menoja, joiden suorittamiseen emoyhtiö on sitoutunut ja joista ei todennäköisesti kerry niitä vastaavaa tuloa, tai vastaisia menetyksiä, joiden toteutumista on pidettävä ilmeisenä.

ELÄKEJÄRJESTELYT

Lakisääteinen eläketurva on hoidettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Mahdolliset lisäeläketurvat on vakuutettu. Yhtiöllä ei ole kattamatonta eläkevastuuta.

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

Tutkimus- ja kehittämismenot on kirjattu tilikauden kuluksi lukuun ottamatta niihin mahdollisesti liittyviä käyttöomaisuushankintoja. Tuotekehitysmenoja aktivoidaan kirjanpitolain sekä kauppa- ja teollisuusministeriön kehittämismenojen aktivoinneista antamien säästöjen edellytysten täytyessä.

LEASING

Leasingmaksut on kirjattu tilikauden kuluiksi.

TILINPÄÄTÖSSIIRROT

Tilinpäätössiirtoihin on kirjattu konserniavustukset.

2. Liikevaihto

Liikevaihto tuloutustavoittain

Milj. euroa	2016	2015
Toimitusperusteinen liikevaihto	4,0	3,9
Yhteensä	4,0	3,9

Liikevaihto tuotealueittain

Milj. euroa	2016	2015
Siviili	4,0	3,9
Yhteensä	4,0	3,9

3. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. euroa	2016	2015
Muut liiketoiminnan tuotot	0,0	0,0
Yhteensä	0,0	0,0

Liiketoiminnan muut kulut

Milj. euroa	2016	2015
Vuokrakulut	-0,1	-0,1
Myynnin ja markkinoinnin kulut	-1,0	-1,1
Muut liiketoiminnan kulut	-6,2	-5,1
Yhteensä	-7,4	-6,3

4. Henkilöstökulut

Milj. euroa	2016	2015
Emoyhtiön hallituksen, neuvottelukunnan ja toimitusjohtajan palkat ja palkkiot	-0,8	-0,7
Palkat ja palkkiot	-0,8	-1,9
Eläkekulut	-0,4	-0,5
Muut henkilösivukulut	-0,1	-0,1
Yhteensä	-2,0	-3,1

Yrityksen palveluksessa on tilikauden aikana ollut keskimäärin

	2016	2015
Toimihenkilöitä	15	15
Yhteensä	15	15

5. Rahoitustuotot ja -kulut

Milj. euroa	2016	2015
Osinkotuotot, konserni	8,8	7,9
Korkotuotot, muut	0,0	0,0
Muut rahoitustuotot, konserni	0,0	0,0
Muut rahoitustuotot, muut	0,0	0,0
Yhteensä	8,8	7,9

Milj. euroa	2016	2015
Korkokulut, konserni	-1,6	-2,4
Korkokulut, muut	0,0	-0,0
Muut rahoituskulut, muut	-0,0	0,0
Yhteensä	-1,6	-2,4

6. Tilinpäätössiirrot

Milj. euroa	2016	2015
Konserniavustus	33,6	16,3
Yhteensä	33,6	16,3

7. Tuloverot

Milj. euroa	2016	2015
Tilikauden verot varsinaisesta toiminnasta	1,4	1,6
Tilikauden verot tilinpäätössiirroista	-6,7	-3,3
Yhteensä	-5,4	-1,7

Milj. euroa	2016	2015
Tilikauden verot	-5,4	-1,7
Yhteensä	-5,4	-1,7

8. Sijoitukset

Osuudet saman konsernin yrityksissä

Milj. euroa	2016	2015
1.1.	222,0	222,0
Lisäykset	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	222,0	222,0

Osuudet osakkuusyrityksistä

Milj. euroa	2016	2015
1.1.	188,5	188,5
Lisäykset	3,1	0,0
Hankintameno 31.12.	191,6	188,5

9. Saamiset ja velat

Saamiset saman konsernin yrityksiltä

Milj. euroa	2016	2015
Myyntisaamiset	1,2	0,0
Siirtosaamiset	35,0	17,3
Yhteensä	36,1	17,3

Saamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä

Milj. euroa	2016	2015
Pääomalainasaamiset	0,4	0,0
Yhteensä	0,4	0,0

Siirtosaamisten olennaiset erät

Milj. euroa	2016	2015
Verot	0,0	0,3
Muut	0,1	0,1
Yhteensä	0,1	0,5

Velat saman konsernin yrityksille

Milj. euroa	2016	2015
Ostovelat	0,9	0,0
Muut velat	146,7	144,1
Siirtovelat	1,6	2,1
Yhteensä	149,2	146,2

Siirtovelkojen olennaiset erät

Milj. euroa	2016	2015
Palkat sosiaalikuluihin	1,1	1,7
Verot	2,6	0,0
Muut	-0,0	0,0
Yhteensä	3,7	1,7

10. Oma pääoma

Oman pääoman erien muutokset

Milj. euroa	2016	2015
Osakepääoma 1.1.	38,0	38,0
Osakepääoma 31.12.	38,0	38,0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	164,1	164,1
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	164,1	164,1
Kertyneet voittovarot 1.1.	78,1	77,4
Osingonjako	-13,9	-13,9
Kertyneet voittovarot 31.12.	64,1	63,5
Tilikauden tulos	30,0	14,5
Oma pääoma 31.12.	296,3	280,1

Laskelma jakokelpoisesta omasta pääomasta

Milj. euroa	2016	2015
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	164,1	164,1
Kertyneet voittovarot 31.12.	64,1	63,5
Tilikauden tulos	30,0	14,5
Jakokelpoinen oma pääoma	258,2	242,1

11. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset

Milj. euroa	2016	2015
Konserniyhtiöiden puolesta annetut takaukset	82,7	107,5
Omasta puolesta annetut takaukset	4,2	1,0
Muiden puolesta annetut takaukset	5,3	0,0
Yhteensä	92,1	108,5

Leasing- ja vuokravastuut

Milj. euroa	2016	2015
Seuraavan vuoden osalta	0,4	0,0
1-5 vuotta	2,4	2,1
yli 5 vuotta	8,6	9,2
Yhteensä	11,4	11,4

Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä

Emoyhtiön vapaa oma pääoma 31.12.2016 on 258 244 961,28 euroa, josta tilikauden voitto on 30 042 101,80 euroa.

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokouksen käytettävistä olevista voittovaroista jaetaan osinkoa 1,12 euroa kutakin Suomen valtion ja Kongsberg Defence & Aerospace AS:n omistamaa osaketta kohden, joten osingonjaon yhteismääräksi ehdotetaan 31 182 915,68 euroa. Jäljelle jäävät 227 062 045,60 euroa jätetään vapaaseen omaan pääomaan.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitus

Helsinki, 2. maaliskuuta 2017

Christer Granskog
puheenjohtaja

Harald Aarø

Marko Hyvärinen

Geir Håøy

Eirik Lie

Päivi Marttila

Ari Puheloinen

Janne Sølvi Weseth

Olli Isotalo
toimitusjohtaja

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsinki, 9. maaliskuuta 2017

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Jouko Malinen
KHT

Yritysvastuu

Vastuullisuus on olennainen osa liiketoimintaa myös puolustusteollisuudessa, jonka eettisiä perusteita kyseenalaistetaan usein julkisuudessa. Suomen valtion enemmistöomistuksessa olevalle yritykselle hyvä yrityskansalaisuus on toiminnan perusedellytys. Siksi Patrialle on tärkeää kertoa sidosryhmilleen toimintansa vastuullisuudesta avoimesti ja läpinäkyvästi. Patrian yritys vastuun tavoitteet ja niiden tavoitetasot arvioidaan uudelleen vuoden 2017 aikana perustuen vuoden alussa hyväksyttyyn uuteen strategiaan.

Vastuullinen toiminta on osa jokaisen patrialaisen arkipäivää. Se on lakien, asetusten erilaisten säädösten ja sopimusten noudattamisen lisäksi omaan toimintaan liittyvien riskien tunnistamista ja niiden ennaltaehkäisyä sekä eettisen toiminnan kehittämistä niin yrityksen sisällä kuin myös laajemmin koko toimialalla.

Patriassa on tutustuttu YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin (Agenda 2030) ja yhtiössä kartoitetaan yhtiön toimintatapoja näiden tavoitteiden edistämiseksi. Patria on allekirjoittanut Yhdistyneiden Kansakuntien Global Compact -aloitteen, jossa yritykset sitoutuvat omaksumaan, tukemaan ja toteuttamaan omassa vaikutuspiirissään ihmisoikeuksiin, työelämän periaatteisiin sekä ympäristöön ja lahjonnanvastaiseen toimintaan liittyviä perusarvoja. Patria osallistuu pohjoismaisen verkoston tapaamisiin ja vuorovaikutukseen. Patria on mukana ympäristöministeriön koordinoiman Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksessa ja on sitä kautta sitoutunut kehittämään hallinnoimiensa kiinteistöjen energiatehokkuutta sekä kehittämään työturvallisuutta entistään ja siten vähentämään työtapaturmia. Vuoden 2016 aikana Patria toimitti jäsenhakemuksensa kansainväliseen puolustus- ja ilmailualan lahjonnanvastaiseen toimintaan keskittyvään IFBEC-järjestöön.

Vastuullisuuden johtaminen Patriassa

Vastuullisuustoiminnasta vastaavat lakiasiaintoimittaja, joka on myös Chief Compliance Officer, strategijaohjaja yhdessä viestintä- ja henkilöstöjohtajien kanssa. He muodostavat

yhdessä eri alojen asiantuntijoiden kanssa vastuullisuustyöryhmän, jonka toiminnassa tärkeimpinä osa-alueina ovat hyvä kumppanuus, hyvä työnantajajuus, eettinen toiminta sekä ympäristö.

Vastuullisuusasioista raportoidaan säännöllisesti Patrian johtokunnalle, hallitukselle ja hallituksen tarkastusvaliokunnalle, joilla puolestaan on vastuu näiden osa-alueiden valvonnasta ja ohjauksesta.

Vastuullisuus on Patriassa osana jokaisen patrialaisen toimintaa ja työtehtäviä.

Olennaisimmat vastuullisuusteemat

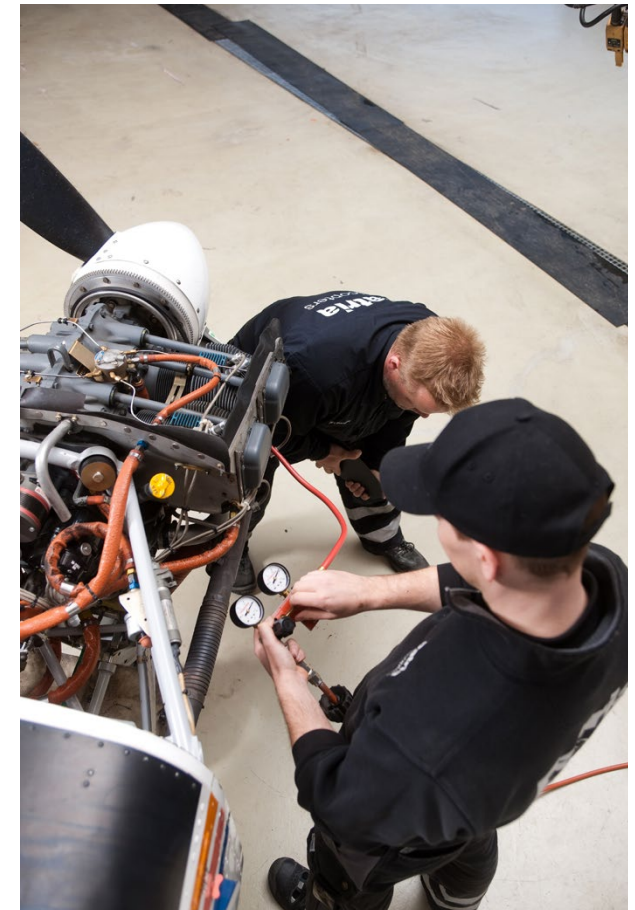
Patrian yritys vastuun painopisteet on kuvattu olennaisuuskarttaan, jossa on huomioitu sekä henkilöstön että sidosryhmien näkemykset. Olennaisimmat teemat ovat kumppanuus, huoltovarmuus ja erilaiset eettiseen toimintaan liittyvät asiat. Sidosryhmien näkemykset tukevat Patrian hallituksen ja johdon asettamia linjauksia. Olennaisuuskarttaa päivitetään vuonna 2017 vastaamaan uutta strategiaa ja sidosryhmien näkemyksiä kartoitetaan seuraavan kerran 2018.

Olennaisuuskartta on nähtävissä osoitteessa:

<http://patria.fi/fi/yritysvastuu/johtaminen-ja-organi-sointi/olennaisuuskartta>.

Vastuullisuusraportoinnin trendit

Raportoivien yritysten määrä on kasvussa sekä Suomessa että kansainvälisesti. Samoin GRI-viitekehyksen käyttäminen raportoinnissa on kasvussa. Uusina teemoina raportoinnissa

näkyvät YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden tukeminen, Pariisin ilmastopöytäkirja ja veroraportointi.

Vastuullisuuden raportointi on valtio-omisteisissa yrityksissä vakiintunut käytäntö. Valtioneuvosto julkaisi toukokuussa 2016 valtioneuvoston periaatepäätöksen, jossa on linjattu myös valtio-omisteisilta yrityksiltä vaadittavaa vastuullisuusraportointia. Patrian uusi, toinen pääomistaja on erittäin aktiivinen ja tiedostava toimija, jonka kanssa Patria on aloittanut tiiviin yhteistyön myös vastuullisuusasioiden osalta.

EU-direktiivi yli 500 työntekijän yritysten vastuura-portoinnista astui voimaan vuoden 2016 alussa. Patria on raportoinnissaan mukaillut myös GRI-ohjeistoa ja noudattaa valtio-omistajan ohjeistusta. GRI-ohjeiston uudistuksen myötä raportointi painottuu entistä enemmän olennaisuuskartoituksen mukaisesti. Patriassa olennaisuusmatriisi päivitettiin vuoden 2015 lopussa.

Integroidun raportoinnin käyttö laajenee yritysmaailmassa ja kuvastaa vastuullisuuden merkitystä osana päivittäistä toimintaa yrityksen kaikissa osissa. Tämä on myös Patriassa kantava ajatus.

Raportointi- ja laskentaperiaatteet

Raportin piiriin kuuluvat emoyhtiö Patria Oyj ja sen enemmistöomistuksessa olevat tytäryhtiöt Suomessa eli Patria Finance Oyj, Patria Aviation Oy, Patria Land Systems Oy ja Millog Oy sekä näiden Suomessa toimivat enemmistöomistuksessa olevat tytäryhtiöt. Ulkoistettujen toimintojen luvut eivät sisälly Patrian raporttiin. Patrian ja Norjan valtion tasaosuuksin omistama Nammo AS puolestaan raportoi itsenäisesti vastuullisuudestaan.

Henkilöstötunnusluvut, muut kuin henkilöstö keskimäärin, kattavat kaikki yllämainitut yritykset paitsi Nammon sekä ulkomailla toimivat tytäryhtiöt.

Ympäristötunnusluvuissa on liiketoimintakohtaisia eroavuuksia, jotka on eritelty kunkin tunnusluvun yhteydessä. Patria keskittyy ulkoisessa ympäristövastuuraportoinnissa valitsemiinsa olennaisiin ympäristövastuun kohdealueisiin, jotka ovat energia ja vesi sekä jätteet. Osa-alueiden tärkeänä

valintakriteerinä on ollut niiden merkityksellisyys Patrian kaikille liiketoiminnoille. Valinnassa on lisäksi otettu huomioon ympäristövaikutukset ja omat vaikutusmahdollisuudet niihin, lainsäädännön vaatimukset, Patrian sitoumukset sekä sidosryhmien näkemykset.

Patrian ympäristövastuuraportissa on mukana Patrian merkittävimmät tuotannolliset toimipaikat ja toimistopaikat. Kiinteistöt, joissa toimitaan samoissa tiloissa asiakkaan kanssa, eivät sisälly raporttiin. Millog tukeutuu yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Puolustusvoimien jätahuoltoon niissä toimipaikoissa, joissa toimitaan varuskunnan sisällä. Jättemäärät raportoidaan näiltä paikkakunnilta soveltuvin osin. Eri vuosien välisen tiedon vertailukelpoisuutta sekä raportoitujen tietojen luotettavuutta ja tarkkuutta pyritään parantamaan tulevina raportointikausina.

Raportin tietolähteet, ja mittaus- ja laskentamenetelmät

Raportin tiedot on kerätty konsernin sisäisistä tietojärjestelmistä. Mittaus- ja laskentamenetelmien osalta on käytetty GRI-ohjeistuksen mukaisia suosituksia aina kun se on ollut mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Tunnusluvuissa on aina maininta käytetystä mittaus- ja/tai laskentamenetelmästä. Henkilöstöä koskevat tiedot saadaan Patrian HR-järjestelmästä. Tapaturmatilastot saadaan vakuutusyhtiöltä. Taloustunnusluvut ovat pääsääntöisesti Patrian tilinpäätöstietoja.

Eettisyys toiminnan perusta

Patriassa eettinen toiminta perustuu hallituksen ja ylimmän johdon vaatimukseen epäeettisen toiminnan ehdottomasta nollatoleranssista. Eettinen toiminta on osa jokaisen patrialaisen päivittäistä toimintaa. Se merkitsee tinkimätöntä alaan liittyvien tunnistettavien riskien ennaltaehkäisyä, havaitsemista ja tutkintaa.

Vuoden 2016 painopistealueita olivat yhteisten toimintatapojen kehittäminen kaikkia yhteistyökumppaneita koskien sekä henkilöstön erityisryhmien koulutusten jatkokehittäminen. Vuoden aikana näitä kehitettiin 18 kuukauden rullaavan suunnitelman mukaisesti ja lisäksi uuden vähemmistöomistajan varmistuttua yhdessä sen edustajien kanssa.

Patria arvioi ja päivittää eettisen toiminnan tavoitteet ja niiden tavoitetasot perustuen vuoden 2017 alussa hyväksyttyyn uuteen strategiaan.

Yhteistyössä parhaat käytännöt jakoon

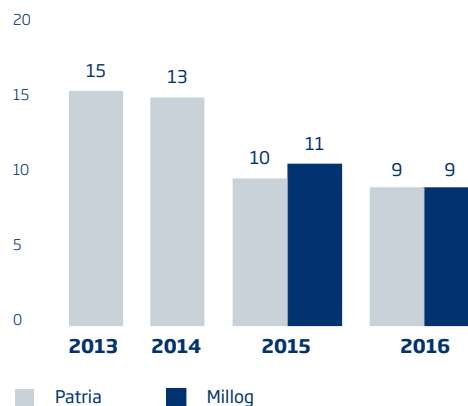
Yhteistyö koskien eettistä toimintaa uuden vähemmistöomistajan, norjalaisen Kongsbergin, kanssa alkoi välittömästi osakekaupan varmistuttua. Yhteistyössä tavoitellaan jo nyt hyvällä tasolla olevaan eettiseen toimintaan yhteisiä, pohjoismaisittain toimivia linjauksia ja käytännön toiminnan yhtenäistämistä. Ensimmäisissä tapaamisissa sovittiin parhaiden toimintatapojen jakamisesta ja kehittämisestä säännöllisesti neljä kertaa vuodessa. Tapaamisia oli vuoden 2016 aikana kolme, joista yhdessä mukana oli myös Patrian ja Norjan valtion tasaosuuksin omistama yhtiö Nammo.

Patria aloitti liittymisprosessin kansainväliseen puolustus- ja ilmailualan lahjonnavastaiseen toimintaan keskittyvään IFBEC-järjestöön. Yhtiö myös osallistui järjestön seminaariin Lontoossa marraskuussa. Patria on jo useiden muiden järjestöjen, kuten Global Compactin jäsen.

Yhteisten toimintatapojen kehittäminen jatkui Patrian liiketoimintakumppaneiden valinta -ohjeen päivittämiseen

merkeissä. Ohjeen mukaisesta toiminnasta tehtiin myös kaksi prosessikuvausta helpottamaan asiakokonaisuuden hallintaa ja ymmärtämistä sekä yhtiön sisällä että valmistuslisenssinsaajien piirissä.

Epäeettisen toiminnan raportointikanavan ilmoitusten määrä vuosittain

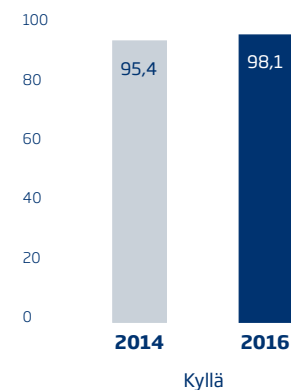

Epäiltyjen väärinkäytösten raportoinnin trendi on laskeva. Ilmoitukset koskevat pääosin henkilöstöhallinnon piiriin kuuluvia asioita kuten esimiestyötä, rekrytointia ja epäasiallista käyttäytymistä. Ilmoitusten määrä on henkilöstömäärään verrattuna hyvällä tasolla.

Vastuullisuus on jokaisen patrialaisen tapa toimia

Patrian eettisen toiminnan koulutus jatkui koko henkilöstön osalta. Koulutus on yleisellä tasolla ja informoi henkilöstöä oikeista toimintatavoista, voimassaolevasta ohjeistuksesta ja oikean eettisen asenteen tärkeydestä. Koulutus siirrettiin uuteen verkkokoulutusjärjestelmään, mikä viivästytti vuoden 2015 koulutukset 2016 alkuvuoteen, jolloin koulutukseen osallistui 98 % koko henkilöstöstä. Viivästyksestä johtuen seuraava koulutus järjestetään vuoden 2017 keväällä.

Tiedätkö miten toimia jos kohtaat mahdollisia väärinkäytöksiä?

98,1 % patrialaisista tietää miten toimia tunnistessaan mahdollista epäeettistä toimintaa.

Kaikki uudet patrialaiset suorittavat koulutuksen perehdytyksen yhteydessä. Tiettyjen osa-alueiden, kuten rahanpesun, lahjonnanvastaisen toiminnan, ihmiskaupan ja konfliktimineraalien syventävien koulutusten osalta tutustuttiin kansainvälisiin palveluntarjoajiin ja jatkettiin omia, sisäisiä koulutuksia mm. sopimus- ja kilpailuoikeuden alueella.

Patriassa toteutettiin nyt toista kertaa joka toinen vuosi tehtävä vakavien väärinkäytösten mahdollisuutta kartoittava selvitys. Selvityksen mukaan yhtiössä ei nähdä olevan suurta mahdollisuutta vakaviin väärinkäytöksiin, kuten lahjonta tai petos. Luottamus oli kasvanut edellisestä selvityksestä 1,5 % ollen nyt 98,1 %. Vastaavasti 98,1 % vastanneista kertoi tietävänsä, kuinka toimia, mikäli huomaa vakavia väärinkäytöksiä. Henkilöstöstä 90,8 % kokee ilmoittamisen olevan turvallista.

Nimettömän raportoinnin mahdollistavaa kanavaa kehitettiin vastaamaan entistä paremmin uusiin tietosuojavaatimuksiin sekä ohjaamaan ilmoituksessa käsitellyn asian vakavuuden selkeää määrittelyä ilmoittajan itsensä toimesta jo ilmoitusvaiheessa. Muiden kuin vakavien ilmoitusten osalta ilmoittamista rohkaistaan tehtäväksi entistä useammin lähiesimiehelle tai luottamusmiesorganisaatioon. Ilmoituksia tuli järjestelmän kautta vähemmän kuin edellisenä vuonna, ja ne koskivat pääosin henkilöstöhallinnon piiriin kuuluvia ongelmatilanteita.

Sponsorointiohjetta päivitettiin kattamaan selkeästi myös ulkopuolisten Patrian tilaisuuksille antama tuki. Ohjeen mukaisesti yhtiö ei pyydä omiin tilaisuuksiinsa sponsorointitukea. Myöskään henkilöstön harrastustoiminnan puitteissa järjestettyihin tilaisuuksiin tai kilpailuihin ei lähtökohtaisesti pyydetä sponsorointia tai palkintoja paikallisilta yrittäjiltä tai yhteistyökumppaneilta.

Aseviennin käytännöt ja eettisyys

Patria noudattaa Suomen ja muiden toimintaansa liittyvien maiden virallisia vientilupalinjauksia. Lisäksi yhtiö osallistuu myös erilaisten kansallisten (PIA) ja kansainvälisten järjestöjen (ASD) kautta toiminnan kehittämiseen.

Suomessa puolustustarvikkeiden vientiin, siirtoon, kauttakuljetukseen ja välitykseen tarvitaan aina valtioneuvoston tai puolustusministeriön lupa. Lupa harkitaan tapauskohtaisesti. Lupa myönnetään, jos se on Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen linjan mukaista eikä vaaranna Suomen turvallisuutta. Lupaharkinnassa Suomi noudattaa Euroopan unionin yhteistä kantaa (2008/944/YUTP). Lisäksi luvan saamisen edellytyksenä on luotettava selvitys tavaran lopullisesta käyttäjästä.

Aktiivinen korruptionvastainen toiminta

Patrian korruptionvastainen toiminta on osa eettisen toiminnan kehittämistä. Patriassa on ehdoton nollatoleranssi lahjontaan. Vastuullisen toiminnan tukena ovat ohjeistukset, koulutukset ja toiminnan jatkuva kehittäminen. Johdon tahtotilan selkeä viestiminen, henkilöstön tietoisuuden ylläpitäminen ja yhteistyökumppaneiden tarkka valintaprosessi vahvistavat toiminnan vastuullisuutta. Patriassa rohkaistaan kaiken epäeettisen toiminnan raportointiin ja se on mahdollistettu myös nimettömänä.

Parhaita käytäntöjä haetaan toimimalla kansainvälisissä järjestöissä. Patria aloitti hakemusprosessin liittyäkseen kansainväliseen puolustus- ja ilmailualan lahjonnanvastaiseen toimintaan keskittyvään IFBEC-järjestöön.

Patriassa tutkitaan toiminnan vastaavuutta uuteen ISO37000-standardiin ja osallistutaan Transparency Internationalin lahjonnanvastaista toimintaa kartoittavaan tutkimukseen, joka uusitaan kolmen vuoden välein. Edellisessä Defence Companies AntiCorruption Index 2015 -tutkimuksessa Patria sijoittuu kolmanneksi korkeimpaan C-luokkaan julkisilta nettisivuilta saatavilla olevan tiedon perusteella tehdyn arvion mukaan asteikolla A-F, jossa A on paras. Erikseen toimitetun sisäisen materiaalin perusteella Patria sijoittuu tutkimuksessa B-luokkaan.

Vastuullinen työnantaja

Patriassa kunnioitetaan yhteistoimintaa ja sen läpinäkyvyyttä, arvostetaan osaamista ja kokemusta, kohdellaan henkilöstöä tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti sekä huolehditaan työhyvinvoinnista. Lisäksi keskiössä oli osaamisen kehittäminen.

Vuoden 2016 painopistealueita olivat työkyvyn varmistaminen erilaisin toimenpitein ja sosiaalisen median hyödyntäminen työnantajamielikuvan rakentamisessa. Patriassa tehtiin työterveyskysely, jonka pohjalta määritettiin yksilökohtaisia toimenpiteitä, kuten panostukset työergonomiaan ja varhaisen välittämisen seurantamallin käyttöönotto. Yhtenä työhyvinvointia kuvaavana mittarina käytetään sairauspoissaoloprosenttia. Sairauspoissaolot pysyivät vielä vuoden 2015 tasolla, mutta työkyvyttömyystapauksia oli edellisvuotta vähemmän. Aktiivisin toimenpitein tapaturmataajuus saatiin alenemaan. Sosiaalista mediaa käytettiin muun muassa rekrytoinneissa.

Patria arvioi ja päivittää henkilöstötavoitteet ja niiden tavoitetasot perustuen vuoden 2017 alussa hyväksyttyyn uuteen strategiaan.

Henkilöstö

Patriassa ei vuonna 2016 tehty merkittäviä sopeuttamistoimenpiteitä. Henkilöstöä oli keskimäärin 2765, kun edellisvuonna luku oli 2804. Uusia patrialaisia rekrytoitiin 149, ja kesä-/harjoittelupaikan Patrian tarjosi 18 opiskelijalle.

Vastuullinen esimiestyö

Patriassa vastuulliseen johtamiseen kuuluu ongelmatilanteisiin puuttuminen hyödyntäen ongelmatilanteiden ratkaisumallia. Millogissa on valmennettu esimiehiä Reilu johtaminen -teeman mukaisesti. Tämän lisäksi on otettu käyttöön Reilu työyhteisö -toimintamalli.

Esimiehiä on valmennettu tavoitteiden asettamisessa ja tavoitekeskusteluiden käymisessä. Heitä on kannustettu

innostavan johtamisen työkalujen käyttöön ja avustettu muun muassa henkilöstön motivaatiotekijöiden tunnistamisessa.

Patrian esimiespäivässä teemana oli Millainen on energisoiva esimies ja työyhteisö. Tilaisuudessa asiantuntijana toimi Helena Åhman. Tilaisuuteen osallistui 180 esimiestä.

Patrian henkilöstön tyytyväisyyttä mitataan joka toinen vuosi, seuraavan kerran vuonna 2017.

Jatkuva oppiminen ja uudistuminen

Henkilökohtaisesta kehittämisestä sovitaan esimiehen kanssa vuosittain käytävissä kehityskeskusteluissa. Kehityskeskusteluiden käyntiaste oli 92 % (vuonna 2015 80 %). Verkko-oppimisympäristössä tuetaan kehityskeskusteluun valmistautumista ja tavoitteiden asettamista samoin kuin henkilökohtaisen kehityskeskustelun käymistä.

Patrian Talent Management -ohjelma päättyi helmikuussa. Ohjelman tarkoituksena on tunnistaa ja kehittää tulevaisuuden kykyjä sekä liiketoimintojen että konsernitason johtotehtäviin. Siihen osallistui 16 henkilöä. Seuraava valmennusohjelma alkaa huhtikuussa 2017.

Esimiehiä on valmennettu käyttämään henkilöstön osaamisen kehittämisessä erilaisia työssä oppimisen menetelmiä, kuten mentorointia, benchmarkingia, työkiertoa, varjostamista ja mallintamista.

Vuoden 2016 aikana 18 esimiestä osallistui valmennusohjelmaan, jossa keskitytään antamaan esimiehille henkilöstöjohtamisen perusvalmiudet. Kaikille esimiehille avoimia tietoisuuksia järjestettiin työsuhteasioista, osaamisen ja suorituksen johtamisesta, palaverikäytännöistä ja varhaisesta välittämisestä. Yhdessä liiketoiminnassa jatkui Tulevaisuuden tuotannon esimies-erikoisammattitutkintokoulutus. 25 asiantuntijaa osallistui

konsernitason Pro Point -valmennusohjelmaan, jossa keskiössä oli asiantuntijoiden rooli asiakasrajapinnassa tuottamassa asiakkaalle lisäarvoa ja Patrialle uutta liiketoimintaa.

Henkilöstöä koulutettiin uudessa verkko-oppimisympäristössä muun muassa yritysturvallisuusasioissa ja tietojärjestelmien käytössä. Perehdyttämisessä otettiin käyttöön Patrian matkassa -online-peli. Päivän mittainen Minä Patrialainen -perehdytystilaisuus järjestettiin kaksi kertaa, ja tilaisuuksiin osallistui yhteensä noin 100 uutta patrialaista.

Koko henkilöstön koulutustilaisuus, Patria-päivä, pidettiin joulukuussa. Tilaisuudessa käsiteltiin yhdessä koko Patrian ja myös liiketoimintojen suuntaviivoja ja johtamista, omaa hyvinvointia, haastettiin ajattelemaan laaja-alaisemmin. Patria-päivään osallistui 1 300 henkilöä.

Patriassa käytettiin henkilöstön kouluttamiseen 2,9 päivää/henkilö, edellisenä vuonna luku oli 2,4.

Palkitseminen

Työntekijöillä ja toimihenkilöillä palkka määräytyy työehtosopimusten palkkausjärjestelmien pohjalta. Ylempien toimihenkilöiden palkasta sovitaan kahdenkeskin sopimuksin, ja tehtävien vaativuusarviointiin käytetään IPE-järjestelmää. Irtisanomisajat määräytyvät lain ja/tai henkilökohtaisten sopimusten mukaisesti.

Onnistumisista ja hyvistä työsuorituksista palkitaan lisäksi tulos- ja voittopalkkiojärjestelmällä. Patriassa koko henkilöstö on tulos- ja voittopalkkiojärjestelmän piirissä ja pääosa henkilöstöstä voi saada maksimissaan 1,8 kuukauden palkkaa vastaavan vuosittaisen tulos- ja voittopalkkion. Maksettavan tulo- ja voittopalkkion määrä on vaihdellut vuosittain, mutta keskimääräisesti toteutuma on ollut noin 50 %. Maksetut palkkiot kerrotaan vuosittain yrityksen julkaisemassa tilinpäätöksessä.

Patriassa on käytössä henkilöstörahastolainen alainen palkkiorahasto, johon noin 20 % henkilöstöstä sijoitti vuodesta 2015 maksettavia tulos- ja voittopalkkiotaan.

Patriassa on käytössä koko henkilöstöä koskevat joustavat työajat. Organisaatiossa on hyvin pystytty järjestämään osa-aikatyötä, vuorottelu- ja opintovapaita.

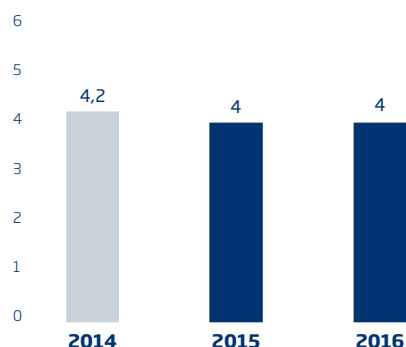
Henkilöstön harrastustoimintaa osoitettiin 105 euroa henkilöä kohden. Lisäksi työnantaja tarjoaa koko henkilöstölle päivittäin kahvit ja tuetun lounasruokailun.

Työterveys ja -turvallisuus

Patriassa työterveyshuollosta vastaa Finla-työterveyspalvelut, joka hoitaa keskitetysti kaikkien Patrian toimipaikkojen työterveyshuollon. Tämän toimintamallin avulla kaikilla paikkakunnilla noudatetaan Patrian yhteisiä toimintaperiaatteita ja raportointi sekä kustannusten hallinta hoidetaan keskitetysti.

Patriassa sairauspoissaolot säilyivät edellisvuoden tasolla ollen 4,0 %. Työntekijöiden sairauspoissaolot nousivat 0,2 prosenttiyksikköä 5,4 prosenttiin ja toimihenkilöiden

Patria-konsernin sairauspoissaolojen kehitys

Sairauspoissaolojen suurimpana syynä olivat edelleen tuki- ja liikuntaelinsairaudet, edellisvuonna merkittävästi poissaoloja aiheuttaneet vapaa-ajan tapaturmat saatiin vähenemään. Työterveyshuollon kustannukset olivat 645 euroa (619 euroa) henkilöä kohden, joista ennakoivan toiminnan (Kela I) osuus oli 52 % (53 %).

sairauspoissaolot vastaavasti laskivat 3,0 %:sta 2,9 prosenttiin. Henkilöstöstä 50 % (49 %) ei ole ollut sairaana lainkaan. Yli 30 päivää poissaolevat muodostavat sairauspoissaoloista 64 % (65 %).

Toimenpiteet sairauspoissaolojen vähentämiseksi

Henkilöstön työterveyskyselyssä kartoitettiin työssä jaksamista ja terveydentilaa. Työterveyshuolto käsitteli tulokset pienryhmissä ja otti yhteyttä henkilöihin, joiden työkyvyssä tai terveydentilassa oli havaittavissa muutoksia tai ongelmia ja sovittiin henkilökohtaisesti toimenpiteistä ongelmatilanteiden ratkaisemiseksi. Työfysioterapeutin suositusten mukaan työpisteitä on kehitetty yksilön tarpeiden mukaan (valaistukset, sähköpöydät, erilaiset hiiret jne.)

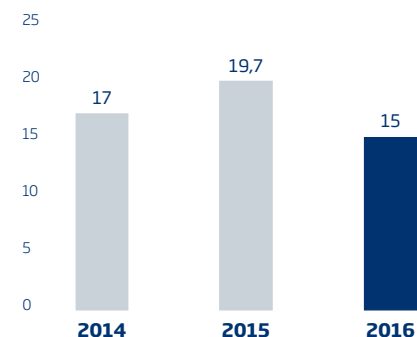
Patriassa on käytössä mallit varhaisesta välittämisestä sekä tapauskohtaisesti työn muokkaamisesta alentuneen työkyvyn tilanteissa. Työterveysneuvotteluita käydään tarvittaessa.

Toimintamalli korvaavan työn käytöstä otettiin käyttöön vuoden 2016 alusta. Henkilöiden työhön paluuta tuettiin osasairauspäivärahalla, kuntoutustuella, sopeutetulla ja kevennetyllä työllä sekä työtehtävien sisältöä muuttamalla. Ikäkausitarkastukset tehtiin työterveyden puitesuunnitelman mukaisesti samoin kuin työhöntulotarkastukset, paljon matkustavien henkilöiden terveystarkastukset ja työpaikkaselvitykset.

Tuki- ja liikuntaelinsairauksien ehkäisemiseksi kehitettiin tuotantomenetelmien ergonomiaa ja järjestettiin selkäkuntoutusta, taukoliikuntaa ja niska-hartiaseudun kuntoutusta sekä laadittiin yksilöllisiä kuntoutusohjelmia. Toimistotyötä tekevien henkilöiden työpisteiden ergonomiaa parannettiin muun muassa hankkimalla sähköpöytiä. Niin toimihenkilöiden kuin työntekijöidenkin Aslak-kuntoutukset päättyivät ja vuonna 2017 aloitetaan Kelan tukema Kiila-kuntoutus.

Patriassa on käytössä Laaja Terveysturva -sairauskulu- vakuutus täydentämässä työterveyshuoltoa siten, että henkilöstö pääsee nopeasti hoitoon ja välttämään pitkiltä sairauspoissaaloilta.

Tapaturmataajuus Patria-konsernissa lkm/milj.työtuntia

Tapaturmataajuus on laskettu Tapaturmavakuutuslaitosten liiton (TVL) ohjeen mukaan työtapaturmista, joista on syntynyt kustannuksia. Luku ei sisällä ammattitauteja eikä työmatkatapaturmia.

Toimenpiteet tapaturmien ehkäisemiseksi

Osana Ympäristöministeriön koordinoimaa kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumusta Patria on sitoutunut vähentämään työtapaturmia 25 % vuoden 2014 lähtötasosta vuoteen 2018 mennessä. Ulkopuolinen asiantuntija teki analyysin Patrian työturvallisuuden tilasta ja ehdotuksen korjaavista toimenpiteistä. Tapaturmataajuus saatiin laskuun ja vuonna 2016 se oli 15, kun se edellisenä vuonna oli 19,7. TVL:n tilaston mukaan tapaturmataajuus moottoriajoneuvoja ja perävaunuja valmistavissa yrityksissä vuonna 2015 oli 57. Vuoden 2016 vertailulukua ei ollut vielä saatavilla vuosikertomusta tehtäessä.

Patrian sisäisessä työsuojeluammattilaisten kehityspäivässä käsiteltiin Patrian kehittämishankkeita ja parhaita käytäntöjä. Kahdessa liiketoiminnassa otettiin käyttöön 5S +S -menetelmä ja tämän seurauksena muun muassa Land-liiketoiminnassa työtapaturmien aiheuttamat sairauspoissaolot laskivat 1627 tunnista 32 tuntiin. Yhteistyössä työter-

veylaitoksen kanssa analysoitiin yhden yksikön suorittavia työtehtäviä, jotta oikein toimien pystyttäisiin välttämään inhimilliset virheet, työtapaturmat ja saavuttamaan haluttu laatutaso ja tuoteturvallisuus. Henkilöstö osallistui työtehtävien mallinnukseen ja ratkaisujen etsimiseen.

Vaikuttaminen

Patriassa kunnioitetaan neuvottelujärjestystä. Työpaikan työsuhteita koskevat asiat käsitellään ensisijaisesti työn-tekijän ja hänen esimiehensä kesken. Työehtosopimusten luottamusmies- ja neuvottelujärjestelmät täydentävät tätä perussuhdetta. Paikallinen sopiminen on vakiintunutta yhteistoimintaa. Paikallisia sopimuksia tehdään eri tasoilla organisaatiota asiasta riippuen. Muun muassa työajan pidentämisestä sovittiin paikallisesti liiketoiminnoissa.

Patriassa henkilöstöedustus on konsernin neuvottelukunnassa, konsernikokouksessa ja liiketoimintojen johtoryhmissä. Lisäksi liiketoiminnoittain on yhteisiä kokouksia sekä työsuojelutoimikuntien kokouksia, joissa käydään läpi yhteistoimintalain edellyttämät asiat säännöllisesti. Perinteinen aloitetoiminta on korvattu Lean-toimintamallilla liiketoiminnoittain.

Tasavertaisuus ja monimuotoisuus

Patriassa tasa-arvosuunnitelma ja yhdenvertaisuussuunnitelma on yhdistetty tasavertaisuussuunnitelmaksi, joka on liitetty osaksi henkilöstösuunnitelmaa. Yhtiössä jokaisella on tasavertaiset oikeudet ja mahdollisuudet. Jokaisella on oikeus ja velvollisuus puuttua esille tuleviin epäkohtiin. Johto luo edellytykset ja sitoutuu omalta osaltaan edistämään puolueettomuuden ja tasavertaisuuden toteutumista.

Yhtiössä pyritään edistämään monimuotoista työyhteisöä, johon kuuluu monenlaista osaamista ja kokemusta sekä erilaisia taustoja. Ketään ei syrjitä sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Patriassa edistetään muun muassa johtamisen keinoin yrityskulttuuria, jossa hyväksytään erilaiset näkökulmat ja annetaan kaikille mahdollisuus osallistua.

Työnantajamielikuva

Viimeksi vuonna 2015 tehdyn henkilöstötutkimuksen mukaan Patrian henkilöstö on innostunut työstään, kokee työnsä olevan merkityksellistä, ei halua vaihtaa työnantajaa ja suosittelee Patriaa työnantajana.

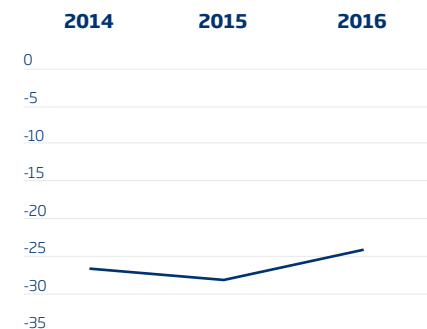
Ulkoista työnantajamielikuvaa mitataan säännöllisesti osallistumalla Universumin työnantajamielikuvatutkimuksiin. Tekniikan opiskelijoiden keskuudessa Patrian työnantajamielikuva nousi sijalta 33 sijalle 28. Vastaavasti tekniikan alalla työssäkäyvien mielikuva nousi sijalta 28 sijalle 22.

Patrian työnantajamielikuva on kehittynyt positiivisesti tekniikan opiskelijoiden keskuudessa Universumin tutkimuksen mukaan.

Patrian asiantuntijat toimivat kouluttajina korkeakouluissa ja tilaisuuksissa oman työnsä ohessa. Yhtiö osallistuu aktiivisesti eri rekrytointitapahtumiin ja tukee ammatillisia oppilaitoksia tarjoamalla oppilaille harjoittelupaikkoja ja mahdollisuuden suorittaa oppitunteja, harjoitus- ja lopputöitä. Opiskeluidensa loppuvaiheessa oleville Patriassa on tarjolla Trainee-ohjelma. Vuonna 2016 Aviation-liiketoiminnan Trainee-ohjelmaan osallistui kahdeksan henkilöä. Panostukset sosiaalisen median käyttöön on tuottanut tulosta ja sitä kautta on tavoitettu uusia potentiaalisia työntekijöitä. Käytössä ovat olleet Facebook, LinkedIn, Instagram ja Twitter.

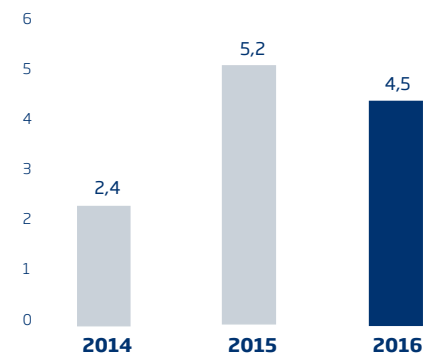
Henkilöstön vaihtuvuus oli 4,5 %, kun se edellisvuonna oli 5,2 %. Vaihtuvuuden tavoitetaso on 3 %, mikä mahdollistaa organisaation uudistumisen hallitulla tavalla. Sopeuttamislanteet eivät vaikuta laskettuun tunnuslukuun.

Työnantajamielikuvan kehitys Universum-mittauksissa

Patrian työnantajamielikuva on kehittynyt positiivisesti tekniikan opiskelijoiden keskuudessa Universumin tutkimuksen mukaan.

Henkilöstön vaihtuvuus Patria-konsernissa %

Vaihtuvuusprosentti lasketaan alkaneista ja päättyneistä toistaiseksi voimassa olevista työsuhteista otetaan pienempi luku, ja se jaetaan ajanjakson keskimääräisellä henkilöstömäärällä. Luku huomioi päättyneet työsuhteet, joiden tilalle on pitänyt palkata uusi henkilö.

Monipuoliset työtehtävät motivoivat

Patriassa puolustus-, turvallisuus- ja ilmailuteollisuuden monipuoliset tehtävät työllistävät yhteensä 2 800 osaajaa. Ainutlaatuinen teknologiaosaaminen ja vuosikymmenien kokemus ovat perustana tulevaisuuden menestyksellisiin tuote- ja palvelukonsepteihin, joita patrialaiset ovat aktiivisesti mukana kehittämässä. Esimiestyön ja osaamisen kehittäminen ovat henkilöstöasioiden painopistealueita, joihin yhtiössä panostetaan jatkuvasti muun muassa työssä oppimisen ja koulutuksen kautta.

Kysyimme eri alojen asiantuntijoilta, millaiset taidot heidän työssään ovat tärkeitä ja mikä heitä motivoi.

Jukka Havusto
Hankepäällikkö, Aerostructures

Toimin hankepäällikkönä Airbus A320 VTP Ribs and Center Spar -projektissa. Projektin pysyminen aikataulussa ja asiakkaan tyytyväisyys ovat tärkeitä. Tehtävä vaatii kykyä koordinoida asioita organisaation sisällä ja asiakkaan kanssa. On palkitsevaa, kun haastavissakin projekteissa saadaan hyvä lopputulos ja asiakas on tyytyväinen.

Hannu Mäkelä
Järjestelmäinsinööri, Aviation

Mielestäni tärkeimpiä taitoja asiantuntijatehtävässä työskentelevälle ovat kokonaiskuvan hahmottaminen ja kyky luoda oman teknisen osaamisensa tueksi työyhteisöön vahva sosiaalinen verkosto ja yhdessä tekemisen ilmapiiri, sillä hallittavat asiakokonaisuudet ovat usein niin laajoja, ettei kukaan pysty yksin tuntemaan niiden kaikkia yksityiskohtia. Työssäni innostun tehtävistä, joissa pystyn kehittämään itseäni ja tunnen kykeneväni oikeasti vaikuttamaan suurempiin kokonaisuuksiin.

Tuula Pekkala
Ryhmäpäällikkö, Merijärjestelmät, NAVCOM-ryhmä, Millog

Vuorovaikutustaidot ovat mielestäni ehdottomasti tärkeimmät. Samoin kiinnostus alaisten työhyvinvoinnista ja työolosuhteista. Aina pitää olla myös aikaa pysähtyä kuuntelemaan. Innostun siitä, kun muutkin omistautuvat työlleen ja haluavat hoitaa työnsä niin hyvin kuin mahdollista. Mielestäni esimiehenä pitää pystyä delegoimaan töitä tarvittaessa, jotta resurssit eivät huku väärin asioihin. Olen SAP-avainkäyttäjä työyksikössämme ja monessa mukana liittyen yksikköme toimintaan järjestelmien kunnossapidossa.

Kimmo Jämsen
Koulutusjärjestelmien tuotepäällikkö, Systems

Koulutusjärjestelmien suunnittelussa täytyy ymmärtää asiakkaan koulutustarpeita, jotka toimivat teknisen toteutuksen lähtökohtana. Simulaattoreiden toiminnot toteutetaan ohjelmistoilla, joten ohjelmistotuotanto on oltava hallinnassa. Myös organisointi- ja kommunikointitaidot ovat oleellisia useiden rinnakkain etenevien hankkeiden läpiviemisessä. Uusien hankkeiden ideoiminen, koulutusjärjestelmän suunnitteleminen ideasta toteutukseen sekä tuotteen myyminen ja toimittaminen on kiinnostava kokonaisuus.

Sidosryhmäyhteistyö

Patria tarjoaa asiakkailleen ja sidosryhmilleen luotettavaa, ammattitaitoista ja pitkäjänteistä yhteistyötä. Keskeistä on toiminnan jatkuva kehittäminen kustannustehokkaasti yhdessä asiakkaiden, alihankkijoiden, toimittajien ja muiden sidosryhmien kanssa. Tästä erinomaisina esimerkkeinä ovat erilaiset kumppanuussopimukset, kuten Puolustusvoimien ja Patrian välinen sotilasilmailun järjestelmien elinkaaripalveluja koskeva kumppanuussopimus sekä Millogin ja Puolustusvoimien laajennettu strateginen kumppanuussopimus.

Yhteistyön painopistealueina vuonna 2016 olivat yhteisten toimintatapojen ja läpinäkyvyyden kehittäminen liittyen sidosryhmärajapintoihin, huoltovarmuuden takaaminen sekä yhteisöllisyys. Näille tavoitteille on vaikea asettaa varsinaisia mittareita, mutta kehitystyö on edennyt suunnitelmallisesti.

Patria arvioi ja päivittää sidosryhmäyhteistyön tavoitteet ja niiden tavoitetasot perustuen vuoden 2017 alussa hyväksytyyn uuteen strategiaan.

Yhteistyön kehittäminen

Patrian tavoitteena on rakentava ja avoin vuorovaikutus sidosryhmien kanssa. Yhtiö ylläpitää ja kehittää sidosryhmäsuhteitaan saadun palautteen perusteella. Konsernitasolla yhtiön merkittävimpiä sidosryhmiä ovat omistajat, henkilöstö, asiakkaat, toimittajat, viranomaiset, järjestöt ja media. Sidosryhmäsuhteiden arvioinneista on koottu taulukko [sivulla 75](#). Sidosryhmävaikuttamisen pelisäännöistä on tehty toimintaohje sisäiseen toiminnanohjausjärjestelmään, mikä lisää toiminnan sekä eri sidosryhmien kanssa käytävän vuorovaikutuksen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Pelisäännöt on julkaistu myös Patrian internetsivuilla www.patria.fi.

Toimiva ja tehokas hankintaketju

Työ hankintaketjun hallinnan kehittämiseksi jatkui Hankinnasta maksuun (P2P) -projektin käynnistämisellä. Toimittajien määrää ja sopimuksellisuutta seurattiin aktiivisesti ja hankinnan raportointia kehitettiin.

Patria toimii vain sellaisten tavarantoimittajien, alihankkijoiden, konsulttien ja edustajien kanssa, jotka ovat valmiita työssään noudattamaan Patrian eettisen toimintaohjeen periaatteita. Patria edellyttää tavarantoimittajien, alihankkijoiden, konsulttien ja edustajien noudattavan paikallista lainsäädäntöä kaikissa maissa, joissa he toimivat. Hankinnan riskit, mukaan lukien eettiseen toimintaan liittyvät riskit, arvioidaan monipuolisesti vuosittain konsernin kokonaisriskiarvioinnin puitteissa, tarjousprojektien toimittajariskien arvioinnissa, toimittajakentän kehittämisen yhteydessä ja toimittajien tarjousevaluoinneissa.

Patrialla on noin 3 200 toimittajaa 40 maassa. Hankinnoista noin 65 % tehdään suomalaisilta yrityksiltä. Muut merkittävät toimittajamaat ovat Puola, Ranska, Iso-Britannia, Ruotsi, Hollanti, Saksa ja USA.

Vaikuttaminen puolustusvälineiteollisuudessa

Patrian toimitusjohtaja jatkoi puheenjohtajana Suomen Puolustus- ja Ilmailuteollisuus ry:ssä (PIA). Lisäksi patrialaisia toimii sen hallituksessa sekä useissa sen eri alaryhmissä. Pohjoismaisen puolustusyhteistyön laajentamiseksi yhtiö osallistuu PIA:n kautta myös NORDEFECO-yhteistyöhön.

Yhteisöllisyys

Patria toimii monella paikkakunnalla Suomessa ja on siten merkittävä työllistäjä sekä toimija paikallisesti. Patria ei tue poliittisia tahoja.

Vuoden 2016 aikana Patria tapasi kansalaisjärjestöjen edustajia eri tilaisuuksissa. Yhtiö järjesti kotimaisille järjestöjen edustajille aamutilaisuuden, jossa jatkettiin jo aiemmin luotua keskusteluperinnettä. Yhtiö jatkoi keskustelua vastuullisuustoiminnan kehittämisestä myös Transparency International UK:n kanssa.

Patria jatkoi yhteistyötä Ilmailumuseoyhdistyksen, Keski-Suomen Ilmailumuseon ja Suomen Ilmailumuseon kanssa VL Myrsky -hävittäjälentokoneen entisöintiprojektissa. Yhtiö on hankkeen päätukija. Entisöintityössä on mukana myös teknisen alan oppilaitoksissa opiskelevia nuoria sekä muun muassa Jyväskylän ja Vantaan nuorisotyöpajat. Nuorten

syrytymisen ehkäiseminen on hankkeessa keskeistä. Suomen Sotilasurheiluliiton kanssa jatkettiin pitkäjänteistä yhteistyötä. Tällä edistetään varusmiesten liikunnallista elämäntapaa myös varusmiespalveluksen jälkeen. Patria on ollut mukana vuodesta 2011 tukemassa Suomen ampumahiihdon maajoukkuetta ja jatkoi yhteistyötä myös kaudella 2015-16. Yhtiön aiempi toimitusjohtaja oli Ampumahiihtoliiton varapuheenjohtaja ja hän jääväsi itsensä tukiasiaa koskevasta päätöksenteosta.

Lisäksi Patria tukee YK:n Global Compact -toimintaa vapaaehtoisella tuella. Joululahjoitusvaroin yhtiö tuki Helsingin Diakonissalaitoksen Vamos-nuorten toimintaa. Vamos-palvelut tukevat koulusta ja työelämästä pudonneita nuoria Helsingissä, Espoossa, Turussa, Kuopiossa ja Lahdessa. Työn tarkoituksena on vahvistaa nuoren voimavaroja ja auttaa kiinnittymään koulutukseen tai työhön. Päätöksen tukikohteesta tekee vuosittain yhtiön neuvottelukunta.

Patria pyrkii toimimaan vain sellaisten tavarantoimittajien, alihankkijoiden, konsulttien ja edustajien kanssa, jotka ovat valmiita työssään noudattamaan Patrian eettisen toimintaohjeen periaatteita.

SIDOSRYHMÄ	VUOROVAIKUTUS	ARVIOINTI
Omistajat	Hallitustyöskentely, yhtiökokoukset, johdon tapaamiset ja vuorovaikutus omistajan kanssa, sidosryhmälehti, tiedotustilaisuudet, lehdistötiedotteet, vuosikertomukset ja talouskatsaukset, internetsivut	Hallituksen ja omistajan palaute, hallituksen tarkastusvaliokunnan palaute
Henkilöstö	Avoin ja jatkuva viestintä, konsernikokoukset, vuotuiset kehityskeskustelut, henkilöstöinfot ja sisäinen viestintä, intranet, Patria-päivä, henkilöstölehti, koulutukset, työsuojelutoiminta, aloite- ja jatkuvan parantamisen toiminta	Henkilöstön tyytyväisyyskyselyt, eri toimintojen tyytyväisyys- ja seurantakyselyt, intranetin kyselyt, sisäiset palautekanavat
Asiakkaat	Säännölliset asiakaskontaktit, tuotteiden elinkaarenaikainen asiakastuki, asiakastilaisuudet ja -seminaarit, asiakaslehdet, internet, konferenssit ja messut, tuotedokumentit, asiakaspalautejärjestelmä, asiakastyytyväisyyden mittaus	Asiakaskyselyt, palaute, laatujärjestelmä, auditoinnit
Toimittajat	Avoin ja aktiivinen vuorovaikutus hankintaorganisaation ja toimittajien välillä, toimittajahallintajärjestelmä, toimittajapäivät	Toimittaja-arvioinnit, auditoinnit
Viranomaiset	Viranomaisyhteistyö ja -raportointi mm. ympäristö-, työsuojelu- ja turvallisuuskysymyksiin liittyen, vastuullisuusraportit, yritysesittelyt, viestintä, internet	Sidosryhmäkyselyt, palaute
Teollisuuden ja liike-elämän järjestöt	Jäsenyys ja aktiivinen toiminta toimiala- ja teollisuusjärjestöissä (esim. PIA, NORDEFCO, ASD, ELDIG, Teknologia-teollisuus ry)	Vuorovaikutus, tapaamiset, sidosryhmäpalaute, näkyvyys
Kansalaisjärjestöt ja muut järjestöt	Avoin yhteistyö ja tapaamiset kansalaisjärjestöjen kanssa, jäsenyydet, tuki (esim. Transparency UK, YK:n Global Compact, FIBS, eri kansalaisjärjestöt Suomessa) vastuullisuusraportti, muut raportit, sponsorointi, lahjoitukset, kuten joulumuistamiisiin tarkoitetut varat nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi	Sidosryhmäpalaute, kommunikoinnin ja tapaamisten määrä, näkyvyys
Oppilaitokset, opiskelijat	Harjoittelupaikkojen ja lopputyömahdollisuuksien tarjoaminen, tutkimus- ja kehitysprojektit, vierailijaluennot, rekrytointitapahtumat, yleisesittelyt, vierailut, seminaarit, opiskelutoiminnan tukeminen, internet, sosiaalisen median kanavat, kampanjat, avoimet ovet -tilaisuudet	Työnantajamielikuvatutkimukset, sidosryhmäpalaute, rekrytointitapahtumien kävijä- ja kyselyiden määrät sekä saatu palaute
Media	Kansalliset ja kansainväliset julkaisut, lehdet, online media, messut ja tapahtumat, haastattelut, tiedotteet, sidosryhmälehti, verkkolehti, internet, materiaalipankki, sosiaalisen median kanavat, tapaamiset, vierailut, tutustumiskäynnit	Luotauskyselyt, vuorovaikutus, palaute, mediaseuranta, viestien läpimeno ja oikeellisuus, viestien sävy mediassa, toimialaseuranta, aktiivisuus sosiaalisessa mediassa ja postauksien klikkausmäärät

Ympäristövastuu

Patrian ympäristövastuuta ohjaavat konsernin ympäristöpolitiikka ja kansainväliset ympäristövastuun periaatteet, joihin yhtiö on sitoutunut. Patria on luvannut konkreettisin toimenpitein edistää kestäväää kehitystä toiminnassaan.

Patrian painopistealueina vuonna 2016 olivat kiinteistöjen energiatehokkuuden kehittäminen ja Millogin uusien toimipaikkojen saaminen sertifioidun ympäristöjärjestelmän piiriin. Lisäksi tavoitteena oli aloittaa uuden ISO 14001:2015 -standardin vaikutusten tunnistaminen ja huomioon ottaminen toiminnassa. Konsernitasoisten ympäristötavoitteiden lisäksi Patrian liiketoiminnoilla on liiketoiminta- tai toimipaikkakohtaisia tavoitteita, joissa otetaan huomioon niiden toiminnan ja ympäristövaikutusten erityispiirteet. Tavoitteet saavutettiin pääosin ja toimintaa kehitettiin perustamalla ympäristötyöryhmä, jonka tehtävänä on edistää yhteistyötä sekä tiedon ja kokemusten jakamista liiketoimintojen välillä sekä kehittää konsernin ympäristövastuun suunnittelua ja raportointia.

Patria arvioi ja päivittää ympäristötavoitteet ja niiden tavoitetasot perustuen vuoden 2017 alussa hyväksytyyn uuteen strategiaan.

//

Patrian painopistealueina vuonna 2016 olivat kiinteistöjen energiatehokkuuden kehittäminen ja Millogin uusien toimipaikkojen saaminen sertifioidun ympäristöjärjestelmän piiriin.

Ympäristöjärjestelmät

Patrian merkittävimmillä tuotannollisilla toimipaikoilla on sertifioituneet ympäristöjärjestelmät, joiden tulee täyttää uudistuneen ISO 14001:2015 -standardin vaatimukset 9.11.2018 mennessä.

Vuonna 2016 Millogin ympäristöjärjestelmä päivitettiin ja sertifioitiin uudistuneen ISO 14001:2015 -standardin mukaisesti. Samassa yhteydessä ympäristöjärjestelmä laajennettiin kattamaan koko yrityksen toiminta mukaan lukien 1.1.2015 Puolustusvoimilta ja 1.1.2016 Oricopalta Millogille siirtyneet yhteensä kuusitoista uutta toimipaikkaa. Sertifiointia valmisteltiin lähes kaksi vuotta. Millogille myönnettiin uusi sertifikaatti marraskuussa 2016.

Aerostructures-liiketoiminta aloitti ympäristöjärjestelmän rakentamisen vuonna 2016 tekemällä selvitystyön ympäristöjärjestelmän vaikuttavuudesta. Tavoitteena on ISO 14001 -standardin mukaisen toiminnan toteuttaminen, seuranta ja raportointi. Ympäristöjärjestelmän sertifiointi ei ole kuitenkaan tavoite.

Energia

Patrian välillinen energiankulutus koostuu sähkö- ja lämpöenergian kulutuksesta ja suora primäärienergian kulutus ilma-alusten, ajoneuvojen sekä kaasuturbiini- ja dieselmoottoreiden polttoaineiden käytöstä.

Lämpö

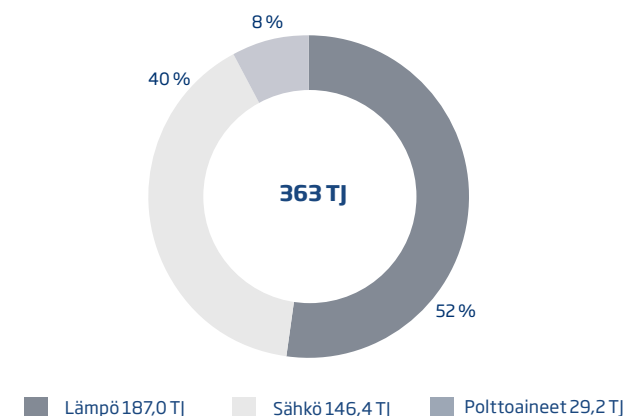
Osana ympäristöministeriön koordinoimaa kestävän kehityksen yhteiskuntasuostumusta Patrian (pl. Millog) tavoitteena on pienentää hallinnoimiensa keskeisten kiinteistöjen lämpö-

Patrian sähkö- ja lämpöenergian ominaiskulutus*

Ominaisenergian kulutus	2014	2015	2016	Muutos -% 2015-2016
Lämpö kWh/rm³L	32,5	35,4	34,7	-2
Sähkö kWh/rm³S	28,1	27,5	28,7	+4

* Luvut eivät sisällä Millogin toimipaikkoja. Lämpöenergian ominaiskulutus sisältää Patrian hallinnoimat keskeiset kiinteistöt Hallissa, Hämeenlinnassa, Linnavuorella, Malmilla, Tikkakoskella ja Utissa.

Energiankulutus 2014-2016

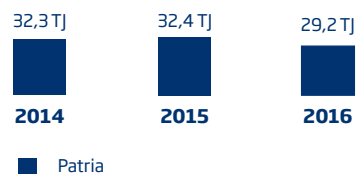
Energiankulutus nousi 16 prosenttia vuodesta 2015.*

Nousu johtuu pääosin raportoinnin piiriin tulleista Millogin uusista toimipisteistä.

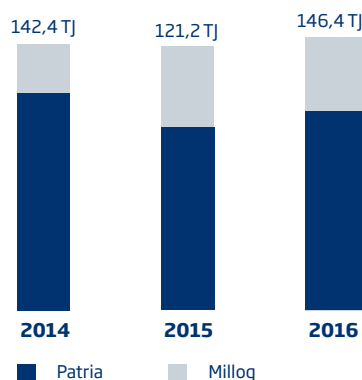
energian kulutusta kolme prosenttia vuoden 2014 lähtötä-sosta vuoteen 2018 mennessä.

Patrian hallinnoimien kiinteistöjen normitettu lämpöener-gian kulutus laski kaksi prosenttia vuodesta 2015 vuoteen 2016. Myös lämpöenergian ominaiskulutus, joka kuvaa energiankulutusta suhteutettuna lämmitettyihin rakennus-kuutioihin, pieneni kaksi prosenttia. Tästä huolimatta Patria on jäljessä energiatehokkuustavoitteensa saavuttamisessa,

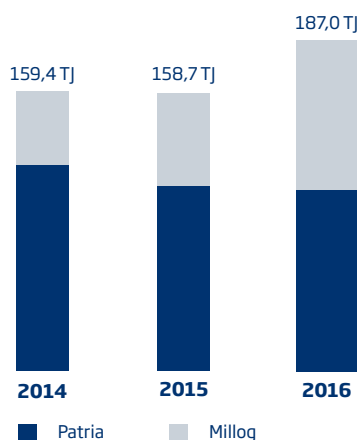
Polttoaineet

Sähkö

Lämpö

sillä vuonna 2014 lämpöenergian kulutus oli pienempi kuin vuosina 2015 ja 2016.

Jämsän Halli on Patrian toimipaikoista selvästi suurin lämmönkuluttaja. Alueen lämmönkulutusta ja aluelämpöverkon häviöitä pienennettiin vuonna 2016 säätämällä lämmitysverkostoja ja ilmanvaihtoa sekä niiden asetusarvoja sekä tekemällä toimenpiteitä lentokonehallien suurista nosto-ovista johtuvien lämpöhäviöiden pienentämiseksi. Lisäksi kaikkien toimipaikkojen kiinteistöjen ylläpidossa on varmistettu aikaisempien vuosien energiankäytön tehostamistoimenpiteiden vaikuttavuus.

Energiankulutuksen seurannan kehittämiseksi lämpöenergian mittausta on parannettu lisäämällä tuntikohtaisia mittauksia ja rakennuskohtaisia alamittauksia. Mittauksen parantamisen yhteydessä on löydetty mittausrvirheitä, minkä vuoksi vuosien 2014 ja 2015 energiankulutusta on korjattu takautuvasti.

Millogin raportoima lämpöenergian kulutus lisääntyi 46 prosenttia vuonna 2016 raportoinnin piiriin tulleiden uusien toimipaikkojen johdosta.

Sähkö

Sastamalan ammustuotannon myynti Nammolle vuoden 2014 lopulla vähensi Patrian sähkönkulutusta yli neljänneksellä. Vuonna 2016 Patrian sähkönkulutus kasvoi neljä prosenttia vuoteen 2015 verrattuna. Myös sähköenergian ominaiskulutus, joka kuvaa energiankulutusta suhteessa sähköistettyihin rakennuskuutioihin, kasvoi neljä prosenttia.

Sähköenergian kulutus kasvoi erityisesti Hallissa, missä kulutuksen lisääntymiseen vaikutti tuotannon volyyymi, ilmastoinnin lisäys ja häviöiden kasvu. Patria on tehnyt toimenpiteitä kiinteistöjen sähköenergian kulutuksen pienentämiseksi yhdessä kiinteistöistä vastaavan Caverion Suomi Oy:n kanssa, muun muassa säätämällä kiinteistöjen taloautomaatioita sekä uusimalla valaistusta.

Millogin raportoima sähköenergian kulutus kasvoi 49 prosenttia vuonna 2016. Energiankulutuksen kasvu johtuu raportoivien toimipaikkojen määrän lisääntymisestä.

Polttoaineet

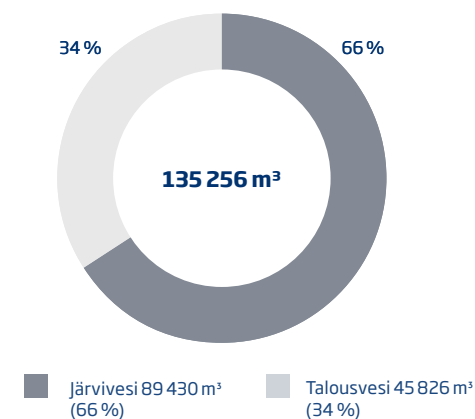
Patrian polttoaineiden kulutus pieneni 9,8 prosenttia vuonna 2016 edellisvuoteen verrattuna. Polttoaineen kulutuksen vähenemiseen vaikutti pääosin siviililentokoulutuksen lentotuntien määrän lasku sekä huollettavien kaasuturbiini- ja dieselmootoreiden määrän ja tyyppin vaihtelu.

Sotilaslentokoulutuksessa ja huoltokoeleannoissa käytettyjen Puolustusvoimien ilma-alusten lentobensiinin ja -petrolin kulutusta seuraa Puolustusvoimat.

Vesi

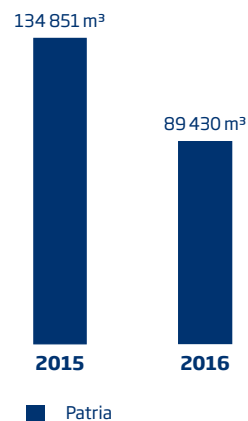
Vedenkulutus on kokonaisuudessaan pienentynyt 24 prosenttia vuodesta 2015. Erityisesti järviveden kulutus on pienentynyt vuodessa 34 prosenttia, mikä johtuu huollettavien moottoreiden määrän ja tyyppin vaihtelusta eri vuosina. Järvivettä käytetään Linnavuoressa moottoreiden koekäytössä jäähdyttämiseen sekä kuivaus- ja tyhjiöunien jäähdyttämiseen. Käytetty jäähdytysvesi johdetaan takaisin Jokinen-järveen.

Vedenkulutus 2014-2016

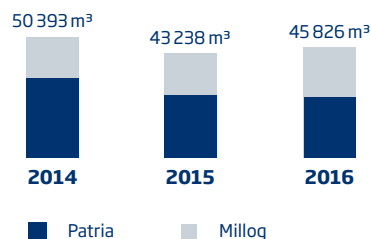

Vedenkulutus väheni 24 prosenttia vuodesta 2015.

Järvivesi

Talousvesi

Talousveden kokonaiskulutus on lisääntynyt kuusi prosenttia vuodesta 2015: Patrian vedenkulutus on pienentynyt viisi prosenttia ja Millogin kasvanut kaksikymmentä prosenttia vastaavana aikana. Millogin raportoima vedenkulutuksen kasvu johtuu raportoivien toimipaikkojen määrän lisääntymisestä. Patriassa vedenkulutusta on vähennetty muun muassa suunnitteleamalla pesualtaiden vesien vaihdot tarkasti ja ottamalla käyttöön vähemmän vettä kuluttavia vesikalusteita. Myös tuotannon määrä vaikuttaa vedenkulutukseen.

Jätteet

Konsernin toiminnasta syntyy tavanomaista yhdyskunta-jätettä, metalliromua, rakennus- ja teollisuusjätettä sekä vaarallista jätettä. Kokonaisjättemäärä kasvoi 25 prosenttia vuonna 2016. Jättemäärän kasvuun vaikutti erityisesti Millogin metalliromun sekä raportoidun rakennus- ja teollisuusjätteen määrän lisääntyminen edellisvuodesta. Metalliromun määrä riippuu suurelta osin asiakkaan hylkäämän kaluston määrästä.

Jätteiden kierrätysaste oli 56 prosenttia vuonna 2016 laskettuna jätteiden kokonaismäärästä. Kierrätysaste parani neljä prosenttiyksikköä edellisvuoteen verrattuna. Kierrätysastetta nosti metalliromun määrän kasvu sekä kierrätyksen edistämiseksi tehdyt toimenpiteet.

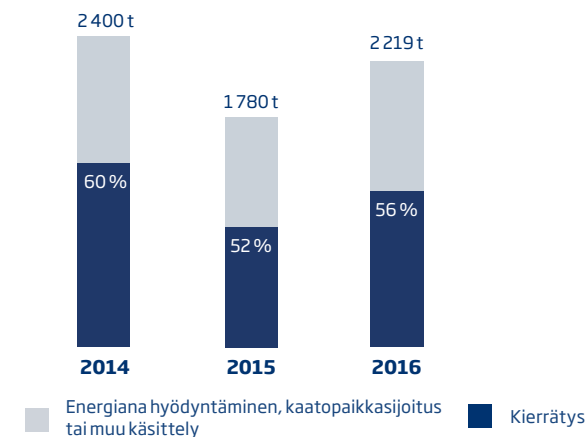
Patrian jättemäärä pieneni huomattavasti vuoden 2014 jälkeen Sastamalan ammustuotannon myynnin seurauksena. Jättemäärä pieneni edelleen kaksi prosenttia vuodesta 2015 vuoteen 2016. Kierrätysaste parani yhdeksän prosenttiyksikköä vastaavana aikana. Vuoden 2014 korkeaa kierrätysastetta selittää Sastamalan suuri metalliromun määrä.

Konsernin tavoitteena on parantaa tietoisuutta jätteiden hyödyntämis- ja käsittelytavoista sekä edistää jätteiden kierrättämistä. Patriassa aloitettiin järjestelmällinen tietojen kerääminen jätteiden hyödyntämis- ja käsittelytavoista vuonna 2016. Tietoja on kerätty takautuvasti myös vuosilta 2014 ja 2015.

Patrian Tampereen noin 300 henkilön toimipisteen jätteiden lajittelua parannettiin aloittamalla uusien jätelajien erilliskeräys. Uudet lajittelukäytännöt viestitettiin henkilöstölle lajitteluohjeiden, neuvonnan ja tiedotustilaisuuksien avulla. Hämeenlinnan tuotanto- ja logistiikkatiloissa aloitettiin kirkkaan muovin erilliskeräys. Koko henkilöstö (150 henkilöä) osallistui jätehuolto- ja ympäristönsuojelua käsittelevään koulutukseen.

Jätteiden kokonaismäärä ja kierrätysaste vuosina 2014–2016

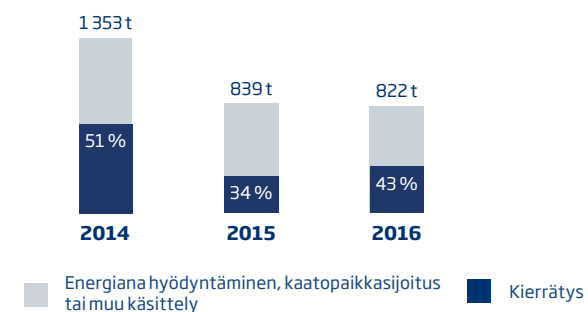
Patria ja Millog

Kokonaisjättemäärä nousi 25 prosenttia ja kierrätysaste 4 prosenttiyksikköä vuosina 2014–2016.

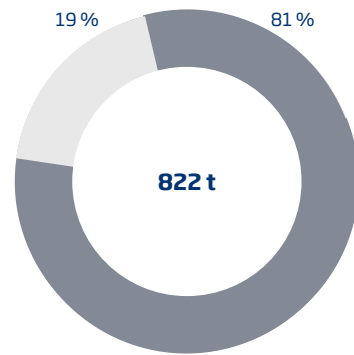
Jätteiden kokonaismäärä ja kierrätysaste vuosina 2014–2016

Patria

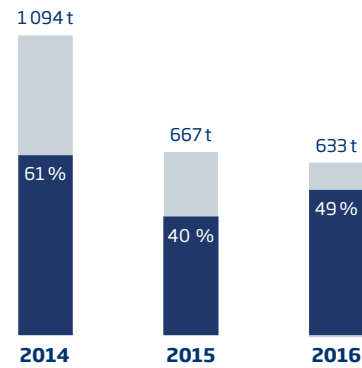
Kokonaisjättemäärä laski 2 prosenttia, ja kierrätysaste nousi 9 prosenttiyksikköä vuosina 2014–2016.

Kokonaisjättemäärä 2014–2016 Patria (pl. Millog)

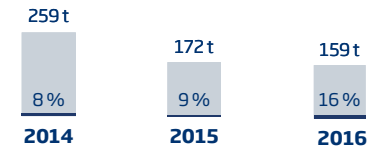
- Yhdyskuntajäte, metalliromu sekä rakennus- ja teollisuusjäte 663 t (81 %)
- Vaarallinen jäte 159 t (19 %)

Yhdyskuntajäte, metalliromu sekä rakennus- ja teollisuusjäte

- Energiana hyödyntäminen, kaatopaikkasijoitus tai muu käsittely
- Kierrätys

Vaarallinen jäte

- Energiana hyödyntäminen, kaatopaikkasijoitus tai muu käsittely
- Kierrätys

GRI-sisältövertailu 2016

GRI-ohjeiston kohta	Sivunumero	Lisätiedot
Perussisältö		
1. Strategia ja analyysi		
1.1 Toimitusjohtajan katsaus	7-8	
1.2 Olennaisten vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien kuvaus	10-12; 86-88	
2. Organisaation taustakuvaus		
2.1-2.8 Perustiedot Patriasta	3	
2.9 Merkittävät muutokset yhtiön koossa, rakenteessa, omistuksessa	7-8	
3. Raportin muuttujat		
3.1-3.4 Raportin kuvaus	64-65	
3.5 Olennaisuuden määrittely	64-65	
3.6-3.11 Raportointi- ja laskentaperiaatteet	64-65	
3.13 Raportin varmentaminen		Raporttia ei ole varmennettu ulkopuolisen toimesta
4. Hallintotapa, sitoumukset ja yhteistyö		
4.1-4.4 Hallintotapa	32-34; 83-84	
4.8 Arvot ja toimintaperiaatteet	15; 34	
4.9 Hallituksen tavat hallinnoida taloudellista, sosiaalista ja ympäristötoimintaa	34	
4.11 Varovaisuuden periaate	34-35	
4.12 Ulkoiset periaatteet ja aloitteet, joihin Patria on sitoutunut	64	
4.13 Jäsenyydet järjestöissä	64; 74	
4.14-4.17 Sidosryhmävuorovaikutus	34; 73-75	

GRI-ohjeiston kohta

Sivunumero

Lisätiedot

Tunnusluvut ja johtamistapa

Taloudellinen vastuu

EC1	Tuotettu ja jaettu suora taloudellinen lisäarvo	5	
EC3	Eläketurvan kattavuus		Konsernitilinpäätöksen liitetieto 7. Henkilöstökulut

Ympäristövastuu

Johtamistavan kuvaus		76	
EN3	Suora energiankulutus	77-78	
EN4	Epäsuora energiankulutus	77-78	
EN7	Toimenpiteet energiankulutuksen vähentämiseksi	78	
EN8	Veden kulutus	78-79	
EN22	Jätteet	79-80	

Sosiaalinen vastuu

Henkilöstöä ja työolosuhteita koskevat käytännöt

Johtamistavan kuvaus		68	
LA1	Henkilöstön määrä	6	
LA2	Henkilöstön vaihtuvuus	6; 71	
LA7	Tapaturmat ja sairaspöissaolat	6; 70	
LA8	Koulutus, opastus ja ennaltaehkäisy vakavien sairauksien varalta	70	
LA11	Koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät ohjelmat	68-69	
LA12	Kehityskeskustelut	69	
LA13	Hallintoelinten ja henkilöstöryhmien koostumus ja monimuotoisuus	6; 89-90	

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Johtamistavan kuvaus		66	
S02	Lahjontaan liittyvät riskiarvioinnit	87	
S03	Lahjonnanvastaiseen toimintaan liittyvä koulutus	66-67	
S04	Lahjontatapauksiin liittyvät toimenpiteet	67	
S06	Poliittisten puolueiden tukeminen	74	Patria ei tue poliittisia puolueita

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

Sovellettavat säännökset, ohjeet ja suositukset

Patrian hallinnossa noudatetaan Suomen osakeyhtiölakia ja muuta toimintaan vaikuttavaa lainsäädäntöä. Lisäksi noudatetaan valtioenemmistöisiin yhtiöihin soveltuvia hyvää hallinnointitapaa koskevia ohjeita ja suosituksia.

Konsernin rakenne ja hallintajärjestelmä

Patria jakaantuu toiminnallisesti liiketoimintoihin. Patria-konsernin muodostavat emoyhtiö Patria Oyj ja sen omistamat tytäryhtiöt. Kokonaan omistettujen tytäryhtiöiden lisäksi Patria Oyj omistaa Millog Oy:stä 61,8 prosenttia, Nammo AS:stä 50 prosenttia ja Silverskin Information Security Oy:stä 25 prosenttia. Patrian hallinnosta ja toiminnasta vastaavat Patria Oyj:n lakisääteiset toimielimet eli yhtiökokous, hallitus ja toimitusjohtaja. Patrian operatiivista toimintaa ohjaa toimitusjohtajan apuna konsernin johtokunta. Liiketoiminnoilla ja konsernipalveluilla on tämän lisäksi omat johtoryhmänsä. Muiden kokonaan omistettujen konserniyhtiöiden kuin emoyhtiön lakisääteiset hallitukset hoitavat ainoastaan lainsäädännöstä johtuvat vähimmäistehtävät. Patria Oyj:n neuvottelukunta on yhtiön hallitukselle neuvoa-antava toimielin, jolla ei ole lakisääteisiä tehtäviä.

Neuvottelukunta

Yhtiöjärjestyksen mukaan Patria Oyj:ssä on yhtiökokouksen asettama neuvottelukunta. Patria Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen tulee kuulla neuvottelukuntaa asioissa, jotka koskevat toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista tai yhtiön organisaation olennaista muuttamista, tai joilla muutoin on suuri merkitys yhtiön toimialalle kotimaassa tai kansainvälisesti. Neuvottelukuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja enintään kymmenen muuta jäsentä. Tilikaudella neuvottelukuntaan kuului yhteensä 11 jäsentä. Neuvottelukunta kokoontuu pääsääntöisesti kolme kertaa vuodessa. Vuonna 2016 neuvottelu-

//

Patrian hallinnossa noudatetaan Suomen osakeyhtiölakia ja muuta toimintaan vaikuttavaa lainsäädäntöä. Lisäksi noudatetaan valtioenemmistöisiin yhtiöihin soveltuvia hyvää hallinnointitapaa koskevia ohjeita ja suosituksia.

kunnalla oli kolme kokousta. Neuvottelukunnan jäsenet ovat osallistuneet kokouksiin 87-prosenttisesti.

Hallituksen kokoonpano ja valintamenettely

Yhtiökokous valitsee hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan sekä muut jäsenet ja päättää hallituksen jäsenten palkkioista. Hallituksen jäsenet valitaan vuodeksi kerrallaan niin, että toimikausi päättyy vaalia seuraavan ensimmäisen varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiöjärjestyksen mukaan Patria Oyj:n hallitukseen kuuluu vähintään kolme ja enintään kahdeksan jäsentä.

Tilikauden aikana hallitukseen on kuulunut vuoden alusta viisi jäsentä. Huhtikuun 6. päivänä 2016 pidetyn yhtiökokouksen jälkeen hallitukseen on kuulunut samoin viisi jäsentä. Kongsberg Defence & Aerospace AS:n tultua Patria Oyj:n osakkeenomistajaksi ylimääräinen yhtiökokous on valinnut

24.5.2016 hallitukseen kahdeksan jäsentä, joista on elokuun 30. päivästä 2016 lähtien jatkanut hallituksessa seitsemän. Hallitus kokoontuu normaalisti vähintään kahdeksan kertaa vuodessa. Vuonna 2016 hallituksella oli neljätoista kokousta. Hallituksen jäsenet ovat osallistuneet kokouksiin 98-prosenttisesti.

Hallituksen päätehtävät ja työnjako

Hallitus vastaa Patrian hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä lainsäädännön, yhtiöjärjestyksen sekä yhtiökokouksen mahdollisesti antamien ohjeiden mukaisesti. Lakisääteisten tehtävien lisäksi hallituksen päätehtävänä on konsernin strategisista linjauksista päättäminen sekä konsernin eri liiketoimintojen valvonta ja ohjaaminen sen varmistamiseksi, että konserni toimii sen toimintaan vaikuttavien sääddöksiä noudattaen ja liiketaloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla sekä tuottaa lisäarvoa omistajilleen. Niin ikään hallitus päättää konsernin keskeisistä toimintaperiaatteista sekä hyväksyy vuosittain konsernin taloudelliset ja operatiiviset tavoitteet, tilinpäätöksen ja tarvittaessa osavuositarkastukset ja päättää merkittävistä investoinneista.

Hallitus vahvistaa konsernin eettiset arvot ja toimintatavat sekä seuraa niiden toteutumista. Lisäksi hallitus vahvistaa konsernin pääpiirteisen organisaatio- ja toimintarakenteen. Hallitus on nimittänyt sitä avustamaan nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan sekä tarkastusvaliokunnan. Nimitys- ja palkitsemisvaliokuntaan kuuluu kolme jäsentä. Se valmistelee konsernin ja sen johdon palkkausrakenteita sekä palkitsemis- ja kannustinjärjestelmiä ja hyväksyy tärkeimmät johtajanimitykset. Tarkastusvaliokuntaan kuuluu niin ikään kolme jäsentä. Tarkastusvaliokunta seuraa ja valvoo muun ohessa konsernin sisäisen valvonnan toteutumista, riskienhallintaa sekä taloudellista raportointia ja tilinpäätöksen laadintaa sekä vastaa compliance- ja eettisten asioiden valvonnasta. Muilta osin hallituksen keskuudessa ei ole sovittu erityisestä

työnjaosta. Vuoden 2016 alussa nimitys- ja palkitsemisvaliokuntaan kuului kaksi jäsentä, toukokuusta 2016 elokuun loppuun 2016 kolme jäsentä, ja vuoden lopussa kaksi jäsentä.

Yhtiön toimitusjohtaja ja konsernin johto

Patria Oyj:n toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa yhtiön ja Patria-konsernin liiketoimintaa sekä hallintoa osakeyhtiölain säännösten sekä hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

Toimitusjohtajan apuna konsernin johtamisessa toimii konsernin johtokunta, joka kokoontuu kuukausittain ja johon kuuluu jokaisesta liiketoiminnasta vastaava johtaja, hallintojohtaja, viestintäjohtaja, lakiasiaintohtaja, joka vastaa myös compliance- ja eettisyysasioista, sekä yrityssuunnittelu- ja markkinointijohtaja. Tämän lisäksi konsernin johto kokoontuu myös muissa, johtamisen kannalta tarkoituksenmukaisiksi katsotuissa kokoonpanoissa.

Patriassa toimii hallinnon johtoryhmä, jota johtaa talous- ja hallintojohtaja. Hallinnon johtoryhmän tehtävänä on tehostaa ja tiivistää konsernihallintoa, varmistaa Patrian vaatimien hallinnollisten palveluiden riittävä laatu ja tehokkuus ja edistää hallinnon osa-alueiden välistä yhteistyötä. Ryhmän muodostavat henkilöstö-, talous-, ICT-, hankinta-, rahoitus- ja riskienhallintatoimintojen johtajat.

Vastuullisuustoiminnasta vastaavat lakiasiaintohtaja, viestintäjohtaja, henkilöstöjohtaja ja yrityssuunnittelu- ja markkinointijohtaja. Lakiasiaintohtaja, joka on myös Chief Compliance Officer yhdessä Ethics Officerin kanssa vastaavat compliance- ja eettisyysasioista vastuullisuustyöryhmässä. Näihin liittyvät asiat käsitellään Patrian johtokunnassa ja lakiasiaintohtaja/Compliance Officer raportoi niistä säännöllisesti hallitukselle ja sen tarkastusvaliokunnalle. Hallituksen tarkastusvaliokunnalle on määritelty vastuu eettiseen toimintaan liittyvien asioiden valvonnasta.

Palkitseminen

Johdon palkitsemisjärjestelmää koskevat tiedot ovat saatavilla yhtiön tilinpäätöksen liitetiedoista [kohdasta 7](#).

Valvontajärjestelmä

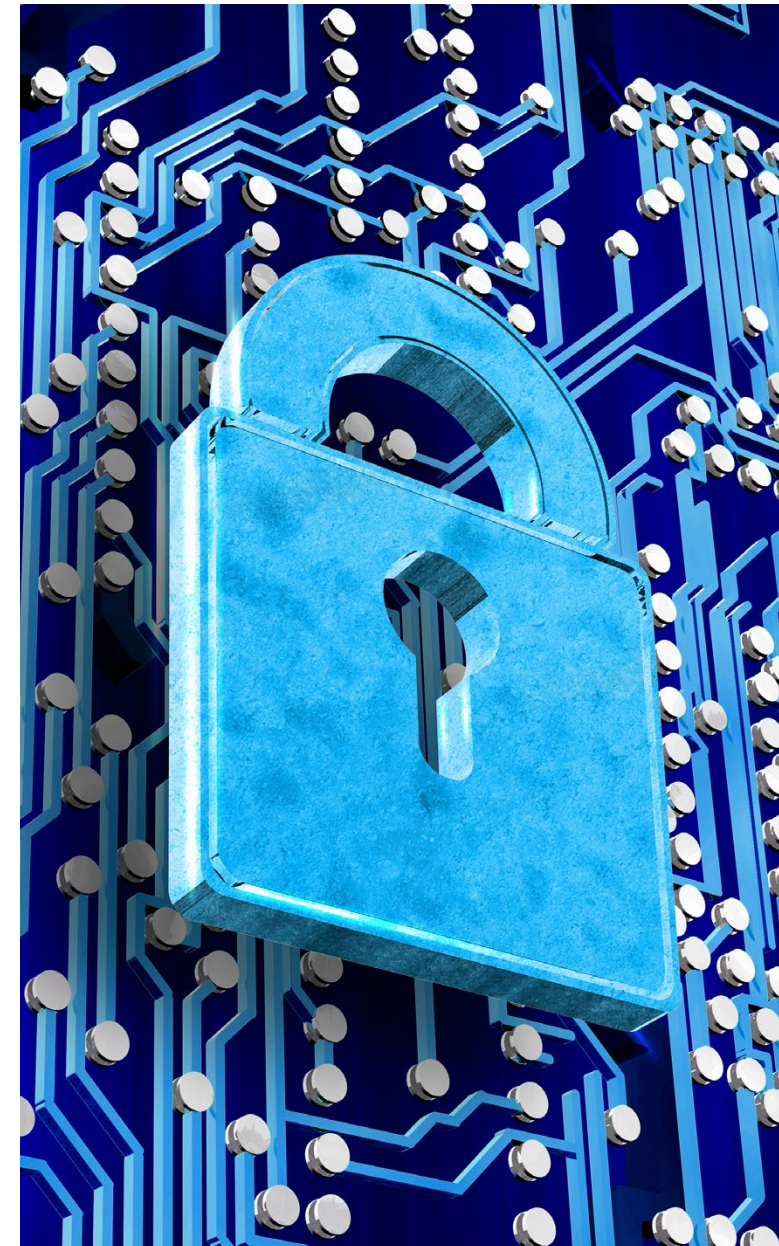
Osakeyhtiölain mukaisesti hallituksen on huolehdittava siitä, että kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Toimitusjohtajan on vuorostaan huolehdittava siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Patrian johto vastaa siitä, että konsernin jokapäiväisessä toiminnassa noudatetaan soveltuvaa lainsäädäntöä ja yhtiön hallituksen päätöksiä ja että konsernin riskienhallinta on järjestetty asianmukaisella tavalla. Konsernin jakaantuminen liiketoimintoihin tehostaa ja selkeyttää johtamista sekä parantaa tehokkaan valvonnan järjestämistä. Konsernin taloudellista valvontaa varten on olemassa operatiivinen raportointijärjestelmä, jonka mukaisesti tuotetaan kuukausittain monipuolista tietoa konsernin taloudellisesta tilasta ja sen kehittymisestä. Investointeja koskeva päätöksentekojärjestys on konsernissa selkeästi määritelty.

Patrialla on riippumattomalle toimijalle ulkoistettu sisäinen tarkastus, joka arvioi ja varmistaa konsernin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta, taloudellisen raportoinnin luotettavuutta sekä toimintaa koskevan lainsäädännön ja ohjeistuksen noudattamista ja joka raportoi hallituksen tarkastusvaliokunnalle.

Patrian sisäistä tarkastusta toteuttava toimija noudattaa sisäisen tarkastuksen kansainvälisiä ammattistandardeja. Sisäinen tarkastus raportoi toiminnastaan ja havainnoistaan Patrian hallituksen tarkastusvaliokunnalle sekä Patrian johdolle. Tarkastusvaliokunta vahvistaa sisäisen tarkastuksen vuosittaiset tarkastussuunnitelmat.

Yhtiön tilintarkastajat raportoivat tarkastushavainnoistaan asianomaisille liiketoiminnoille ja konsernin taloushallintoon sekä myös hallitukselle ja hallituksen tarkastusvaliokunnalle vähintään kerran vuodessa. Tilintarkastajat antavat myös yhtiön osakkeenomistajille lain edellyttämän tilintarkastuskertomuksen.

Vastakaupat

Puolustushankinnoissa vastakauppa on yleinen toimitussopimusten vaatimus ja edellytys. Vastakauppasopimuksessa yhtiö sitoutuu teolliseen yhteistyöhön ja muihin mahdollisiin tilaussopimuksesta aiheutuviin kompensatiovelvoitteisiin. Vastakauppavaatimukset määräytyvät maakohtaisten sääntöjen ja hankintakohtaisten vaatimusten mukaan. Suomen asettamat vastakauppavelvoitteet ovat avainasemassa huoltovarmuuden luomisessa sellaisissa tilanteissa, kun Suomeen hankintaan järjestelmiä. Tätä kautta Suomen asettamalla velvoitteilla voi olla vaikutuksia Patrian saamiin tilauksiin.

Patrian kaikkia vastakauppajärjestelyjä ja -toimia koskevat vaatimukset

Patrian vastakauppajärjestelyjen ja -toimien vaatimuksena on, että sovellettavat lait, säännökset ja kansainväliset sopimukset sallivat vastakauppajärjestelyt. Järjestelyiden on oltava Patrian vastakauppoja koskevien eettisyys- ja yhdenmukaisuuskäytäntöjen sekä yhtiön eettisen ohjeiston mukaisia

Kaikkia kyseisiin järjestelyihin ja transaktioihin liittyviä kumppaneita ja toimittajia koskevat due diligence -selvitykset on tehtävä korruption ehkäisyä painottaen. Patria tekee oikeudellisen analyysin kyseisessä maassa sovellettavista vastakauppasäännöksistä vähentääkseen riskejä ja varmistaa, että Patrian vastakauppatoimet ovat sääntöjen mukaisia. Kaikki olennaiset taloudelliset ja muut riskit arvioidaan ja niitä pyritään pienentämään. Vastakauppatoimien on

myös oltava oikeassa suhteessa pääsopimuksen tai transaktion arvoon.

Patrian vastakauppavelvoitteiden suoritus

Patria-konsernin vastakauppavelvoitteet liittyvät lähes kokonaisuudessaan Land-liiketoiminnan sopimuksiin, joita on useimmissa maissa, joissa liiketoiminnalla on toimitusprojekteja. Muiden liiketoimintojen vastakauppavelvoitteet ovat vähäisiä. Land-liiketoiminnalla on vastakauppatoimiin, myyntitoimiin sekä vastakauppasopimusten toimeenpanoon liittyviä erityisprosesseja ja vastuuorganisaatio.

EU-direktiivit vaikuttavat markkinoihin

Euroopan markkinoilla seurataan tarkasti puolustustarvikkeiden markkinoiden avaamiseen tähtäävien EU-direktiivien vaikutuksia. Muutoksen käynnisti vuoden 2009 Puolustus- ja turvallisuushankintadirektiivi 2009/81/EC, joka integroitiin jäsenvaltioiden kansallisiin lainsäädäntöihin. Suomessa direktiivin vaatimukset kansallisesti toimeenpaneva laki (1531/2011) tuli voimaan vuoden 2012 alussa. Direktiivi avasi merkittävän osan aiemmin kansallisessa harkinnassa olleista puolustusmateriaalihankinnoista kansainväliselle kilpailulle. Direktiivien tarkoitus on markkinoiden avaaminen ja kilpailun lisääminen. Direktiiveistä huolimatta monet Euroopan Unionin jäsenvaltiot edelleen suojelevat maansa omaa teollisuutta myös asettamalla vastakauppavaatimuksia.

Riskienhallinta

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta ovat keskeinen osa konsernin johtamis- ja valvontajärjestelmää, jolla varmistetaan, että toiminnalle ja kannattavuudelle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Ne auttavat myös varmistamaan raportoinnin asianmukaisuuden, toiminnan lain- ja vaatimustenmukaisuuden sekä suojaamaan Patrian mainetta.

Riskienhallinnan toimintamalli

Patrialla on hallituksen hyväksymä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan politiikka, jossa määritellään riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tehtävät, tavoitteet, osa-alueet sekä vastuut ja valtuudet.

Pääasiallinen vastuu riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta on liiketoimintayksiköillä sekä konsernipalveluilla kullakin oman toimintansa osalta. Patrian toimitusjohtaja vastaa riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan asianmukaisesta toiminnasta ja seurannasta. Hallitus valvoo ja ohjaa ylimpänä tahona riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa.

Patrian konsernipalvelut ohjeistavat ja seuraavat riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa eri tasoilla. Patriassa toimii riskienhallinnan ohjausryhmä, joka tukee konsernin ja liiketoimintojen johtoa riskienhallintaprosessin suunnittelussa, kehittämisessä ja toteuttamisessa. Sisäinen tarkastus ja tilintarkastaja, turvallisuus- ja laatuauditoijat sekä asiakkaat arvioivat riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tehokkuutta.

Riskillä ymmärretään epävarmuuden vaikutusta Patrian toiminnalle, kannattavuudelle ja muille asioille asetettuihin tavoitteisiin, niin kielteistä kuin myönteistäkin. Riskienhallinta on prosessi, jolla varmistetaan, että riskit ja mahdollisuudet tunnistetaan, arvioidaan ja käsitellään tarkoituksenmukaisesti ja riittävässä laajuudessa. Riskienhallinta auttaa varmistamaan, että asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa eikä resursseihin kohdistu menetyksiä.

Riskit jaotellaan strategisiin ja liiketoimintariskeihin, operatiivisiin, rahoitus- sekä turvallisuus- ja vahinkoriskeihin.

Patrian riskienhallinta perustuu COSO ERM-viitekehyyseen, ISO 31000:2009-standardiin sekä toimialakohtaisiin standardeihin ja vaatimuksiin.

Keskeisiä riskejä ja mahdollisuuksia

Seuraavassa on kuvattu Patrian toimialan, toiminnan ja riskienhallinnan kannalta keskeisiä osa-alueita ja asioita, jotka voivat aiheuttaa tai niihin kohdistuu riskejä ja mahdollisuuksia. Rahoitusriskejä käsitellään tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Puolustusvälineteollisuuden murros ja vientiluvat

Kansainvälinen puolustusvälineteollisuus on murroksessa. Toimialalla tapahtuu yritysjärjestelyjä, alalle tulee uusia toimijoita, asiakasvaatimusten kompleksisuus ja uusien teknologioiden hyödyntäminen lisääntyvät ja kilpailu kiristyy. Patria vastaa kilpailuun pyrkimällä entistä paremmin ennakoimaan ja ymmärtämään asiakastarpeita ja niissä tapahtuvia muutoksia sekä kehittämällä ja kaupallistamalla uusia kilpailukykyisiä tuotteita, palveluja ja ratkaisuja.

Puolustusvälineiden viennin edellytyksenä on vienti- tai siirtolupa, jonka Suomessa myöntää puolustusministeriö. Potentiaalisen viennin kohdemaan olosuhteet voivat olla sellaiset, että lupaa ei myönnetä tai myönnetyn ventialuvan kohdemaan olosuhteissa voi tapahtua muutoksia, jotka johtavat myönnetyn luvan peruuttamiseen kokonaan tai määräajaksi.

Riskienhallinta on prosessi, jolla varmistetaan, että riskit ja mahdollisuudet tunnistetaan, arvioidaan ja käsitellään tarkoituksenmukaisesti ja riittävässä laajuudessa.

Strategiset kumppanuudet

Patrian liiketoiminnan menestykselle on tärkeää muodostaa strategisia kumppanuuksia keskeisten asiakkaiden, alihankkijoiden ja toimittajien kanssa. Patria pyrkii jatkuvasti tunnistamaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia sekä luomaan, ylläpitämään ja kehittämään strategisia kumppanuuksiaan.

Toimintaprosessien laatu ja kustannuskilpailukyky

Patrian menestymisen edellytyksenä ovat lisäksi tehokkaat ja joustavat toiminnan prosessit ja paraneva kustannuskilpailukyky. Prosessien kehittämiseen ja kustannuskilpailuvyyntin parantamiseen panostetaan jatkuvasti suunnitelmallisella työllä.

Myynti- ja toimitusprojektit

Osalle Patrian liiketoimintaa on tyypillistä, että yksittäiset myynti- ja toimitusprojektit voivat olla suuria suhteessa konsernin vuotuisen liikevaihtoon. Ne voivat sisältää tuotekehitystä, laajaa alihankintaa ja yhteistyötä muiden osapuolten kanssa sekä olla kestoltaan usean vuoden mittaisia. Lisäksi toimitussisältö ja yhteistyökumppanien kanssa toteutettavan teollisen yhteistyön muoto voivat olla monimutkaisia. Tällaisiin hankkeisiin liittyvät riskit ovat tyypillisesti moninaisia ja merkittäviä ja edellyttävät huolellista arviointia ja hallintaa. Projektien ja projektiriskien hallintaa kehitetään ja tehostetaan edelleen.

Osaamisen varmistaminen ja kehittäminen

Patrian liiketoiminnat tarvitsevat monipuolista osaamista usein kapeallakin erityisalueilla, joihin tarvittavaa erityisosaamista voi olla niukasti saatavilla. Tarvittavien resurssien ja osaamisen oikea-aikainen varmistaminen ja kehittäminen ovat tärkeitä ja näihin pyritään pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti.

Toiminnan eettisyys ja lainmukaisuus

Patria on sitoutunut toimimaan eettisesti ja noudattamaan toimintamaissaan sovellettavia lakeja ja säännöksiä, sekä tekemiään sopimuksia ja sitoumuksia. Patriassa panostetaan

huomattavasti eettisen ja lainmukaisen toiminnan varmistamiseen kommunikaation, eettisiä toimintaperiaatteita koskevan ohjeistuksen ja prosessien ja säännöllisen koulutuksen muodossa.

Koska Patria harjoittaa liiketoimintaa kompleksisessa toimintaympäristössä ja useissa maissa eri lainkäyttöalueilla sekä monimutkaisen sääntelyn puitteissa, rikkomuksia voi syntyä huolimatta hyvistä aikeista ja Patrian panostuksesta eettisen toiminnan varmistamiseen. Rikkomukset voivat aiheuttaa maineriskiä ja taloudellista vahinkoa.

Patrian eettiset periaatteet on esitetty Patrian eettinen tapa toimia -toimintaohjeessa. Ohjeessa määritellään eettistä toimintaa koskevat edellytykset, jotka koskevat Patriaa ja sen kaikkia työntekijöitä. Eettisten toimintaohjeiden noudattamista valvotaan sisäisesti ja havaitut poikkeamat selvitetään ja niihin puututaan.

Myös Patrian yhteistyökumppaneille ja hankintaketjussa toimiville kriittisille toimittajille tehdään perusteellinen ennakkokatselmointi ja näille osapuolille määritellään eettisiin toimintatapoihin liittyvät sopimukselliset velvoitteet.

Tieto- ja kyberturvallisuus

Patrian toimintaan liittyy merkittävässä määrin oman ja kolmansien osapuolten salaisen ja luottamuksellisen tiedon hallintaa ja käsittelyä, mikä altistaa Patrian muun muassa tietoturvahyökkäyksille. Salaisen ja luottamuksellisen tiedon joutuminen ulkopuolisen haltuun tai asiattomaan käyttöön voi olla hyvin vahingollista niin Patrialle kuin muulle tiedon omistajallekin. Patria jatkuvasti ylläpitää ja kehittää korkeaa tietoturvaluustoiminnan tasoaan.

Muut turvallisuus- ja vahinkoriskit

Patrian liiketoiminnat ja konsernipalvelut arvioivat säännöllisesti henkilö-, ympäristö- ja muita vahinkoriskejä osana johtamisjärjestelmiä ja normaalia toimintaa. Arviointien perusteella määritellään vuosittain kehittämistoimenpiteet toiminnan turvallisuuden ja jatkuvuuden varmistamiseksi.

RISKILUOKAT**Strategiset ja liiketoimintariskit**

Liiketoimintaympäristö
Liiketoiminnan kehitys
Asiakkuudet
Kilpailijat
Teknologia ja tuotekehitys
Poliittinen ja taloudellinen kehitys
Lainsäädäntö

Operatiiviset riskit

Organisaatio ja johtaminen
Prosessit ja kompetenssit
Projektit ja projektihallinta
Kumppanit ja toimittajat
Tuotteiden turvallisuus
Vastuullisuus
Vaativuuden mukaisuus

Rahoitusriskit

Valuuttariski
Korkoriski
Luotto- ja vastapuoliriski
Maksuvalmius- ja jälleenerahoitusriski

Turvallisuus- ja vahinkoriskit

Työturvallisuus ja -terveys
Tietoturvallisuus
Toimitilaturvallisuus
Ympäristöturvallisuus
Palo, luonnonilmiöt
Toiminnan jatkuvuus

RISKIENHALLINTAPROSESSI**Seuranta ja valvonta****Informaatio ja viestintä**

Hallitus

Hallitus vastaa Patrian hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä lainsäädännön, yhtiöjärjestyksen sekä yhtiökokouksen mahdollisesti antamien ohjeiden mukaisesti. Sen päätehtäviä ovat konsernin strategisista linjauksista päättäminen sekä konsernin eri liiketoimintojen valvonta ja ohjaaminen. Tilikauden 2016 aikana hallituksella oli 14 kokousta. Hallituksessa eettisistä ja compliance-asioista vastaa hallituksen tarkastusvaliokunta.

Christer Granskog
Puheenjohtaja
Diplomi-insinööri
Hallituksen jäsen
vuodesta 2010

Harald Aarø
Executive Vice
President Business
Development,
Kongsberg
Hallituksen jäsen
vuodesta 2016

Geir Håøy
President & Chief
Executive Officer of
Kongsberg
Hallituksen jäsen
vuodesta 2016

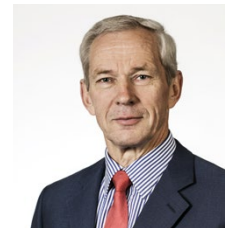
Marko Hyvärinen
Finanssineuvos,
Valtioneuvoston
kanslia
Hallituksen jäsen
vuodesta 2015

Eirik Lie
Executive Vice
President,
Kongsberg,
President,
Kongsberg
Defence Systems
Hallituksen jäsen
vuodesta 2017

Päivi Marttila
Hallituksen jäsen
vuodesta 2016

Ari Puheloinen
Kenraali (evp.)
Hallituksen jäsen
vuodesta 2016

**Janne Sølvi
Weseth**
Head of Finance and
Administration,
Kongsberg
Aerostructures
Hallituksen jäsen
vuodesta 2016

Johtokunta 2017

Patria-konsernin toimitusjohtajan apuna konsernin johtamisessa toimii konsernin johtokunta, joka kokoontuu kuukausittain. Toiminnan läpinäkyvyys ja vastuullinen toiminta ovat osa johtamisjärjestelmää ja perustana toiminnan strategisessa suunnittelussa alusta saakka.

Olli Isotalo
s. 1959
Toimitusjohtaja
Diplomi-insinööri
Patrian palveluksessa
15.8.2016 lähtien

Jukka Holkeri
s. 1962
Yrityssuunnittelu- ja
markkinointijohtaja,
toimitusjohtajan
sijainen
Diplomi-insinööri
Patrian palveluksessa
vuodesta 1988 lähtien

Ville Jaakonsalo
s. 1971
Talousjohtaja
Oikeustieteen
kandidaatti, MBA
Patrian palveluksessa
vuodesta 2010 lähtien

Mika Kari
s. 1969
Liiketoimintajohtaja,
Land
Diplomi-insinööri
Patrian palveluksessa
vuodesta 2013 lähtien

Hanna Kyrki
s. 1962
Lakiasiaintoimintajohtaja,
Chief Compliance
Officer
OTK, varatuomari,
EMBA
Patrian palveluksessa
vuodesta 2014 lähtien

Lassi Matikainen
s. 1961
Liiketoimintajohtaja,
International Support
Partnerships
Diplomi-insinööri
Patrian palveluksessa
vuodesta 2008
lähtien

Pasi Niinikoski
s. 1961
Liiketoimintajohtaja,
Systems
Tekniikan tohtori
Patrian palveluksessa
vuodesta 2006 lähtien

Leena Oikkinen
s. 1962
Henkilöstöjohtaja
KTM
Patrian palveluksessa
3.4.2017 lähtien

Birgitta Selonen
s. 1964
Viestintäjohtaja
Patrian palveluksessa
vuodesta 2010 lähtien

Martti Wallin
s. 1963
Liiketoimintajohtaja,
Aviation
Diplomi-insinööri
Patrian palveluksessa
vuodesta 1989 lähtien

Neuvottelukunta

Patria Oyj:ssä on yhtiökokouksen asettama neuvottelukunta. Patria Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen tulee kuulla neuvottelukuntaa asioissa, jotka koskevat toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista tai yhtiön organisaation olennaista muuttamista tai joilla muutoin on suuri merkitys yhtiön toimialalle kotimaassa tai kansainvälisesti. Neuvottelukuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja enintään kymmenen muuta jäsentä. Tilikaudella neuvottelukuntaan kuului yhteensä 11 jäsentä. Vuonna 2016 neuvottelukunnalla oli kolme kokousta.

Sinuhe Wallinheimo

Puheenjohtaja
Kansanedustaja
Jäsen vuodesta
2015 lähtien

Kalle Hyötynen

Varapuheenjohtaja
Kaupunginvaltuutettu
Jäsen vuodesta
2015 lähtien

Eero Järvinen

Panssariajoneuvomekaniikko, Patria
Jäsen vuodesta
2015 lähtien

Mika Kari

Kansanedustaja
Jäsen vuodesta
2015 lähtien

Jussi Karimäki

Laiteasentaja, Patria
Jäsen vuodesta
2009 lähtien

Juha Kuusi

Järjestelmäasiantuntija,
Patria
Jäsen vuodesta
2011 lähtien

Petri Peltonen

Alivaltiosihteeri, työ- ja
elinkeinoministeriö
Jäsen vuodesta
2012 lähtien

Petri Pitkänen

Logistiikkapäällikkö,
Patria
Jäsen vuodesta
2013 lähtien

Mikko Savola

Kansanedustaja
Jäsen vuodesta
2015 lähtien

Kari Takanen

Vara-amiraali,
Pääesikunnan päällikkö
Jäsen vuodesta
2015 lähtien

Raimo Vistbacka

Oikeustieteen kandidaatti, varatuomari
Jäsen vuodesta
2012 lähtien

Patria

Patria Oyj
Kaivokatu 10 A, 00100 Helsinki
info@patria.fi

PatriaMedia

Patria Oyj

@PatriaOyj

Patria

patria_group